Ministry of JUSTICE

PRISON REFORM TRUST

Informacje dla osób pozbawionych wolności

2008 Polish

The National Offender Management Service: part of the Ministry of Justice protecting the public and reducing re-offending by delivering probation and prison services.

The Prison Reform Trust works to create a fair and decent prison system. We do this by looking at how prisons are working, giving information to prisoners, staff and people outside and by asking the government and officials to make changes.

First published in 2008 by Prison Reform Trust

ISBN: 0946209 86 3

For further information, contact:

Prison Reform Trust
15 Northburgh Street
London EC1V 0JR
020 7251 5070
www.prisonreformtrust.org.uk

Both HMPS and the Prison Reform Trust would like to thank prisoners and staff at HMP Wandsworth for helping with this book and Mencap for its work to make the book easier to read.

The Prison Reform Trust would like to thank the Big Lottery Fund and the Diana, Princess of Wales Memorial Fund for supporting our charity to improve information for prisoners.

Informacje dla osób pozbawionych wolności

Kto pracuje w zakładzie karnym?

Zakładem karnym kieruje **naczelnik** lub **dyrektor**. W niniejszym podręczniku używany będzie termin dyrektor.

Funkcjonariusze służby więziennej – wykonują wiele prac w zakładzie, są to pracownicy, z którymi kontakt jest najczęstszy.

Opiekun – opiekun współpracuje z kuratorem, aby zrealizować cele wykonania kary pozbawienia wolności.

Wychowawcy – oficerowie służby więziennej, którzy opiekują się skazanymi i sporządzają raporty o postępach. Mogą także współpracować ze skazanym w zakresie realizacji planu resocjalizacji.

Kurator sądowy – osoba współpracująca ze skazanym w celu wyeliminowania ryzyka ponownego popełnienia przestępstwa po zwolnieniu z zakładu karnego.

Psychologowie – oceniają skazanego i współpracują z innymi pracownikami w zakresie prowadzenia kursów resocjalizacyjnych.

Kapelani – umożliwiają praktykowanie religii. Kapelani są przedstawicielami różnych wyznań. Skazani mogą także zwracać się do kapelanów o poradę.

Pracownicy oświatowi i warsztatowi – prowadzą zajęcia i warsztaty.

Pracownicy służby zdrowia – pielęgniarki, lekarze, dentyści itp.

Pracownicy CARAT – pomagają osadzonym rozwiązywać problemy z narkotykami.

Członkowie IMB – osoby**,** które kontrolują, czy zakłady karne prowadzone są w odpowiedni sposób. Są to ochotnicy z okolic zakładu.

Oficjalne osoby odwiedzające – osoby z regionu, odwiedzające tych osadzonych, którzy nie mają bliskich osób, mogących składać im wizyty.

Spis treści – co zawiera ten podręcznik

Informacje o podręczniku

Podręcznik zawiera informacje dotyczące przebywania w zakładzie karnym, np.

- ✓ Informacje o regulaminie i sposobach postępowania.
- ✓ Informacje o Twoich prawach.

Jeśli masz wątpliwości dotyczące informacji zawartych w niniejszym podręczniku, zwróć się do funkcjonariusza służby więziennej

Dla kogo przeznaczony jest ten podręcznik?

Podręcznik ten przeznaczony jest dla mężczyzn pozbawionych wolności w wieku od 18 lat.

Czego dotyczy ten podręcznik?

- Podręcznik przedstawia to, co powinieneś wiedzieć o życiu w zakładzie karnym.
- Regulamin i sposób postępowania może być różny w różnych zakładach karnych. Czasem Regulamin zakładu często się zmienia. Zostaniesz powiadomiony o wszystkich zmianach, które Ciebie dotyczą.
- W bibliotece zakładu karnego znajdują się kopie Regulaminu.
- Jeśli nie masz dostępu do biblioteki, możesz poprosić o dostarczenie kopii Regulaminu.

Gdzie można otrzymać kopię podręcznika

- W bibliotece zakładu karnego.
- Jeśli nie możesz otrzymać podręcznika z biblioteki, pracownicy zakładu mogą wydrukować całość lub fragmenty podręcznika.
- Jeśli masz wydrukowaną kopię, możesz ją zatrzymać lub udostępnić innym osobom w Twoim pawilonie.
- Jeśli posiadasz kopię, zachowaj ją, ponieważ otrzymanie kolejnej może być utrudnione.

Po przybyciu

Co dzieje się po przybyciu do zakładu karnego

- ✓ Zostaniesz przeprowadzony do obszaru przyjęć zakładu karnego.
- ✓ Jeśli używałeś narkotyków lub alkoholu i potrzebujesz pomocy, powiadom o tym pracowników.
- ✓ Pracownicy zakładu ustalą z Tobą, jak powinieneś być ubrany. Jeśli jesteś po wyroku, konieczne może być założenie ubrania zapewnionego przez zakład.
- ✓ Pracownik zakładu sporządzi listę wszystkich przyniesionych przez Ciebie rzeczy. Niektóre z nich będziesz mógł zatrzymać. Pozostałe rzeczy zostaną złożone do depozytu. Wszystko, poza rzeczami niebezpiecznymi lub niezgodnymi z prawem, otrzymasz z powrotem, opuszczając zakład. Rzeczy niebezpieczne lub niezgodne z prawem to np. noże lub narkotyki.
- ✓ Zostaniesz przeszukany przez pracownika zakładu. Jeśli masz problem zdrowotny, uniemożliwiający przeprowadzenie przeszukania odzieży i szczegółowych oględzin ciała, możesz poprosić o badanie lekarskie.
- ✓ Jeśli masz problem zdrowotny, możesz poprosić o wizytę lekarza lub pielęgniarki. Jeśli zażywasz leki lub masz problem z alkoholem lub narkotykami, poinformuj o tym lekarza lub pielęgniarkę. Powiadom ich także, jeśli jesteś bardzo zdenerwowany lub odczuwasz duży niepokój.
- ✓ Będziesz mógł zadzwonić do rodziny. Otrzymasz także informacje, jak zorganizować wizytę rodziny.
- ✓ Zostanie nadany Ci numer.
- ✓ Zostaniesz przeprowadzony do celi.
- ✓ W razie potrzeby będziesz mógł wziąć kąpiel lub prysznic.
- ✓ Spotkasz się z innymi pracownikami zakładu. Możesz zostać skierowany na rozmowę z wychowawcą.
- ✓ Pracownicy zakładu mogą wziąć od Ciebie odciski palców i wykonać zdjęcie.
- ✓ Pracownicy poinformują Cię o życiu na terenie zakładu i tym, co masz robić. Nazywa się to wprowadzeniem.

Więcej informacji

Gdzie będziesz spał (cela mieszkalna)

- Konieczne może być współdzielenie celi z inną osobą. W takim przypadku pracownicy zakładu dołożą starań, aby dobrać odpowiednią osobę. Jeśli masz z tym problem, możesz ich o tym powiadomić. Nie będziesz zmuszany do współdzielenia celi z osobą palącą, jeśli sam nie palisz. Jeśli masz jakieś obawy lub nie czujesz się bezpiecznie, powiadom o tym pracowników zakładu.

- W niektórych zakładach istnieją specjalne obszary, w których osoby pozbawione wolności spędzają pierwszą noc, co pozwala im na aklimatyzację.

Co robić, gdy...

Jesteś bardzo zdenerwowany lub zaniepokojony po przybyciu do zakładu

Ważne jest, abyś z kimś o tym porozmawiał.

Możesz porozmawiać z:

✓ pracownikami zakładu. Przydzielony zostanie Ci wychowawca. Możesz także porozmawiać z funkcjonariuszem służby więziennej odpowiedzialnym za obszar zakładu, w którym się znajdujesz (jest to pawilon),

✓ lekarzem lub pielęgniarką przeprowadzającą badanie,

✓ kapelanem,

✓ skazanym nazywanym „słuchaczem”,

✓ wolontariuszem z organizacji Samarytanie.

Niepokoisz się o dzieci lub inne osoby pozostające pod Twoją opieką
- Porozmawiaj o tym z jedną z wyżej wymienionych osób.

Potrzebujesz skontaktować się z adwokatem, o ile nie zrobiłeś tego przed opuszczeniem sądu
- Poproś funkcjonariusza służby więziennej w obszarze przyjęć o pomoc w zorganizowaniu spotkania z adwokatem.

Osoby aresztowane

Kim są osoby aresztowane?

✓ Osoby **aresztowane** to osoby, które czekają na proces sądowy.

✓ Osoby takie traktowane są tak, jakby były **niewinne**, ponieważ nie odbył się jeszcze proces w związku z popełnionym czynem.

✓ Aresztowani mają pewne prawa, które nie przysługują skazanym. Mogą, na przykład, głosować i zazwyczaj mogą nosić własne ubrania.

✓ Aresztowanych bez wyroku obowiązują te same zasady regulaminu, co innych osadzonych.

Jeśli jesteś osobą aresztowaną możesz uzyskać pomoc w celu

- ustanowienia kaucji,
- utrzymania domu i pracy,
- przygotowania się do procesu,
- utrzymywania kontaktu z rodziną i przyjaciółmi,
- kontynuowania działalności gospodarczej, o ile jest zgodna z prawem,
- uzyskania pomocy w rozwiązaniu potencjalnych problemów.

Wnioskowanie o kaucję, jeśli jesteś aresztowanym oczekującym na wyrok

Wnioskowanie o ustalenie kaucji oznacza, że prosisz o zwolnienie z zakładu karnego na czas oczekiwania na proces.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcjami dla Służby Więziennej nr 6100 i 6101**.

Kopia Instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Jak wnioskować o ustanowienie kaucji

Główne punkty

- ✓ Możesz zwrócić się do sądu lub sędziego. W przypadku odmowy możesz ponownie złożyć wniosek. Możliwe jest to jednak wyłącznie wtedy, gdy przedstawisz nowy powód, dla którego kaucja powinna zostać ustanowiona.
- ✓ Gdy wnioskujesz o ustanowienie kaucji, podaj wszystkie powody, dla których sąd powinien wyrazić na nią zgodę.
- ✓ Jeśli sąd odmówi ustanowienia kaucji, przeanalizuj powody, zanim złożysz ponowny wniosek. Jeśli nie jesteś pewien, dlaczego kaucja nie została ustanowiona, poproś o pomoc funkcjonariusza do spraw kaucji, spraw prawnych lub adwokata.
- ✓ Jeśli potrzebujesz pomocy z wnioskiem o ustanowienie kaucji, możesz także zwrócić się o pomoc do funkcjonariusza ds. kaucji. Istnieje program pomocy w znalezieniu miejsca zamieszkania, nazywa się Clearsprings.
- ✓ Jeśli potrzebujesz pomocy w uzyskaniu pomocy prawnej (środków finansowych na porady prawne lub reprezentację), zwróć się do funkcjonariusza ds. prawnych.
- ✓ Zanim sąd wyrazi zgodę na ustanowienie kaucji, musisz przedstawić adres zamieszkania.

Miejsce zamieszkania

- Wnioskujący o ustanowienie kaucji zobowiązany jest przedstawić sądowi adres zamieszkania w przypadku zwolnienia za kaucją. Może być to adres stałego zamieszkania lub adres przyjaciół lub rodziny. (Przyjaciele lub rodzina zobowiązani będą przedstawić sądowi swoją zgodę).

- W przypadku braku możliwości zakwaterowania, poproś o pomoc funkcjonariusza ds. kaucji lub spraw prawnych. Mogą oni pomóc w znalezieniu miejsca np. w schronisku.

Jeśli proces odbywa się w sądzie grodzkim (Magistrates' Court)

Możesz wnioskować o ustanowienie kaucji podczas każdego posiedzenia sądu w Twojej sprawie. Możesz też zwrócić się do adwokata, by zrobił to w Twoim imieniu.

1. Aby złożyć wniosek o ustanowienie kaucji, konieczne jest wypełnienie kilku formularzy. Pomoc w ich wypełnieniu uzyskasz od swojego adwokata lub funkcjonariusza ds. prawnych.

2. Jeśli sąd nie wyrazi zgody na ustanowienie kaucji, otrzymasz stosowne uzasadnienie na piśmie. Zachowaj pismo, może okazać się przydatne przy składaniu kolejnego wniosku o ustanowienie kaucji.

3. Jeśli sąd grodzki odmówi ustanowienia kaucji, otrzymasz stosowne zaświadczenie.

4. Jeśli sąd grodzki prześle Ci zaświadczenie informujące o rozważeniu faktów, możesz przesłać je do sądu koronnego (Crown Court), aby wnioskować o ustanowienie kaucji.

5. W przypadku odmowy możesz zwrócić się do sędziego Wysokiego Trybunału (High Court) z wnioskiem o ustanowienie kaucji.

Jeśli proces odbywa się w sądzie koronnym (Crown Court)

1. Zwróć się do sekretarza sądu grodzkiego, który skierował Twoją sprawę do sądu koronnego. Możesz też zwrócić się do adwokata, by zrobił to w Twoim imieniu.

2. Adwokat może złożyć wniosek bezpośrednio do sądu koronnego.

3. Jeśli nie stać Cię na prawnika i nie masz możliwości uzyskania pomocy prawnej, możesz zwrócić się do tzw. urzędu Oficjalnego Radcy Prawnego (Official Solicitor). Aby uzyskać więcej informacji, zwróć się do funkcjonariusza ds. prawnych. Więcej informacji o Oficjalnym Radcy Prawnym i innych kwestiach prawnych uzyskasz zapoznając się z **Instrukcjami dla Służby Więziennej nr 2600**. Kopię Instrukcji znajdziesz w bibliotece zakładu.

Jeśli sąd grodzki i sąd koronny odmawiają ustanowienia kaucji

Możesz złożyć wniosek o ustanowienie kaucji do **sędziego** Wysokiego Trybunału (High Court).

Poniżej znajdziesz informacje o tym, jak to zrobić

1. Możesz też zwrócić się do adwokata, by zrobił to w Twoim imieniu. Jeśli opłacasz usługi adwokata, za złożenie wniosku konieczna będzie dodatkowa opłata.

2. Jeśli nie stać Cię na prawnika i nie masz możliwości uzyskania pomocy prawnej, możesz zwrócić się do urzędu Oficjalnego Radcy Prawnego o złożenie wniosku o ustanowienie kaucji w Twoim imieniu. Konieczne będzie wypełnienie formularza potwierdzającego Twoją sytuację finansową. Ma to na celu udokumentowanie Oficjalnemu Radcy Prawnemu, że nie stać Cię na opłacenie prawnika.

Jeśli wyrok wydaje sąd koronny

Możesz zwrócić się do sądu koronnego o ustanowienie kaucji. Jeśli sąd nie wyrazi zgody, możesz złożyć wniosek do sędziego Wysokiego Trybunału.

Co stanie się, jeśli przyznana zostanie kaucja?

Istnieją pewne zasady, których należy przestrzegać w przypadku przyznania kaucji.

Na przykład:

- musisz stawić się przed sądem na wezwanie, chyba że z ważnych przyczyn nie możesz tego zrobić,

- możesz zostać zobowiązany do spełnienia pewnych wymagań, na przykład zamieszkiwania pod określonym adresem, codziennego stawiania się na komendzie policji lub noszenia lokalizatora,

- konieczne może być znalezienie przyjaciół lub krewnych, którzy gotowi będą wpłacić pieniądze, jeśli nie stawisz się w sądzie. Osoby te to **poręczyciele.**

Jeśli złamiesz zasady, zostaniesz aresztowany lub oskarżony o popełnienie przestępstwa. Jeśli nie stawisz się w sądzie, krewni lub przyjaciele pełniący rolę poręczycieli zobowiązani będą do wniesienia pełnej uzgodnionej kwoty lub grozić im będzie pozbawienie wolności.

Poręczyciele

- Poręczyciele to przyjaciele lub krewni, którzy zgodzili się na wpłacenie pieniędzy, jeśli zostaniesz zwolniony za kaucją i nie stawisz się w sądzie na wezwanie.

Jak krewni lub przyjaciele mogą zostać poręczycielami

Jeśli sądzisz, że podczas posiedzenia sąd grodzki może przyznać Ci kaucję

Upewnij się, że krewni lub przyjaciele, którzy wyrazili zgodę na pełnienie obowiązków poręczycieli stawią się w sądzie razem z Tobą. Jeśli sąd przyzna ci kaucję i orzeknie, że osoby te uprawnione są do działania w charakterze poręczycieli, zostaniesz zwolniony.

Jeśli kaucja zostanie przyznana, gdy nie będziesz obecny w sądzie

1. Przyjaciele lub krewni muszą stawić się w sądzie lub na posterunku policji w celu sprawdzenia, czy mogą pełnić rolę poręczycieli. Zobowiązani będą do przedstawienia dokumentów potwierdzających, że w razie konieczności będą w stanie wpłacić pieniądze.

2. Przyjaciele lub krewni zobowiązani będą do podpisania dokumentu potwierdzającego wyrażenie zgody na działanie w charakterze poręczycieli.

3. Jeśli poręczyciele zostaną zaakceptowani, sąd lub posterunek policji wyda im stosowne zaświadczenie.

4. Zanim zostaniesz zwolniony, przyjaciele i krewni zobowiązani są do przedłożenia zaświadczenia w zakładzie karnym. Ma to na celu potwierdzenie, że sąd lub policja wydały pozytywną opinię o poręczycielach.

Transport z zakładu karnego w przypadku przyznania kaucji

- Jeśli przyznano Ci kaucję, a nie masz środków na dojazd z sądu do domu, pracownicy zakładu, którzy przywieźli Cię do sądu, mogą zapewnić wydanie biletu na przejazd. Jest to bilet uprawniający do bezpłatnego przejazdu do miejsca, w którym zamieszkiwać będziesz po zwolnieniu za kaucją.
- Bilet uprawniający do bezpłatnego przejazdu możesz otrzymać także od pracowników, którzy przewieźli Cię do zakładu karnego lub od pracowników zakładu karnego, jeśli przebywasz w zakładzie, a w posiedzeniu sądu uczestniczyłeś za pośrednictwem łącza wideo.

Przygotowanie do rozprawy sądowej

Aby uzyskać pomoc w przygotowaniu się do rozprawy sądowej i znalezieniu adwokata, zwróć się do funkcjonariusza ds. prawnych.

1. Pozyskiwanie świadków na czas procesu

- Aby uzyskać pomoc w pozyskaniu świadków zeznających w czasie procesu, zwróć się do adwokata.
- Jeśli nie masz adwokata, możesz poprosić o pomoc funkcjonariusza ds. prawnych.
- Funkcjonariusz ds. prawnych nie znajdzie dla Ciebie świadków, może jednak pomóc w sporządzeniu pisma do przyjaciół i krewnych z prośbą o wyszukanie świadków.
- Możesz zwrócić się do policji z prośbą o pozyskanie świadków. Policja nie może jednak zagwarantować, że osoby te stawią się na rozprawę.

2. Korzystanie z komputera do załatwiania spraw prawnych

- Do tego celu nie możesz skorzystać z własnego komputera.
- Jeśli chcesz skorzystać z komputera zakładowego, zwróć się do dyrektora.
- Dyrektor umożliwi skorzystanie z zakładowego laptopa, jeśli w jego opinii będzie to przydatne w procesie.
- Jeśli dyrektor udostępni zakładowego laptopa, zobowiązany będziesz do przestrzegania określonych zasad.
- Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Zarządzeniem dla Służby Więziennej nr 2/2001**. Kopia dostępna jest w bibliotece.

3. Twoje rzeczy

- Rzeczy osobiste zabierz ze sobą do sądu, na wypadek zwolnienia. Jeśli część Twoich rzeczy pozostanie w zakładzie, konieczny będzie kontakt z zakładem w celu ustalenia sposobu ich odbioru.

Inne informacje dotyczące aresztowanych

Zdrowie

- Jeśli nie chcesz, **nie** musisz korzystać z opieki zdrowotnej w ramach NHS (NFZ), świadczonej przez pracowników służby zdrowia w zakładzie.
- Możesz skorzystać z usług prywatnego lekarza lub dentysty, są one jednak płatne.
- Jeśli chcesz to zrobić, zwróć się do pracowników służby zdrowia. Zazwyczaj wspólnie z dyrektorem wyrażają zgodę.

Udział w wyborach

Podczas pobytu w zakładzie karnym jesteś uprawniony do głosowania, pod warunkiem, że:

- oczekujesz na wyrok,
- wydany wyrok nie jest prawomocny,
- zostałeś skazany na mocy orzeczenia sądu cywilnego z uwagi na niezapłacenie grzywny lub niedopełnienie obowiązku nałożonego decyzją sądu (niedostosowanie się do nakazu sądu).

Abyś mógł oddać głos, Twoje nazwisko musi znajdować się w **spisie wyborców**.

Jeśli w spisie wyborców nie ma Twojego nazwiska

1. Konieczne będzie wypełnienie formularza i przesłanie go do Urzędnika ds. Rejestracji Wyborców. Adresy, na które należy przesłać formularze można znaleźć w **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4650**. Kopia Instrukcji dostępna jest w bibliotece.
2. Jeśli potrzebujesz formularza lub dodatkowych informacji o uprawnieniach do głosowania, zwróć się do wychowawcy lub innego funkcjonariusza.
3. Więcej informacji o uprawnieniach do głosowania znajduje się w **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4650**. Instrukcja zawiera także informacje o rozwiązaniach takich, jak głosowanie listowne (wysyłanie głosu pocztą) lub przez pełnomocnika (gdy głos oddawany jest w Twoim imieniu przez inną osobę).

Praca i wynagrodzenie

- Jeśli nie chcesz, **nie** musisz pracować w zakładzie karnym.
- Jeśli chcesz pracować, lecz nie ma dla Ciebie pracy, co tydzień otrzymywać będziesz niewielką sumę pieniędzy, wystarczającą na kupno niezbędnych rzeczy.
- Jeśli odmówisz wykonywania oferowanej pracy, możesz nie dostać od zakładu żadnych pieniędzy. Możliwe także jest, że więcej nie otrzymasz oferty pracy.

Skazani na mocy orzeczenia sądu cywilnego

Skazani na mocy orzeczenia sądu cywilnego przebywają w zakładzie karnym za czyny takie, jak:

- uchylanie się od płacenia alimentów,
- uchylanie się od płacenia grzywien lub długów,
- nieuiszczenie kwoty, na zapłatę której wyrazili zgodę w przypadku, gdy osoba zwolniona za kaucją nie stawiła się w sądzie,
- niedopełnienie nakazu sądowego.

Skazani na mocy orzeczenia sądu cywilnego traktowane są w większości tak, jak inni skazani. Istnieją jednak pewne różnice. Na przykład, skazani na mocy orzeczenia sądu cywilnego

- mają takie samo prawo do wizyt, listów i rozmów telefonicznych, jak osoby aresztowane. **Patrz strona 40**.

- Jeśli nie chcesz, nie musisz przebywać z innymi osadzonymi.

- Możesz nosić własną odzież. Jeśli nie masz wystarczającej ilości ubrań, możesz zwrócić się o pomoc do pracowników zakładu.

- Jeśli w zakładzie karnym znajdujesz się z powodu niezastosowania się do nakazu sądu lub niezapłacenia grzywny, przysługuje Ci prawo wyborcze. Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 4650**. Kopia Instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Inne informacje dotyczące skazanych na mocy orzeczenia sądu cywilnego

Przedterminowe zwolnienie z zakładu karnego

- W zależności od powodu, dla którego sąd orzekł karę pozbawienia wolności, przedterminowe zwolnienie może nie być możliwe. Konieczne może być nawet odbycie pełnej kary pozbawienia wolności. Pracownicy zakładu karnego uwzględnią to podczas ustalania daty zwolnienia.

- Zwróć się do wychowawcy, innego funkcjonariusza zakładu lub kuratora, jeśli:
    - nie jesteś pewien, czy możesz skorzystać ze wcześniejszego zwolnienia,
    - uważasz, że powinieneś zostać zwolniony wcześniej, ale pracownicy zakładu nie uwzględnili tej możliwości podczas wyznaczania daty zwolnienia.

Odwołanie od kary pozbawienia wolności za niezastosowanie się do nakazu sądu

- Niezastosowanie się do nakazu sądu oznacza niewypełnienie obowiązku nałożonego przez sąd. W przypadku orzeczenia kary pozbawienia wolności za niezastosowanie się do nakazu sądu, przysługuje prawo do złożenia odwołania. Oznacza to podjęcie próby zmiany decyzji sądu.

- Aby dowiedzieć się więcej o składaniu odwołania, zwróć się w pierwszej kolejności do funkcjonariusza ds. prawnych.

Jeśli kara pozbawienia wolności orzeczona została przez sąd grodzki

- Możesz złożyć odwołanie w sądzie koronnym lub zwrócić się do adwokata, aby zrobił to w Twoim imieniu w ciągu 21 dni od ogłoszenia wyroku.

Jeśli kara pozbawienia wolności orzeczona została przez sąd koronny lub sąd okręgowy (County Court)

- Możesz złożyć odwołanie w sądzie apelacyjnym w sprawach cywilnych (Civil Appeal Court) lub zwrócić się do adwokata, aby zrobił to w Twoim imieniu w ciągu 14 dni od ogłoszenia wyroku. Odwołanie należy wysłać na adres

  Civil Appeal Court
  Royal Courts of Justice
  Strand
  London
  WC2N 2LL

Osoby zatrzymane przez organy imigracyjne

Osoby zatrzymane przez organy imigracyjne. Osoby zatrzymane przez organy imigracyjne to osoby, które nie pochodzą z Wielkiej Brytanii (Anglii, Szkocji, Walii i Irlandii Północnej).

Są to zazwyczaj ludzie pozbawieni wolności za naruszenie przepisów imigracyjnych lub popełnienie przestępstwa i oczekują na decyzję o deportacji do kraju pochodzenia.

Agencja ds. Ochrony Granic i Imigracji (Border and Immigration Agency) podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu wobec osób zatrzymanych.

Agencja ds. Ochrony Granic i Imigracji. Jest to agencja rządowa. Odpowiada za zarządzanie napływem osób, które przyjeżdżają tutaj do pracy, w odwiedziny lub na stałe.

- ✓ Agencja będzie się z Tobą kontaktować w czasie Twojego pobytu w zakładzie karnym. Będzie też badać Twoją sprawę.
- ✓ W czasie pobytu w zakładzie karnym zobowiązany będziesz do przestrzegania tych samych przepisów, co osoby aresztowane. **Aby uzyskać więcej informacji, wróć do strony 7**
- ✓ Powinieneś spróbować uzyskać pomoc adwokata. Skontaktuj się z Centrum Pomocy Imigrantom (Immigration Advisory Service), jeśli nie masz adwokata. **Adres Centrum znajduje się na stronie 20.** Powinieneś mieć możliwość zadzwonienia, napisania lub nawet wysłania faksu do adwokata. Adwokat może odwiedzić Cię.
- ✓ Jeśli potrzebujesz pomocy, zwróć się do następujących osób:
    - wychowawcy, o ile został Ci przydzielony,
    - funkcjonariusza odpowiadającego za pawilon, w którym się znajdujesz,
    - funkcjonariusza ds. równości rasowej,
    - lub koordynatora ds. osadzonych innej narodowości, o ile taka osoba pracuje w zakładzie.
- ✓ Jeśli potrzebujesz tłumacza, możliwe jest zapewnienie jego usług. (Pomoże w zrozumieniu wypowiedzi w języku angielskim).
- ✓ Więcej informacji możesz znaleźć w broszurze **Informacje i wskazówki dla skazanych obcych narodowości**. Kopia broszury dostępna jest w bibliotece.

Utrzymywanie kontaktu z pracownikami zajmującymi się Twoją sprawą

- Pracownicy Agencji ds. Ochrony Granic i Imigracji będą się z Tobą kontaktować w czasie Twojego pobytu w zakładzie karnym. Mogą także pracować w zakładzie lub odwiedzać zakład.
- W razie potrzeby możesz się z nimi skontaktować.
- Możesz także zwrócić się do adwokata, funkcjonariusza lub dyrektora zakładu, aby uzyskać kontakt z pracownikami Agencji zajmującymi się Twoją sprawą.

Wniosek o zwolnienie za kaucją (oznacza wnioskowanie o zwolnienie z zakładu w trakcie rozpatrywania sprawy)

- Możesz mieć możliwość wnioskowania o zwolnienie za kaucją.
- Aby złożyć wniosek o zwolnienie za kaucją, konieczne jest wypełnienie formularza **IS 91R**.
- Formularz zawiera więcej informacji o zwolnieniu za kaucją.
- Pomoc w złożeniu wniosku o zwolnienie za kaucją możesz uzyskać od:
    - Centrum Pomocy Imigrantom (Immigration Advisory Service) **(szczegółowe informacje znajdziesz na stronie 20)**,
    - pracowników ds. imigracji zatrudnionych w zakładzie karnym lub odwiedzających go,
    - adwokata lub pracowników zakładu. Osoby te mogą skontaktować się z pracownikami ds. imigracji rozpatrującymi Twoją sprawę.

Osoby, które mogą Ci pomóc

1. Centrum Pomocy Imigrantom (Immigration Advisory Service)

Osoby te zapewniają bezpłatne porady i pomoc zatrzymanym osobom obcej narodowości.

Immigration Advisory Service
Head Office
3rd Floor
County House
190 Great Dover Street
London
SE1 4YB

Telefon 0207 967 1200

Infolinia 0207 967 1299 (w godzinach pracy).

Faks 0207 403 5875

2. Centrum Pomocy Osobom Zatrzymanym (Detention Advice Service)

W Centrum osoby zatrzymane obcej narodowości mogą uzyskać informacje i pomoc. Pracownicy Centrum mogą pomóc w spotkaniu z adwokatem i często odwiedzają zakłady karne.

Detention Advice Service
Unit B3
62 Beechwood Road
London
E8 3DY

Telefon 0207 254 6888

Faks 020 7254 8555

3. Centrum ds. Socjalnych Imigrantów (the Joint Council for the Welfare of Immigrants = JCWI)

Pracownicy Centrum zapewniają zatrzymanym osobom obcego pochodzenia pomoc, informacje i konsultacje.

Joint Council for the Welfare of Immigrants
115 Old Street
London
EC1 9RT

Telefon 020 7251 8706

Faks 0207 251 8707

Jeśli szukasz azylu (czyli opuściłeś kraj pochodzenia z uwagi na zagrożenie i chcesz dowiedzieć się, czy możesz zostać w Wielkiej Brytanii), skontaktuj się z

4. Centrum Pomocy Prawnej dla Uchodźców (Refugee Legal Centre = RLC)

Refugee Legal Centre
Nelson House
153-157 Commercial Road
London
E1 2DA

Telefon 0207 780 3200

Faks 0207 780 3201

Możesz także zadzwonić na podane niżej numery

1. **Bezpłatny** numer 0800 592 3333 lub 0207 780 3333
Na ten numer dzwonić możesz w poniedziałki, środy i piątki od 10:30 do 13:00 i od 14:00 do 16:30.

2. W **nagłych przypadkach** możesz zadzwonić na numer 07831 598057.
Możesz dzwonić na ten numer w dni robocze, w soboty i w niedziele od 18:00 do 8:00 rano.

Odwołanie od skazania lub wyroku

Przydatne wyrażenia

Skazanie. Orzeczenie sądu o Twojej winie.

Wyrok. Określenie tego, co stanie się z Tobą po skazaniu.

Składanie apelacji. Podjęcie próby zmiany decyzji sądu o skazaniu lub wyroku.

Możesz próbować zmienić decyzję dotyczącą **skazania** i wydanego **wyroku**. Nazywa się to apelacją. Adwokat poinformuje Cię, jeśli możesz złożyć apelację i od jakiej decyzji możesz się odwoływać.

Główne punkty

- Zanim złożysz apelację, dokładnie się zastanów. Czasami, jeśli apelacja nie przynosi skutku, sąd może zadecydować, że czas, który spędzisz w zakładzie karnym podczas rozpatrzenia apelacji będzie dodany do wyroku.
- Zanim podejmiesz jakąkolwiek decyzję, skonsultuj to z adwokatem.
- Czas na złożenie apelacji jest ograniczony. Apelację należy złożyć zazwyczaj w ciągu 28 dni od skazania lub wyroku. Czasami można złożyć apelację po tym terminie. Poproś adwokata o poradę.
- Poproś o spotkanie z funkcjonariuszem ds. prawnych w zakładzie. Może pomóc Ci wyjaśnić, jak złożyć apelację.
- Po złożeniu apelacji konieczne będzie pozyskanie funduszy na jej opłacenie. Możesz złożyć wniosek o dofinansowanie do kosztów prawnych.

Jak złożyć apelację

1. Porozmawiaj z adwokatem. Jeśli nie udało Ci się porozmawiać z adwokatem w sądzie, poproś dyrektora zakładu o możliwość spotkania.

Adwokat może:

- poinformować Cię o szansach powodzenia apelacji,
- wypełnić formularze, jeśli zdecydujesz się na złożenie apelacji.

2. Poproś o spotkanie z funkcjonariuszem ds. prawnych. Wyjaśni Ci, jak złożyć apelację.

3. Funkcjonariusz ds. prawnych powie Ci, które formularze należy wypełnić i dokąd je wysłać. Zależy to od tego, czy Twój proces odbywał się w sądzie koronnym czy w sądzie grodzkim.

4. Jeśli Twoja apelacja może zostać rozpatrzona, złóż wniosek o sfinansowanie kosztów apelacji. Jest to **dofinansowanie do kosztów prawnych (Legal Services Funding).**

Dofinansowanie do kosztów prawnych procesu pozwala na uzyskanie porad dotyczących sposobu złożenia apelacji, ale nie spowoduje automatycznego jej złożenia.

Co robić, gdy...

Chcesz zmienić adwokata.

- Porozmawiaj z obecnym adwokatem i wytłumacz, dlaczego chcesz zmiany. Adwokat zwróci się do sędziego z zapytaniem, czy zmiana jest możliwa.
- Możesz też zapłacić za spotkanie z wybranym przez siebie adwokatem lub radcą prawnym.

Chcesz uzyskać zwolnienie za kaucją na czas oczekiwania na apelację?

- Wypełnij formularz **Form B** i wyślij go do sądu apelacyjnego (Court of Appeal).

Jeśli apelacja zostanie odrzucona (zakończy się niepowodzeniem)

- Możesz zwrócić się do **Komisji ds. Nadzoru Spraw Karnych (Criminal Cases Review Commission)** z wnioskiem o weryfikację sprawy.
- Jeśli istnieje podejrzenie, że w sprawie wystąpił błąd, komisja może dokonać weryfikacji sprawy. Sprawa może zostać skierowana z powrotem do sądu apelacyjnego.
- Konieczne będzie przedłożenie komisji **nowych informacji lub dowodów**, które nie zostały uwzględnione w czasie procesu lub apelacji.
- Pomoc możesz uzyskać od adwokata.
- Możliwe jest otrzymanie dofinansowania do kosztów prawnych. W celu złożenia wniosku o dofinansowanie konieczne będzie wypełnienie formularzy **CDS1** i **CDS2**.
- Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z rozdziałem 3 **Instrukcji dla Służby Więziennej 4400**. Kopia Instrukcji znajduje się w bibliotece zakładu.

Określenie czasu przebywania w zakładzie karnym

Główne punkty

- O długości wyroku decyduje sąd, ale określenie szczegółów może zająć trochę czasu.
- Po przybyciu do zakładu zostaniesz poinformowany o terminie zakończenia okresu pozbawienia wolności. Jeśli zakład karny nadal oczekuje na informację o długości Twojego wyroku, zostaniesz powiadomiony, że podane informacje są **wstępne.** Oznacza to, że mogą ulec zmianie.
- Naruszenie regulaminu zakładu karnego może grozić dodatkowym czasem spędzonym w zakładzie. Okres ten nie stanowi części wyroku. **Aby uzyskać więcej informacji, przejdź do strony 84.**
- Jeśli potrzebujesz objaśnienia wyroku, zwróć się o pomoc do wychowawcy lub innego pracownika zakładu.

Informacje o wyroku - nie dotyczy kary dożywotniego pozbawienia wolności ani wyroku bez podania długości kary tytułem środka zabezpieczającego

Wyrok określany jest w oparciu o:

- datę skazania,
- długość kary,
- datę popełnienia przestępstwa,
- pracownicy zakładu karnego uwzględnią okres spędzony w areszcie za przestępstwo, jeśli popełnione zostało przed 4 kwietnia 2005 r.,
- jeśli przestępstwo popełnione zostało po 4 kwietnia 2005 r., decyzją sądu zakład może nie uwzględnić czasu spędzonego w areszcie.

Jak długi okres spędzisz w zakładzie karnym?

Zależy to od daty popełnienia przestępstwa. Na **stronie 146** znajdziesz dodatkowe informacje.

Wyroki do 12 miesięcy dla osób pełnoletnich

- Zwolnienie będzie bezwarunkowe (Automatic Unconditional Release = AUR).
- Po zwolnieniu **nie** będzie prowadzony nadzór kuratora.
- Otrzymasz stosowne powiadomienie. Znajdziesz w nim dodatkowe informacje i konieczne będzie podpisanie powiadomienia.

Przestępstwa popełnione przed 4 kwietnia 2005 r.

Jeśli wyrok jest krótszy od 1 roku

- Zostaniesz bezwarunkowo zwolniony po odbyciu połowy kary (o ile nie masz mniej niż 21 lat).

Jeśli wyrok jest dłuższy niż 1 rok i krótszy niż 4 lata

- Zostaniesz zwolniony po odbyciu **połowy** wyroku.
- W takim przypadku konieczny będzie dozór kuratora, który dopilnuje przestrzegania zasad zwolnienia warunkowego.
- Warunki zwolnienia wygasają po upłynięciu trzech czwartych kary.

Jeśli wyrok to 4 lub więcej lat

- Możesz ubiegać się o zwolnienie warunkowe po odbyciu **połowy** wyroku.
- W przypadku zwolnienia warunkowego przydzielony zostanie kurator, który będzie prowadził dozór po zwolnieniu z zakładu.
- Jeśli **nie** otrzymasz zwolnienia warunkowego, możesz ubiegać się o nie ponownie każdego roku, chyba że pozostało mniej niż 13 miesięcy kary.
- Jeśli wniosek o zwolnienie warunkowe zostanie **odrzucony**, zostaniesz zwolniony przed końcem odbywania kary. Taka data zwolnienia jest datą zwolnienia po odbyciu 2/3 kary. Przydzielony zostanie kurator, który będzie współpracował z Tobą i prowadził nadzór nad przestrzeganiem zasad zwolnienia.

Więcej informacji o przestępstwach popełnionych przed 4 kwietnia 2005 r.

Wyroki zaostrzone

- W przypadku przestępstw z użyciem przemocy lub przestępstw na tle seksualnym, sąd może wydać wyrok zaostrzony.
- Wówczas data opuszczenia zakładu karnego zależeć będzie od długości kary pozbawienia wolności orzeczonej przez sąd.
- W przypadku przyznania zwolnienia warunkowego, okres objęty dozorem kuratora będzie dłuższy.
- Jeśli zwolnienie warunkowe **nie** zostanie przyznane, będziesz mógł ubiegać się o nie ponownie co roku.
- Jeśli nie będzie to możliwe, zostaniesz zwolniony przed końcem kary. Taka data zwolnienia jest datą zwolnienia po odbyciu 2/3 kary. Przydzielony zostanie kurator, który będzie współpracował z Tobą i prowadził nadzór nad przestrzeganiem zasad zwolnienia.

Przestępstwa popełnione po 4 kwietnia 2005 r. włącznie

Jeśli wyrok jest dłuższy niż 1 rok i krótszy niż 4 lata

- Zostaniesz zwolniony po odbyciu **połowy** wyroku**.**
- Przydzielony zostanie kurator, który będzie współpracował z Tobą i prowadził dozór nad przestrzeganiem zasad zwolnienia.

Wyroki zaostrzone

- W przypadku wyroku zaostrzonego, konieczne będzie **złożenie wniosku** o przyznanie warunkowego zwolnienia. O przyznanie warunkowego zwolnienia możesz ubiegać się po odbyciu kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym.
- Jeśli zwolnienie warunkowe **nie** zostanie przyznane, będziesz mógł ubiegać się o nie ponownie co roku.

Przestępstwa popełnione przed 1 października 1992 r.

- Możesz ubiegać się o zwolnienie warunkowe po odbyciu **jednej trzeciej** wyroku.
- Jeśli zostanie przyznane warunkowe zwolnienie, zostaniesz warunkowo zwolniony z zakładu karnego na okres próby do czasu upłynięcia dwóch trzecich kary pozbawienia wolności.
- Jeśli **nie** otrzymasz zwolnienia warunkowego, możesz ubiegać się o nie ponownie każdego roku, chyba że pozostało mniej niż 13 miesięcy kary. W przypadku odmowy przyznania warunkowego zwolnienia, zostaniesz zwolniony z zakładu karnego po odbyciu **dwóch trzecich** kary pozbawienia wolności.
- Powrót do przestępstwa w czasie zwolnienia warunkowego wiąże się z koniecznością odbycia reszty wyroku.

Więcej informacji o zwolnieniu na okres próby i warunkowym zwolnieniu znajdziesz na stronie 142.

Sprawy do załatwienia poza zakładem

1. Dzieci i inne osoby pozostające pod Twoja opieką

- Jeśli konieczne jest zorganizowanie opieki dla dzieci lub innych osób pozostających pod Twoją opieką, natychmiast poinformuj o tym zakład karny.

Środki z Agencji Alimentacyjnej (Child Support Agency)

- Jeśli opłacałeś alimenty, konieczne będzie powiadomienie Agencji Alimentacyjnej o pobycie w zakładzie karnym.

- Należy zrobić to w ciągu tygodnia. Niepowiadomienie Agencji o wszelkich zmianach, takich jak pobyt w zakładzie karnym w ciągu tygodnia stanowi przestępstwo.

- **Nie musisz** opłacać alimentów, jeśli nie pracujesz ani nie otrzymujesz zasiłków.

Możesz zwrócić się do Agencji na adres:

Child Support Agency
National Helpline
PO Box 55
Brierly Hill
DY5 1YL

Telefon 08457 138 924

2. Zasiłki

Jeśli pobierasz zasiłki

- Jak najszybciej zwróć się do lokalnego biura Jobcentre Plus, aby uregulować swoje sprawy. Możesz też poprosić o to kogoś z rodziny.

- Jeśli w zakładzie karnym spędzisz więcej niż 21 dni, zazwyczaj jedynym zasiłkiem, który otrzymasz, będzie zasiłek mieszkaniowy.

- Jeśli uważasz, że powinieneś otrzymać środki od Jobcentre Plus, zwróć się do odpowiedniego biura z prośbą o przesyłanie pieniędzy do zakładu karnego. Biuro prześle **czek** wystawiony na **dyrektora zakładu.** Środki powiększą saldo Twoich prywatnych pieniędzy.

- Jeśli nie możesz otrzymać tych pieniędzy, możesz odebrać je po zwolnieniu.

Jeśli pracowałeś

- Gdy przebywasz w zakładzie karnym lub areszcie, konieczne może być, aby Twoja rodzina odbierała zasiłki.

- Powinni jak najszybciej skontaktować się z lokalnym biurem Jobcentre Plus.

Upewnij się, że ktoś z rodziny jak najszybciej skontaktuje się z biurem Jobcentre Plus. W przeciwnym razie Ty, lub Twoja rodzina możecie napotkać trudności w otrzymaniu pieniędzy zarówno teraz, jak i po zwolnieniu z zakładu.

3. Spłata czynszu lub hipoteki

- Wraz z rodziną możesz otrzymać **zasiłek mieszkaniowy** na spłatę czynszu lub hipoteki.

- Warto zasięgnąć porady, ponieważ otrzymanie zasiłku zależy od tego, czy zostałeś skazany, czy przebywasz w areszcie.

Spłata czynszu - co należy zrobić

Poinformuj wynajmującego lub pośrednika, że znajdujesz się w zakładzie karnym. Przekaż następujące informacje:

- jak długo będziesz przebywał w zakładzie,
- czy ktoś będzie opiekował się w tym czasie domem.

Jeśli mieszkałeś z rodziną i otrzymywałeś zasiłek mieszkaniowy

- Poinformuj Biuro Zasiłków Mieszkaniowych (Housing Benefit Office), że przebywasz w zakładzie karnym.
- Do Biura powinna także zwrócić się Twoja rodzina z wnioskiem o przekazanie im zasiłku na czas Twojego pobytu w zakładzie karnym.

Jeśli Twoja rodzina potrzebuje zasiłku mieszkaniowego

- Powinni zwrócić się do Biura Zasiłków Mieszkaniowym i złożyć wniosek o zasiłek.

Jeśli mieszkasz sam

- Możesz pobierać zasiłek mieszkaniowy podczas przebywania w areszcie przez nie więcej niż 52 tygodnie lub jeśli przebywasz w zakładzie karnym przez okres do 13 tygodni.
- Jeśli nie pobierasz jeszcze zasiłku mieszkaniowego, zwróć się z wnioskiem o jego przyznanie do samorządu lokalnego.

Jeśli nie możesz opłacić czynszu i nie możesz otrzymać zasiłku mieszkaniowego

- Możesz zrezygnować z wynajmu i zwrócić nieruchomość właścicielowi lub agentowi. Takie rozwiązanie może być lepsze od popadnięcia w długi.
- Wynajmujący może zgodzić się na znalezienie dla Ciebie innego miejsca zamieszkania po opuszczeniu zakładu karnego.
- **Zanim jednak to zrobisz, zwróć się o poradę do organizacji NACRO lub Biura Porad Obywatelskich (Citizens' Advice Bureau).**
- Przedstawiciele tych organizacji mogą odwiedzać zakład karny. Jeśli będzie to niemożliwe, możesz skontaktować się z NACRO pod numerem 0800 0181 259

Hipoteka

Wraz z rodziną możesz otrzymać dofinansowanie do spłaty **odsetek** hipotecznych, jeśli:

- mieszkałeś z rodziną i Twoi krewni pozostają w domu,
- **nie** zostałeś skazany lub czekasz na wyrok i sam kupujesz dom.

Co należy zrobić

✓ Ty lub ktoś z rodziny powinien zwrócić się do lokalnego biura Jobcentre Plus, jeśli chcecie otrzymać zasiłek mieszkaniowy.

✓ Pamiętaj, żeby powiadomić instytucję kredytową, bank lub kasę mieszkaniową o tym, że przebywasz w zakładzie karnym.

✓ Poinformuj także o możliwym rozwoju wypadków, np. o tym, że chciałbyś spłacać tylko odsetki hipoteczne lub o tym, że możesz mieć trudności ze spłatą.

✓ Na pewien czas możesz być w stanie zawiesić spłatę, możesz także sprzedać dom.

Sposób wypłacania zasiłku mieszkaniowego

Jeśli kupiłeś dom przed 2 października 1995 r.

- Tygodnie 1 - 8 — **Nie** otrzymasz środków na pokrycie wydatków mieszkaniowych
- Tygodnie 9 - 27 — Otrzymasz połowę środków
- Od 27 tygodnia — Otrzymasz całość środków

Jeśli kupiłeś dom po 2 października 1995 r.

- Tygodnie 1 - 39 — **Nie** otrzymasz środków na pokrycie wydatków mieszkaniowych
- Od 39 tygodnia — Otrzymasz całość środków

4. Podatek lokalny (Council Tax)

Co należy zrobić

✓ Powiadom urząd gminy o pobycie w zakładzie karnym. Możliwe jest, że nie będziesz musiał opłacać podatku lokalnego lub że Twoja rodzina będzie płacić niższy podatek.

✓ Po przybyciu do zakładu karnego otrzymasz broszurę dotyczącą podatku lokalnego. Wraz z broszurą otrzymasz formularze. Wypełnij je, aby skontaktować się z samorządem lokalnym.

5. Opłaty za wodę, gaz, energię elektryczną i telefon

W czasie pobytu w zakładzie karnym **nie** otrzymasz pomocy w opłacaniu rachunków.

Co należy zrobić

✓ Poinformuj stosowne spółki, że przebywasz w zakładzie karnym. Poproś pracowników zakładu o pomoc w sporządzeniu pisma.

✓ Możesz także zwrócić się z prośbą o zgodę na opłacenie rachunków po opuszczeniu zakładu karnego. Możesz też złożyć wniosek o odcięcie gazu, wody lub prądu.

6. Ubezpieczenie społeczne

Jeśli odprowadzałeś składki na ubezpieczenie społeczne przed przybyciem do zakładu karnego

- Za czas spędzony w zakładzie karnym składki na ubezpieczenie społeczne **nie** będą odprowadzane.
- Jeśli masz od 16 do 18 lat, otrzymasz kredyt podatkowy.
- To samo świadczenie przysługuje osobom w wieku od 60 do 65 lat.

Odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne

Przebywając w zakładzie karnym:

Nie możesz odprowadzać

- składek na ubezpieczenie społeczne klasy 1 (Class 1) ani klasy 2 (Class 2) (związane są one z zatrudnieniem).

- **Możesz** jednak opłacać te składki, jeśli uczestniczysz w specjalnym projekcie w zakładzie karnym, np. jeśli wykonujesz odpłatne prace społeczne.

Możesz odprowadzać

- składki na ubezpieczenie społeczne klasy 3 (Class 3).

- Jeśli przestaniesz odprowadzać tego rodzaju składki na ubezpieczenie społeczne, może to wpłynąć na wysokość emerytury lub renty rodzinnej. Zależy to od długości orzeczonej kary.

Aby uzyskać więcej informacji, skontaktuj się z biurem JobCentre Plus lub zwróć się do:

HM Revenue & Customs
National Insurance Contributions Office
Benton Park View
Newcastle on Tyne
NE98 1ZZ

Telefon 0845 302 1479

7. Emerytura wypłacana przez państwo

Nie otrzymasz emerytury wypłacanej przez państwo, jeśli:

- zostałeś skazany,
- przebywasz w areszcie lub oczekujesz na proces.

Otrzymasz emeryturę, jeśli

- zostałeś zwolniony bez wyroku skazującego. Środki zostaną przekazane po zwolnieniu.

Jeśli masz partnera

- W czasie Twojego pobytu w zakładzie karnym, Twój partner otrzymywać będzie nadal swoją emeryturę, o ile nie otrzyma **dodatku dla osoby pozostającej na utrzymaniu.**

- W razie wątpliwości radzimy zgłosić się do biura Jobcentre Plus.

Aby uzyskać więcej informacji, zwróć się do Urzędu Emerytur i Rent (Pension Service) pod adresem:

National Pension Centre
Tyneview Park
Whitley Road
Benton
Newcastle-upon-Tyne
NE98 1BA

Telefon 0845 6060 265

8. Podatek dochodowy

- Ważne jest, abyś kontrolował swoje podatki, gdy przebywasz w zakładzie karnym.
- Przedstawiciele organizacji takich, jak Biuro Porad Obywatelskich (Citizens Advice Bureau) mogą odwiedzać zakład karny i pomóc w sprawach podatkowych.

Co należy zrobić

✓ Jeśli potrzebujesz pomocy, skontaktuj się z urzędem skarbowym. Jeśli to możliwe, podaj swój numer ubezpieczenia społecznego (National Insurance Number = NIN) oraz numer referencyjny.

✓ Jeśli nie jesteś pewien, pod który urząd skarbowy podlegasz, zapytaj w najbliższym urzędzie.

✓ Jeśli otrzymałeś formularze podatkowe, konieczne będzie ich wypełnienie. Formularze należy także wypełnić w przypadku osiągania dochodu.

✓ Możesz kontaktować się z urzędem skarbowym za pośrednictwem osoby trzeciej. Konieczne będzie jednak pisemne upoważnienie tej osoby.

✓ Jeśli pracodawca rezerwuje dla Ciebie miejsce pracy na czas pobytu w zakładzie karnym, zwróć się do niego o pisemne potwierdzenie.

✓ W czasie pobytu w zakładzie karnym nadal przysługuje Ci **kwota wolna od podatku**. Kwota wolna od podatku to część dochodu rocznego, od której nie musisz płacić podatku dochodowego.

Skontaktuj się z urzędem skarbowym, aby dowiedzieć się, czy:

✓ możesz przekazać ulgę podatkową na dzieci żonie lub partnerce, o ile pracuje,

✓ możesz odzyskać podatek od odsetek kapitałowych. Aby to zrobić, konieczne jest wypełnienie formularza.

✓ czy możesz otrzymać zwrot podatku dochodowego, zapłaconego od 5 kwietnia, jeśli masz pracę oraz dokument P45,

✓ lub aby uzyskać poradę, jeśli pracowałeś na własny rachunek.

Osoby, które mogą pomóc w zakładzie karnym

- O wszelkich problemach możesz porozmawiać z funkcjonariuszami zakładu karnego.
- Oprócz nich są inne osoby, które mogą Ci pomóc.
- Pracownicy zakładu poinformują Cię, kto jeszcze może Ci pomóc. Ponadto, informacje o tym, gdzie uzyskać pomoc, powinny być dostępne w Twoim pawilonie.

Oto lista innych osób, które mogą pomóc Ci w zakładzie karnym. Więcej informacji znajdziesz na następnej stronie.

Jeśli jesteś zdenerwowany, zaniepokojony lub chcesz z kimś porozmawiać, możesz zwrócić się do:

✓ **kapelana lub innego duchownego**,

✓ **wolontariusza organizacji Samarytanie**. Poinformuj pracownika zakładu karnego, że chcesz porozmawiać z wolontariuszem organizacji Samarytanie. Są to osoby, z którymi możesz porozmawiać prywatnie, jeśli jesteś bardzo zdenerwowany, zaniepokojony lub jeśli czujesz, że możesz zrobić sobie krzywdę lub popełnić samobójstwo. Wolontariusze z organizacji Samarytanie dostępni są przez 24 godziny na dobę. Możesz spotkać się z wolontariuszem, odbyć prywatną rozmowę przez telefon (poproś o lokalny numer telefonu) lub napisać na adres:
Chris
PO Box 9090
Stirling
FK8 2SA

✓ **innych osadzonych, zwanych „słuchaczami”.** Są to **osadzeni**, którzy przeszli szkolenie pozwalające na wysłuchanie i udzielenie wsparcia innemu osadzonemu, który jest zdenerwowany lub zaniepokojony. **Nie** ujawnią oni treści waszej rozmowy pracownikom zakładu, chyba że będą mieli podejrzenie, że możesz zrobić krzywdę sobie lub innej osobie. W niektórych zakładach karnych można także skontaktować się z wolontariuszem. Są to osadzeni, którzy mogą wysłuchać Twoich problemów. W razie potrzeby, wolontariusze mogą przekazać treść rozmowy pracownikom zakładu.

✓ **oficjalne osoby odwiedzające.** Osoby z rejonu, odwiedzające tych osadzonych, którzy nie mają bliskich osób, mogących składać im wizyty, i którzy chcą porozmawiać z kimś spoza zakładu. Aby złożyć wniosek o tego rodzaju wizytę, skontaktuj się z funkcjonariuszem ds. widzeń.

Inne osoby, które mogą Ci pomóc

Jeśli ktoś wyrządza Ci krzywdę lub stosuje przemoc

✓ Natychmiast zgłoś to **dowolnemu** pracownikowi zakładu. Na pewno Ci pomoże.

Pomoc innego rodzaju

✓ Osadzonym pomagają także **inne organizacje**. Na przykład w sprawach finansowych i prawnych możesz uzyskać pomoc od Biura Porad Obywatelskich. Organizacje Anonimowi Alkoholicy lub Anonimowi Narkomani zapewniają pomoc w walce z problemami z narkotykami i alkoholem. Jeśli chcesz dowiedzieć się, jakiego rodzaju pomoc możesz otrzymać w zakładzie, zwróć się do pracowników zakładu.

✓ **Fundacja New Bridge (New Bridge Foundation).** Jest to organizacja, której przedstawiciele pomagają skazanym, odwiedzając ich w zakładzie i pomagając przygotować się do życia poza zakładem.
Jeśli chcesz, aby odwiedził Cię wolontariusz, zgłoś się do pracownika zakładu.
Możesz też skontaktować się z Fundacją New Bridge pod adresem

The New Bridge Foundation
27a Medway Street
London
SW1P 2BD
Telefon 0207 976 0779

Do kogo w zakładzie zwrócić się z problemem

✓ **Niezależna Rada ds. Nadzoru (The Independent Monitoring Board).** Pracownicy Rady prowadzą kontrole w zakładach karnych, mające na celu stwierdzenie, czy zarządzane są w odpowiedni sposób. Nie pracują oni na rzecz zakładu. Są to ochotnicy z okolic zakładu. Jeśli chcesz złożyć skargę dotyczącą życia w zakładzie, możesz poprosić o spotkanie z pracownikiem Rady, a nawet całą Radą, przy okazji ich kolejnej wizytacji w zakładzie. Aby to zrobić, konieczne jest wypełnienie specjalnego formularza. Formularz wraz z broszurą dotyczącą Niezależnej Rady ds. Nadzoru powinny być dostępne w Twoim pawilonie.

✓ Możesz także złożyć skargę do pracowników zakładu lub Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Zakładów Karnych i Dozoru Sądowego (Prisons and Probation Ombudsman). **Aby uzyskać więcej informacji, przejdź do strony 116.**

Utrzymywanie kontaktu z rodziną i przyjaciółmi

Zakład karny zobowiązany jest do zapewnienia pomocy w utrzymaniu kontaktu z rodziną i przyjaciółmi.

W zakładzie karnym możesz:

- prowadzić korespondencję,
- wykonywać połączenia telefoniczne,
- uczestniczyć w widzeniach.

Jeśli potrzebujesz pomocy, zwróć się do funkcjonariusza zakładu.

Widzenia z rodziną lub przyjaciółmi

Główne punkty (kontynuacja na następnej stronie)

✓ Zanim możliwe będzie widzenie, należy wypełnić formularz **Zgłoszenia widzenia** (nie dotyczy osób aresztowanych lub skazanych na mocy orzeczenia sądu cywilnego)

✓ Widzenia odbywają się w sali widzeń zakładu. Funkcjonariusze zakładu pokażą Ci, w której części sali należy usiąść.

✓ Dyrektor każdego zakładu decyduje o godzinach i terminach widzeń. W dni ustawowo wolne od pracy (np. Święta Bożego Narodzenia lub Wielkanoc) widzenia **nie** odbywają się.

✓ Pracownicy zakładu decydują o tym, czy w widzeniu mogą uczestniczyć dzieci. Zależy to między innymi od popełnionego przestępstwa i zachowania w zakładzie. Zostaniesz o tym powiadomiony przez funkcjonariuszy zakładu.

- ✓ Za każdym razem w widzeniu mogą uczestniczyć nie więcej niż 3 osoby dorosłe i nieograniczona liczba dzieci. Wszyscy zobowiązani są uczestniczyć w jednym widzeniu. Na Zgłoszeniu widzenia muszą widnieć nazwiska wszystkich osób odwiedzających.

- ✓ Dzieciom powinny towarzyszyć osoby dorosłe. W niektórych zakładach karnych pozwala się jednak na widzenia z dziećmi w wieku od 16 do 18 lat bez opiekuna.

- ✓ Warto dowiedzieć się, kto zamierza Cię odwiedzić. Jeśli tego samego dnia odwiedzić Cię będą chciały inne osoby, widzenie może być niemożliwe.

- ✓ Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 4410**. Kopia instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Osoby pozbawione wolności w oczekiwaniu na proces oraz skazane na mocy orzeczenia sądu cywilnego

- ✓ Krewni zazwyczaj muszą dzwonić do zakładu, aby uzgodnić godzinę i termin widzenia. **Nie** musisz wypełniać Zgłoszenia widzenia.

- ✓ Zazwyczaj dozwolone są 3 widzenia w tygodniu. Czas trwania każdego widzenia nie przekracza 1 godziny.
  Jedno widzenie może odbyć się w weekend.

- ✓ W niektórych zakładach możliwe są częstsze, lecz krótsze widzenia.

- ✓ Możesz mieć możliwość uzyskania większej liczby widzeń lub dłuższego czasu widzeń. Zależy to m.in. od zachowania i zakładu karnego, w którym przebywasz. **Patrz strona 65.**

- ✓ Na widzenie mogą stawić się nie więcej niż 3 osoby dorosłe z dowolną liczbą dzieci.

- ✓ Jeśli w widzeniu mają uczestniczyć osoby nastoletnie, poproś pracowników zakładu karnego o informacje. W niektórych zakładach osoby nastoletnie traktowane są jak osoby dorosłe.

- ✓ Możliwe jest widzenie z aresztowanym krewnym przebywającym w innym zakładzie karnym. Zazwyczaj jest to możliwe, jeśli zarówno Ty, jak i krewny przebywać będziecie w zakładach karnych przez kolejny miesiąc. Jeśli chcesz to zrobić, zwróć się do pracowników zakładu.

Pozostałe osoby pozbawione wolności

- ✓ Przysługują co najmniej 2 widzenia co 4 tygodnie. Widzenia trwają 1 godzinę.
- ✓ W zależności od zachowania w zakładzie karnym, możesz uzyskać pozwolenie na większą liczbę widzeń. **Patrz strona 65.**

Jak zorganizować widzenie

1. Wypełnij formularz **zgłoszenia widzenia.** Co 2 tygodnie otrzymasz nowy formularz zgłoszenia.

2. W formularzu wpisz nazwiska wszystkich osób, które mają uczestniczyć w widzeniu. Wpisz także nazwiska dzieci, które chciałbyś zobaczyć podczas widzenia.

3. Zgłoszenie widzenia wyślij do jednej z osób wpisanych w formularzu.

4. Osoby odwiedzające muszą zabrać ze sobą formularz.

Inne informacje o widzeniach

Widzenie z krewnym przebywającym w innym zakładzie karnym

Możesz odwiedzić bliskiego członka rodziny przebywającego w innym zakładzie karnym. Możesz wnioskować o takie widzenie raz na trzy miesiące. Zarówno Ty, jak i członek rodziny w innym zakładzie, będziecie musieli wypełnić formularz zgłoszenia widzenia. Zorganizowanie widzenia może trochę potrwać.

Przeniesienie do zakładu karnego z dala od rodziny lub przyjaciół

- Możesz także zbierać widzenia. Możesz mieć od 3 do czasami nawet 26 widzeń. Jest to **kumulacja widzeń**. Aby dowiedzieć się, jak to zrobić, zwróć się do funkcjonariuszy zakładu karnego. Zakłady karne są zajęte, więc możesz liczyć się z okresem oczekiwania.
- Możesz także zwrócić się do dyrektora z prośbą o przeniesienie **na krótki czas** do innego zakładu karnego, bliżej rodziny lub przyjaciół. Możliwe jest to po spędzeniu 6 miesięcy w obecnym zakładzie.
- Zobowiązany będziesz przestrzegać zasad widzeń obowiązujących w nowym zakładzie.
- Możesz zacząć ponownie kumulować widzenia po powrocie do poprzedniego zakładu karnego.

Dofinansowanie do kosztów przejazdu osób odwiedzających

- Osoby odwiedzające mogą mieć możliwość uzyskania dofinansowania do kosztów podróży. Aby otrzymać dofinansowanie, muszą one mieć powyżej 18 lat, otrzymywać zasiłki i mieć niskie dochody.
- Zobowiązane są także do wypełnienia **formularza** wniosku o dofinansowanie z Programu Wspierania Widzeń z Osadzonymi (Assisted Prision Visits Scheme).
- W **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4405** oraz w sali widzeń znajdziesz więcej informacji.
- Formularz do wypełnienia możesz uzyskać w zakładzie karnym, centrum dla odwiedzających i na sali widzeń, a także w Biurze Programu Wspierania Widzeń z Osadzonymi (Assisted Prisons Visits Unit) pod adresem

  Assisted Prison Visits Unit
  PO Box 2152
  Birmingham
  B15 1SD

Telefon 0845 300 1423 lub 0121 626 2000
(od poniedziałku do piątku w godzinach 10:15-11:45 i 14:15-15:45)
Telefon tekstowy: 0845 304 0800 (w tych samych godzinach)

Korespondencja

Główne punkty

- ✓ **Instrukcja dla Służby Więziennej nr 4411** zawiera informacje o tym, co może, a czego nie może zawierać korespondencja. Jeśli masz wątpliwości związane z treścią instrukcji, poproś o pomoc funkcjonariusza zakładu, ponieważ treść instrukcji powinna być Ci znana.
- ✓ Przysługuje Ci możliwość wysłania 1 listu nieodpłatnie tygodniowo. Oznacza to, że nie musisz ponosić kosztów przesyłki. Jeśli jesteś osobą aresztowaną, przysługuje Ci prawo wysłania 2 listów tygodniowo nieodpłatnie.
- ✓ Nie zmieni się to nawet wtedy, gdy zostaniesz ukarany.
- ✓ Za wszystkie inne listy będziesz musiał zapłacić.
- ✓ Możesz wysłać list nieodpłatnie zamiast spotkać się na widzeniu, jeśli osoba, która miała stawić się na widzenie nie może z jakiegoś powodu Cię odwiedzić.
- ✓ W ważnych i pilnych sprawach możesz wysłać jeden dodatkowy list nieodpłatnie. Na przykład, jeśli wkrótce zostaniesz przeniesiony do innego zakładu i chcesz powiadomić o tym rodzinę.
- ✓ Liczba otrzymywanych listów jest nieograniczona.

Jak chroniona jest prywatność korespondencji?

- Wszystkie listy wysyłane i otrzymywane będą otwierane przez pracowników zakładu karnego. Ma to na celu sprawdzenie, czy przesyłki nie zawierają niedozwolonych przedmiotów. Wyjątki dotyczą korespondencji od adwokatów, sądów i niektórych innych organizacji. **Patrz strona 48**.

- Pracownicy zakładu **nie** czytają większości listów. Okresowo zapoznają się jednak z treścią niewielkiej liczby listów.

Więcej informacji o korespondencji

- Funkcjonariusze zakładu karnego **mogą** czytać wszystkie Twoje listy, jeśli:
  - jesteś osadzonym kategorii A,
  - istnieje podejrzenie, że planujesz ucieczkę,
  - uważają, że możesz stanowić zagrożenie dla dzieci (będzie to sprawdzane nie rzadziej niż co 6 miesięcy),
  - przebywasz w areszcie lub zostałeś skazany za przestępstwo związane z molestowaniem,
  - zostałeś objęty nakazem sądowym (może podlegać to kontroli co 6 miesięcy),
  - z jakiegoś powodu funkcjonariusze zakładu uważają, że treść listów może stanowić zagrożenie dla zakładu lub innych osób.

Rozmowy telefoniczne

Główne punkty (kontynuacja na następnej stronie)

✓ Funkcjonariusze zakładu przekażą Ci formularz, w którym wpiszesz numery telefonów, pod które będziesz chciał dzwonić. Możesz wpisać na przykład numer kogoś z rodziny, przyjaciół i adwokata.

✓ Następnie pracownicy zakładu zatwierdzą listę numerów. W niektórych przypadkach możliwe będzie telefonowanie pod numer bez konieczności zatwierdzania go przez funkcjonariuszy zakładu. Zależy to od tego, jaka kategoria bezpieczeństwa została Ci przypisana.

✓ Funkcjonariusze służby więziennej nadadzą Ci osobisty numer identyfikacyjny **PIN**. Przed wykonaniem **każdego** połączenia konieczne będzie jego wpisanie.

✓ Zobowiązany także będziesz do podpisania dokumentu oznaczającego wyrażenie zgody na zasady korzystania z telefonu.

- ✓ Za rozmowy telefoniczne płacisz tzw. **kredytami**. Są to środki, którymi płacisz za połączenie. Za każde połączenie pobierany jest jego koszt.

- ✓ Kredyty możesz kupić w sklepiku zakładowym za prywatne środki lub zarobione pieniądze.

- ✓ W zależności od zachowania w zakładzie, możesz uzyskać dodatkowy czas na rozmowy telefoniczne. **Patrz strona 65.**

- ✓ Jeśli musisz pilnie porozmawiać z adwokatem, możesz poprosić o skorzystanie z innego, bardziej prywatnego telefonu. Możesz z niego skorzystać także wtedy, gdy istnieje ważna przyczyna. Dyrektor podejmie decyzję, czy możesz tak zrobić.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **rozdziałem 4 Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4440**. Kopia instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Jeśli rodzina lub przyjaciele mieszkają w innym kraju

- Oprócz pozostałych rozmów możesz zazwyczaj odbyć 1 **bezpłatną** rozmowę w miesiącu. Rozmowa nie może przekraczać 5 minut. Bezpłatna rozmowa **nie** będzie przysługiwać, jeśli rodzina lub przyjaciele odwiedzili Cię w poprzednim miesiącu.

- Obcokrajowcy (osoby nieposiadające brytyjskiego paszportu) lub osadzeni mający bliską rodzinę w innym kraju mogą telefonować do krewnych lub przyjaciół w innym kraju opłacając koszt z własnych pieniędzy.

Jak chroniona jest prywatność rozmów telefonicznych?

- Jeśli należysz do kategorii A osadzonych (wysokiego lub bardzo wysokiego ryzyka), funkcjonariusze służby więziennej mogą słuchać **wszystkich** Twoich rozmów.

- Jeśli należysz do innej kategorii, monitorowane są **niektóre** połączenia.

- Personel zakładu słyszy obu rozmówców. Rozmowy są także nagrywane, więc możliwe jest utworzenie kopii.

- Jeśli jest to możliwe w zakładzie, w którym przebywasz, funkcjonariusze poinformują Cię o tym.

- Personel zakładu może przerwać rozmowę, jeśli powiesz coś, czego nie powinieneś.
- Funkcjonariusze zakładu nie monitorują rozmów z adwokatem i przedstawicielami niektórych organizacji.

Zawarcie związku małżeńskiego lub partnerskiego

- W czasie pobytu w zakładzie karnym możesz złożyć wniosek o umożliwienie zawarcia związku małżeńskiego lub partnerskiego.

- W tym celu wypełnij formularz wniosku lub sporządź pismo do dyrektora i poproś funkcjonariusza zakładu o jego przekazanie.

- Dyrektor podejmie decyzję, czy ceremonia powinna odbyć się w zakładzie czy w lokalnym urzędzie stanu cywilnego.

- Ty i Twoja partnerka/Twój partner powinniście załatwić wszelkie sprawy organizacyjne we własnym zakresie. Będziecie odpowiedzialni, na przykład, za powiadomienie odpowiednich osób, wypełnienie formularzy i pokrycie wszelkich kosztów.

- W niektórych sprawach pomoże Wam kapelan.

Więcej informacji

- Aby uzyskać więcej informacji o zawarciu związku małżeńskiego, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 4450**.

- Aby uzyskać więcej informacji o zawarciu związku partnerskiego, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 4445**.

Kopie Instrukcji znajdują się w bibliotece.

Kontakt z adwokatem lub innymi przedstawicielami

Korespondencja z adwokatem, sądami i innymi organizacjami

- Funkcjonariusze służby więziennej **nie** otwierają i nie czytają korespondencji z adwokatem lub sądami, dotyczącej spraw prawnych, o ile nie istnieje ważna przyczyna. Tego rodzaju korespondencja nazywana jest korespondencją objętą **Przepisem 39**.
- To samo dotyczy niektórych innych organizacji, np. rzecznika praw obywatelskich ds. zakładów karnych i dozoru sądowego, posła do parlamentu lub wolontariuszy z organizacji Samarytanie. Lista tych organizacji znajduje się w **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4411**. Kopia instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Wysyłanie pism do adwokata, sądów i innych organizacji

Oprócz nazwiska i adresu adresata, przed przekazaniem przesyłki funkcjonariuszowi służby więziennej do wysłania, na kopercie należy umieścić następujące dopiski:

- na kopertach zawierających przesyłki do adwokata lub sądu - **Przepis 39 (Prison Rule 39)**,
- na kopertach zawierających przesyłki do innych przedstawicieli - **Poufne (Confidential Access)**,

Otrzymywanie pism od adwokata, sądów i innych organizacji

Na kopercie nadawca powinien umieścić następujące informacje:

- Twoje imię, nazwisko i numer identyfikacyjny,
- adres i numer telefonu nadawcy,
- dopisek Przepis 39 (Prison Rule 39) lub Poufne (Confidential Access),
- następnie Twój adwokat powinien podpisać kopertę. Potem kopertę należy włożyć do kolejnej koperty i zaadresować do dyrektora zakładu. Można także dołączyć krótką notatkę.

- Dopisek **Przepis 39 (Rule 39)** należy umieszczać na przesyłce tylko wtedy, gdy dotyczy ona spraw prawnych.
- W liście **nie** wolno przesyłać żadnych **niedozwolonych** przedmiotów.
- Jeśli istnieją podejrzenia przesyłania niedozwolonych przedmiotów, funkcjonariusze zakładu karnego uprawnieni są do otworzenia przesyłki w Twojej obecności. Zanim jednak to zrobią, muszą uzyskać zgodę dyrektora zakładu.

Widzenia i rozmowy telefoniczne z adwokatem lub innymi przedstawicielami

- W zakładzie karnym może odwiedzać Cię adwokat i inni przedstawiciele (np. osoby mające kontakt z prawem).
- Podczas widzenia obecny będzie funkcjonariusz zakładu. Będzie jednak w takiej odległości, że nie będzie słyszeć, o czym rozmawiacie.
- Rozmowy telefoniczne z adwokatem lub innymi przedstawicielami **nie** będą monitorowane przez funkcjonariuszy zakładu karnego.

Kontakty z gazetami, telewizją, radiem i czasopismami

Możesz pisać do gazet, telewizji, radia i czasopism, o ile

- nie piszesz o przestępstwie, którego dopuściłeś się Ty lub inna osoba (chyba że zawiera to przesłanie dotyczące przestępstw, skazania, sprawiedliwości, wyroku lub służby więziennej),
- **nie** piszesz o żadnym z osadzonych ani funkcjonariuszach w sposób pozwalający na identyfikację. Nie wolno Ci, na przykład, podawać nazwisk,
- zobowiązany jesteś postępować zgodnie z tymi samymi zasadami, które dotyczą korespondencji,
- **nie** otrzymujesz za to wynagrodzenia (nie dotyczy osób aresztowanych).

Aby przyjmować rozmowy telefoniczne lub widzenia z dziennikarzami, musisz uzyskać zgodę dyrektora.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 4470**. Kopia Instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Życie w zakładzie karnym

Numer identyfikacyjny

Po przybyciu do zakładu karnego otrzymasz numer identyfikacyjny. Ten numer będzie do Ciebie przypisany, jeśli zostaniesz przeniesiony do innego zakładu karnego. Numer identyfikacyjny pozwala funkcjonariuszom zakładu karnego identyfikować Ciebie i Twoje rzeczy.

Twoje akta w zakładzie karnym

Twoje akta to **dane**, które przechowywane są w zakładzie karnym w formie papierowej i na komputerze.

Dane te obejmują:

- imię i nazwisko oraz datę urodzenia,
- numer celi,
- informacje o tym, kiedy odbywały się rozprawy,
- wszelkie orzeczenia sądowe wydane w czasie Twojego pobytu w zakładzie karnym,
- informacje o stanie zdrowia,
- informacje o wykonywanej pracy i nauce.

Instrukcje Służby Więziennej (Prison Service Orders = PSO) i Zarządzenia dla Służby Więziennej (Prison Service Instructions = PSI)

Objaśniają Regulaminy zakładów karnych i działalność zakładu karnego.

Co z Twoimi danymi robią funkcjonariusze zakładu karnego

- ✓ Pracownicy zakładu karnego nie ujawniają Twoich danych. Konieczne może jednak być ujawnienie danych na wniosek policji i sądu.

- ✓ Możesz uzyskać wgląd w swoje dane przechowywane przez zakład karny. Koszt dostępu do **wszystkich** informacji wynosi 10 funtów.

- ✓ Aby uzyskać dostęp konieczne będzie wypełnienie formularza **Wniosek o dostęp do informacji (Subject Access Request Form)**. Aby go otrzymać, zwróć się do funkcjonariusza zakładu karnego. Możesz też sporządzić pisemną notatkę z prośbą o uzyskanie dostępu.

- ✓ Wyślij formularz lub notatkę do biura dyscyplinarnego / aresztowego lub działu personalnego.

- ✓ Zgodnie z prawem, zakład karny nie może ujawniać Ci określonych informacji. Są to na przykład informacje, które wykorzystywane są w śledztwie.

- ✓ Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 9020**. Kopia instrukcji dostępna jest w bibliotece.

- ✓ Aby dowiedzieć się, jak zakłady karne wykorzystują informacje o Tobie, zwróć się do

  The information manager
  H M Prison Service
  Room 330
  Bell House
  John Islip Street
  London
  SW1P 4LH

Kategoria bezpieczeństwa

Przydatne wyrażenia

Zakłady karne typu otwartego. Są to zakłady karne, w których osadzeni mają więcej swobód niż w innych zakładach, np. swobodę poruszania się i czynności. Możliwe jest przydzielenie własnej celi zamykanej na klucz. Możesz zostać umieszczony w zakładzie otwartym, jeśli funkcjonariusze uznają, że można Ci zaufać.

Zakłady karne typu zamkniętego. Większość osób umieszczanych jest w zakładach karnych typu zamkniętego. Zakłady te są zabezpieczone i nie można z nich uciec.

Jaka jest Twoja kategoria bezpieczeństwa?

- Twoja kategoria oznacza typ osoby pozbawionej wolności.
- Funkcjonariusze zakładu karnego biorą pod uwagę, czy możesz stanowić zagrożenie dla innych osób, czy będziesz podejmował ucieczki z zakładu i jakie zagrożenie stwarzać będziesz w przypadku ucieczki.
- Funkcjonariusze zakładu karnego zdecydują, którą kategorię należy Ci przyznać i poinformują Cię o tym.
- Jeśli należysz do kategorii więźniów niebezpiecznych (np. A lub B), będziesz miał mniej swobód niż inne osoby pozbawione wolności. Funkcjonariusze będą Cię bardziej kontrolować, uniemożliwiając ucieczkę.
- Młodociane osoby pozbawione wolności objęte są innymi kategoriami bezpieczeństwa niż osoby dorosłe.

Poniżej przedstawione są kategorie bezpieczeństwa dla dorosłych osób pozbawionych wolności

1. **Kategoria A.** Funkcjonariusze zakładu karnego mają powody przypuszczać, że możesz stanowić zagrożenie poza zakładem i/lub możesz podejmować próby ucieczki, dlatego podjęte zostaną wszelkie środki, aby uniemożliwić ucieczkę.

2. **Kategoria B.** Funkcjonariusze uważają, że nie powinieneś mieć żadnej szansy ucieczki.

3. **Kategoria C.** Funkcjonariusze uważają, że nie będziesz podejmował prób ucieczki, ale nie powinieneś zostać umieszczony w zakładzie otwartym.

4. **Kategoria D.** Funkcjonariusze zakładu karnego uważają, że możesz zostać umieszczony w zakładzie otwartym.

Poniżej przedstawione są kategorie bezpieczeństwa dla młodocianych osób pozbawionych wolności

1. **Kategoria A.** Funkcjonariusze zakładu karnego mają powody przypuszczać, że będziesz stanowił zagrożenie poza zakładem oraz, że należy podjąć wszelkie środki, aby uniemożliwić ucieczkę z zakładu karnego dla młodocianych.

2. **Status ograniczony.** Funkcjonariusze uważają, że powinieneś zostać umieszczony w bezpiecznej części zakładu karnego dla młodocianych.

3. **Warunki zamknięte.** Funkcjonariusze uważają, że nie stanowisz dużego zagrożenia, ale umieszczenie Cię w otwartym zakładzie karnym dla młodocianych nie jest bezpieczne.

4. **Warunki otwarte.** Funkcjonariusze zakładu karnego uważają, że możesz zostać umieszczony w otwartym zakładzie karnym dla młodocianych.

Sprawdzenie kategorii bezpieczeństwa pod kątem poprawności

Funkcjonariusze zakładu karnego będą regularnie sprawdzać, czy nadana Ci kategoria jest odpowiednia. Jeśli uznają, że stanowisz mniejsze lub większe zagrożenie, dokonają zmiany kategorii.

- **Jeśli wyrok to od 1 roku do 4 lat**

  Funkcjonariusze będą sprawdzać kategorię bezpieczeństwa co 6 miesięcy.

- **Jeśli wyrok jest dłuższy niż 4 lata**

  Pracownicy zakładu będą sprawdzać kategorię bezpieczeństwa co roku.

- **Jeśli jesteś osadzonym kategorii A**

  Kategoria bezpieczeństwa będzie sprawdzana przez pracowników Zarządu Służby Więziennej (Prison Service Head Office).

- **Jeśli jesteś osadzonym kategorii D**

  Częste sprawdzanie kategorii bezpieczeństwa przez funkcjonariuszy zakładu karnego nie będzie konieczne.

Jeśli uważasz, że przydzielono Ci nieprawidłową kategorię bezpieczeństwa, możesz złożyć skargę. **Patrz strona 111.**

Gdzie odbywać się będzie wyrok

✓ Wykonanie wyroku rozpocznie się w lokalnym zakładzie karnym dla dorosłych lub młodocianych, w pobliżu sądu wydającego wyrok.

✓ Jeśli wyrok jest krótki, możesz zostać w tym zakładzie na cały jego okres.

✓ Jeśli wyrok jest dłuższy, zostaniesz przeniesiony do innego zakładu wkrótce po jego wydaniu.

✓ **Nie możesz** wybrać zakładu karnego, do którego zostaniesz skierowany. Możesz jednak zwrócić się do funkcjonariuszy zakładu, jeśli chcesz zostać przeniesiony do zakładu bliżej przyjaciół lub rodziny. **Możliwe**, że będą w stanie Ci pomóc.

✓ Okres oczekiwania na przeniesienie do innego zakładu może być długi, ponieważ jest wielu chętnych na przeniesienie.

Różne rodzaje zakładów karnych

1. Lokalne zakłady karne

- Zostaniesz najpierw umieszczony w lokalnym zakładzie karnym dla dorosłych lub młodocianych, jeśli:
    - zostałeś uznany winnym i skazany przez sąd,
    - pozostajesz w areszcie i oczekujesz na proces.

- W tym zakładzie zostanie nadana Ci kategoria bezpieczeństwa.

- Pozostaniesz w tym zakładzie lub zostaniesz przeniesiony do innego zakładu karnego dla dorosłych lub młodocianych. Zależy to od długości orzeczonej kary.

- Wszystkie lokalne zakłady karne są zakładami typu zamkniętego.

2. Zakłady karne z nauką zawodu

- Wkrótce po przybyciu do lokalnego zakładu karnego możesz zostać przeniesiony do zakładu karnego z nauką zawodu.

- Tego rodzaju placówki mogą być typu otwartego lub zamkniętego.

- W takich zakładach możesz uczestniczyć w kursach i szkoleniach, które pomogą zapobiec powrotowi do przestępstwa po zwolnieniu z zakładu. Przed przyjęciem na kurs lub szkolenie należy liczyć się z okresem oczekiwania.

3. Zakłady karne dla młodocianych

- Są to placówki dla młodych ludzi w wieku od 15 do 21 lat, którzy popełnili przestępstwo.

4. Zakłady karne o zaostrzonym rygorze

- Przebywają w nich osoby pozbawione wolności, którym przyznano kategorię bezpieczeństwa A lub B.

- W tej chwili istnieje 8 zakładów karnych o zaostrzonym rygorze. Są to zakłady w: Belmarsh, Frankland, Full Sutton, Long Lartin, Manchesterze, Wakefield, Whitemoor i Woodhill.

5. Zakłady karne prowadzone przez spółki prywatne (zwane czasem zakładami kontraktowymi)

- Są to zakłady prowadzone przez prywatne firmy.

- Osoby pozbawione wolności mają te same prawa i obowiązki, co w innych zakładach.

- Niektórzy pracownicy są inni. Na przykład prywatne zakłady karne mogą być prowadzone przez naczelnika, a nie dyrektora.

- Funkcjonariusze służby więziennej nazywają się funkcjonariuszami opieki więziennej.

- W tej chwili istnieje 11 prywatnych zakładów karnych. Są to zakłady w: Altcourse, Ashfield, Bronzefield (zakład dla kobiet), Doncaster, Dovegate, Forest Bank, Lowdham Grange, Parc, Peterborough (zakład dla kobiet i mężczyzn), Rye Hill i The Wolds.

Co można, a czego nie wolno posiadać w zakładzie karnym

Główne punkty

- ✓ W zakładzie karnym nie wolno posiadać wielu rzeczy.

- ✓ To, czego nie wolno mieć ze sobą w zakładzie karnym należy oddać osobom odwiedzającym podczas widzenia.

- ✓ Warto także odesłać lub oddać osobom odwiedzającym wszelkie drogie lub wartościowe rzeczy. Zakład karny nie ponosi odpowiedzialności za zagubienie lub zniszczenie Twoich rzeczy, chyba że istnieją dowody, że winę za to ponoszą pracownicy zakładu karnego.

- ✓ Wszystkie przedmioty, których nie wolno Ci zatrzymać i których nie możesz oddać osobom odwiedzającym będą włożone do zamykanych torebek i oddane do depozytu w zakładzie lub poza nim do dnia zwolnienia.

- ✓ Zostaniesz poproszony przez funkcjonariusza zakładu o podpisanie formularza (zaświadczenia o własności) w następujących przypadkach:

  - po przybyciu do zakładu karnego w celu potwierdzenia, że w Twojej obecności pracownicy zakładu umieścili przedmioty w torebkach i zamknęli je,
  - po przybyciu do lub zwolnieniu z zakładu, w celu potwierdzenia, że oddane w depozyt przedmioty są w stanie pierwotnym,
  - po zwolnieniu z zakładu karnego, w celu potwierdzenia, że Twoje rzeczy się tam znajdują.

- ✓ Po zwolnieniu z zakładu karnego, otrzymasz wszystkie swoje rzeczy z powrotem, za wyjątkiem tych przedmiotów, których posiadanie jest niedozwolone lub niezgodne z prawem.

Co można mieć w celi

- Do celi możesz zabrać rzeczy mieszczące się w **2** pudełkach.

- Możesz także mieć:
  - zestaw stereo lub inny sprzęt do odtwarzania muzyki,
  - przedmiot o większych gabarytach, np. gitarę.
  - wszelkie dokumenty prawne, których posiadanie jest dozwolone.

- Funkcjonariusze zakładu często przeprowadzają kontrolę w celu ustalenia, czy nie posiadasz zbyt dużej ilości rzeczy lub czy posiadane rzeczy nie są niedozwolone.

- Konieczne może być uzyskanie prawa do posiadania pewnych przedmiotów w celi. **Patrz strona 65.**

Poniżej przedstawiono listę przedmiotów, które **można** posiadać w celi. Zależy ona od zakładu i od przyznanej kategorii bezpieczeństwa.

Możesz zazwyczaj posiadać następujące rzeczy:

✓ gazety, książki i czasopisma,

✓ urządzenie do odtwarzania muzyki i słuchawki,

✓ komputer i akcesoria, np. dyskietki,

✓ akcesoria do palenia. Osoby **skazane** mogą posiadać nie więcej niż 62,5 grama tytoniu luzem lub 80 papierosów lub cygar albo cygar i papierosów w ilości nieprzekraczającej 80 sztuk.
Osoby **aresztowane** mogą posiadać nie więcej niż 137,5 grama tytoniu luzem lub 180 papierosów. Palenie może być dozwolone wyłącznie we własnej celi.

✓ gry, w tym gry elektroniczne,

✓ akcesoria niezbędne do realizacji hobby, np. sztuki lub pisania.

Inne przedmioty, których posiadanie w celi jest dozwolone

- ✓ 1 klatka dla ptaków i jeden niewielki ptak (tylko jeśli zakład karny pozwala na posiadanie ptaków, większość zakładów na to nie pozwala),
- ✓ zegarek,
- ✓ elektryczna maszynka do golenia,
- ✓ akcesoria niezbędne w przypadku niepełnosprawności,
- ✓ baterie,
- ✓ przybory toaletowe (np. szczoteczka i pasta do zębów, dezodorant),
- ✓ obrączka ślubna lub inna prosta obrączka,
- ✓ wisiorek lub medalion,
- ✓ książki i inne przedmioty związane z religią, a także kadzidło,
- ✓ zdjęcia i obrazy (o ile znajdują się w ramie bez szkła),
- ✓ kartki pocztowe (np. kartki okolicznościowe, o ile nie mają obicia),
- ✓ kalendarz, notatnik lub organizer,
- ✓ książka adresowa,
- ✓ znaczki i koperty,
- ✓ leki (pracownicy zakładu poinformują Cię, czy możesz trzymać je w celi).

Jeśli jesteś przenoszony do innego zakładu karnego i musisz zostać gdzieś na noc

Możesz zabrać ze sobą następujące przedmioty: mydło, myjkę, grzebień, szczoteczkę do zębów, pastę do zębów, maszynkę do golenia, krem do golenia, szampon, dezodorant, radio, książkę, długopis i papier. Do Ciebie należy pilnowanie tych rzeczy i zapewnienie im bezpieczeństwa.

Pieniądze

Główne punkty

- ✓ W czasie Twojego pobytu w zakładzie karnym, przyjaciele lub rodzina mogą przesyłać Ci pieniądze.
- ✓ Są to Twoje **prywatne środki.**
- ✓ Pieniądze nie mogą być przekazane bezpośrednio Tobie. Będą przechowywane dla Ciebie w zakładzie.
- ✓ Możesz wydawać posiadane pieniądze. To, ile możesz wydać zależy od Twojego zachowania w zakładzie.
- ✓ Na przykład, **skazani** mogą wydawać 4,00, 15,50 lub 25,50 funtów tygodniowo. Zależy to od Twojego sprawowania w zakładzie.
- ✓ Osoby **aresztowane** mogą wydawać 22, 47,50 lub 51,00 funtów tygodniowo w zależności od sprawowania.
- ✓ Więcej informacji znajdziesz na **stronie 65.**
- ✓ Dyrektor może czasem pozwolić na wydanie większej sumy własnych pieniędzy osadzonego. Na przykład, jeśli potrzebujesz pieniędzy na pokrycie kosztów prawnych lub jeśli jesteś obcokrajowcem i potrzebujesz pieniędzy na telefon do rodziny w innym kraju.

Jak przyjaciele lub rodzina mogą wysyłać Ci pieniądze w czasie Twojego pobytu w zakładzie karnym

- Pieniądze można przesyłać korzystając z czeków lub przekazów pocztowych. Należy wystawić je na **Służbę Więzienną (HM Prison Service)** i przesłać do **dyrektora** zakładu.

- Jeśli przyjaciele lub rodzina chcą przesłać Ci gotówkę, do pieniędzy powinni dołączyć notatkę, informującą o kwocie włożonej do koperty.

- Na kopercie powinni zapisać:
    - swoje imię, nazwisko i adres,
    - Twoje imię, nazwisko i numer identyfikacyjny.

Sklepik w zakładzie, nazywany stołówką

- Co tydzień w sklepiku możesz kupić takie artykuły jak: tytoń, baterie, słodycze i przybory toaletowe (np. szczoteczkę do zębów i dezodorant).

- W każdym zakładzie sklepik jest inaczej zaopatrzony.

- Jeśli potrzebujesz specjalnych artykułów, np. kosmetyków do pielęgnacji skóry lub włosów, zgłoś zapotrzebowanie w sklepiku, a towary te mogą zostać zamówione.

- Istnieje możliwość dokonywania zakupów poprzez zamówienie pocztowe (firmy wysyłają wtedy towar pocztą). Aby uzyskać więcej informacji, zgłoś się do funkcjonariusza zakładu karnego.

Palenie

- Jedynym miejscem, gdzie możesz palić w całym budynku, jest Twoja cela. Gdy palisz, drzwi Twojej celi muszą być zamknięte.

- Jeśli nie palisz, **nie** musisz dzielić celi z osobą palącą.

Więcej informacji o paleniu

Palenie zabronione jest:
- w miejscach przeznaczonych dla osób poniżej 18 roku życia,
- w pojazdach należących do służby więziennej,
- w celach z dużą liczbą łóżek (na sali sypialnej),
- w celach lub na obszarach, w których funkcjonariusze wprowadzili zakaz palenia.

Jeśli chcesz rzucić palenie, poproś o pomoc personel medyczny.

Żywność

- Zakłady karne zobowiązane są zapewnić, że podawana żywność jest odpowiednia. Na przykład musi ona być zdrowa, bezpieczna i w wystarczającej ilości.

- Jeśli masz problem związany z żywnością, zgłoś się do personelu gastronomicznego (pracującego w kuchni).

- Przed posiłkiem możliwe będzie wybranie potrawy z menu.

Menu powinno zawierać:

- potrawę z mięsa lub ryb,
- potrawę wegetariańską,
- potrawę wegańską,
- żywność Halal,
- żywność koszerną.

- Zamiast ziemniaków możesz wybrać ryż.

- Jeśli z przyczyn zdrowotnych musisz spożywać specjalną żywność, personel medyczny powiadomi Cię o tym.

- W przypadku święta religijnego zakład karny może zapewnić Ci potrawę zgodną z religią.

Odzież

Skazani

- Zobowiązany będziesz do noszenia odzieży wydanej przez zakład. Odzież ta obejmuje bieliznę, skarpetki i koszule.
- Funkcjonariusze zakładu karnego zobowiązani są zapewnić czystą odzież w odpowiednim stanie, ciepłą i zdrową.
- Obowiązkiem funkcjonariuszy zakładu jest dopilnowanie częstej wymiany odzieży.
- W niektórych zakładach karnych dozwolone jest noszenie własnej odzieży, w zależności od sprawowania. **Patrz strona 65.**

Osoby aresztowane

- Możesz nosić własną odzież, o ile nadaje się do noszenia w zakładzie karnym i jest czysta.
- Jednak w następujących przypadkach możesz być zobowiązany do noszenia odzieży wydanej przez zakład:
    - jeśli jesteś osadzonym kategorii A,
    - dyrektor powziął podejrzenie, że możesz podjąć próbę ucieczki. Wówczas zobowiązany będziesz do noszenia odzieży, która ułatwi funkcjonariuszom udaremnienie ucieczki.
    - jeśli czeka Cię rozprawa w sądzie. W takim przypadku pracownicy zakładu dołożą wszelkich starań, aby inne osoby nie widziały Cię w więziennym ubraniu.
- Rodzina lub przyjaciele mogą przywozić Ci ubrania i odbierać odzież do wyprania.
- Własną odzież musisz zakładać gdy:
    - będziesz w sądzie,
    - zostaniesz zwolniony z zakładu, jeśli nie zostałeś skazany.
- Jeśli nie masz wystarczającej ilości własnej odzieży, zwróć się o pomoc do funkcjonariuszy zakładu.

Pościel - prześcieradła i koce

- Pościel powinna być:
    - czysta i w odpowiednim stanie,
    - ciepła.
- Materace i pościel powinny być wietrzone przez przynajmniej godzinę tygodniowo.
- W zakładzie karnym znajduje się pralnia (w której możesz prać odzież). Powinieneś mieć możliwość oddać odzież i pościel do pralni raz w tygodniu.

Łazienki, prysznice i toalety

- W dowolnym momencie powinieneś mieć możliwość skorzystania z toalety i umywalki.
- Przynajmniej 3 razy w tygodniu powinieneś mieć możliwość wzięcia gorącej kąpieli lub prysznica.
- Jeśli nie masz wystarczającej ilości własnych pieniędzy, pracownicy zakładu karnego mogą zapewnić Ci przybory toaletowe (np. pastę do zębów, szczoteczkę do zębów i dezodorant).

Czas spędzany na wolnym powietrzu

- Wszystkie osoby pozbawione wolności powinny mieć możliwość spędzenia od 30 minut do 1 godziny na otwartym powietrzu każdego dnia. Każdy zakład karny ustala w Regulaminie czas spaceru.
- Czasem spacer może nie dojść do skutku. Na przykład, jeśli warunki atmosferyczne na to nie pozwalają lub jeśli istnieje inna przyczyna.
- Powinieneś mieć możliwość wykonywania ćwiczeń fizycznych, np. chodzenia. Pracownicy zakładu karnego poinformują Cię, jakiego rodzaju ćwiczenia możesz wykonywać w zakładzie.
- W wielu zakładach przeznacza się czas na kulturę fizyczną (np. uprawianie sportu), a także inne rodzaje aktywności pozwalające na spędzanie czasu poza celą.

Zachęty i przywileje uzyskane za dobre zachowanie (Incentives and earned privileges = IEPs)

Są to dodatkowe rzeczy, które możesz uzyskać, jeśli:

- będziesz przestrzegać obowiązujących reguł,
- będziesz uczestniczył w pracach i innych zajęciach w ramach planu resocjalizacji w odpowiedni sposób,
- dodatkowe przywileje mogą różnić się od siebie w zależności od zakładu karnego.

Na przykład, jeśli postępujesz zgodnie z obowiązującymi zasadami i rozwijasz się w zakładzie, możesz uzyskać następujące przywileje:

- wydawać więcej własnych pieniędzy,
- uczestniczyć w większej liczbie widzeń z rodziną i przyjaciółmi,
- zarabiać więcej pieniędzy,
- posiadać telewizor w celi,
- nosić własną odzież,
- spędzać więcej czasu poza celą.

Jeśli nie będziesz przestrzegać obowiązujących zasad, możesz stracić powyższe przywileje.

Jak to działa

Funkcjonariusze służby więziennej poinformują Cię, jakie przywileje możesz uzyskać za dobre sprawowanie. Istnieją **3** poziomy zachęt i przywilejów.

Poziom podstawowy. Jeśli jesteś na poziomie podstawowym, oznacza to, że zgodnie z prawem przysługują Ci pewne swobody, np. korespondencja i widzenia. Inne przywileje będą dla Ciebie niedostępne.

Poziom standardowy. Oznacza, że możesz mieć prawo do większej liczby widzeń i listów. Możesz mieć możliwość posiadania telewizora w celi i wydawania większej ilości pieniędzy.

Poziom podwyższony. Oznacza, że możesz mieć jeszcze dodatkowe przywileje. Na przykład możesz mieć prawo do większej liczby widzeń, telewizora w celi lub wydawania większej ilości własnych pieniędzy**.**

Zdrowie

Główne punkty - kontynuacja na następnej stronie.

Zdrowie fizyczne

- ✓ Osobom pozbawionym wolności przysługuje taka sama opieka zdrowotna, jak osobom na wolności.
- ✓ W zakładzie karnym istnieje wydzielona część dla opieki zdrowotnej. W zakładzie może także znajdować się szpital.
- ✓ W zakładzie pracować będzie zespół opieki zdrowotnej. Obejmuje on między innymi lekarzy, pielęgniarki i dentystów.
- ✓ Powinieneś mieć możliwość uzyskania szczegółowych informacji o opiece zdrowotnej w zakładzie karnym.
- ✓ Wszyscy pracownicy opieki zdrowotnej w zakładzie karnym mają takie same kwalifikacje jak personel medyczny poza zakładem.
- ✓ Powiadom pracowników opieki zdrowotnej, jeśli:
  - masz problemy z narkotykami lub alkoholem,
  - jesteś nosicielem wirusa HIV lub jesteś chory na AIDS,
  - jesteś w trakcie kuracji lekami.

Zdrowie psychiczne

Wiele osób w zakładzie karnym ma potrzeby związane ze zdrowiem psychicznym. W zakładzie są osoby, które mogą Ci pomóc.

Powiadom pracowników opieki zdrowotnej, jeśli:

- ✓ pozostawałeś pod opieką psychiatry lub środowiskowej pielęgniarki ds. zdrowia psychicznego lub przebywałeś w szpitalu z powodu choroby psychicznej,
- ✓ stosowałeś leki w związku z chorobą psychiczną,
- ✓ jesteś zdenerwowany lub zaniepokojony,
- ✓ masz złe samopoczucie lub jesteś przygnębiony,
- ✓ odczuwasz lęk lub strach,
- ✓ masz problemy ze snem lub jesteś przemęczony,
- ✓ uważasz, że inni o Tobie rozmawiają,
- ✓ słyszysz głosy,
- ✓ czujesz gniew,
- ✓ jesteś zdezorientowany lub roztargniony,
- ✓ cały czas myślisz o tym samym,
- ✓ myślisz o tym, aby wyrządzić sobie krzywdę.

Pracownicy opieki zdrowotnej w zakładzie karnym

Pracownicy opieki zdrowotnej w zakładach karnych to:

- lekarze,
- pielęgniarki,
- dentyści,
- farmaceuci (pracownicy aptek wydający leki przepisane przez lekarza),
- pracownicy pomagający rozwiązywać problemy z narkotykami i alkoholem,
- pracownicy mogący pomóc w problemach natury psychicznej. Osoby te to psychiatrzy i psycholodzy,
- pracownicy mogący pomóc w problemach zdrowotnych natury seksualnej i ogólnej.

Wizyta u lekarza lub pielęgniarki

- Jeśli chcesz umówić się na wizytę u lekarza lub pielęgniarki, poinformuj o tym funkcjonariusza zakładu. Pielęgniarki i farmaceuci mogą pomóc w rozwiązaniu wielu problemów, bez konieczności wizyty u lekarza. Jeśli jednak masz wciąż obawy co do swojego stanu zdrowia, możesz poprosić o wizytę u lekarza.

- Jeśli nie jesteś zadowolony z tego, co lekarz, pielęgniarka lub inny pracownik opieki zdrowotnej powiedział Ci o Twoim problemie, możesz poprosić o wizytę u innego pracownika opieki zdrowotnej.

- Jeśli pracownicy opieki zdrowotnej w zakładzie nie mogą rozwiązać problemu, możliwe są następujące opcje:

    - zakład karny może zorganizować wizytę specjalisty w zakładzie,
    - możesz zostać przeniesiony do innego zakładu karnego, który zapewni niezbędną opiekę,
    - możesz zostać zabrany do szpitala poza zakładem karnym. W takim przypadku odpowiadać za Ciebie będzie nadal zakład karny.

Wizyta u dentysty lub okulisty (lekarza chorób oczu)

- Jeśli potrzebujesz wizyty u dentysty lub okulisty, powiadom o tym pracownika zakładu.
- Kuracja będzie bezpłatna, o ile dotyczy problemów zdrowotnych.
- Będziesz mógł nieodpłatnie uzyskać okulary i inne potrzebne akcesoria.

Leki

- Zatrzymanie wnoszonych do zakładu karnego leków jest **niedozwolone.**
- Jeśli bierzesz leki, poinformuj o tym lekarza lub członka zespołu opieki zdrowotnej podczas przyjmowania do więzienia.
- Lekarz w zakładzie przepisze Ci wszelkie niezbędne leki. Możesz je wykupić w aptece w zakładzie.
- Możliwe wtedy będzie zatrzymanie wykupionego leku. Decyzję podejmuje personel zakładu, który powiadomi Cię o tym.

Dokumentacja zdrowotna (pracownicy opieki zdrowotnej prowadzą dokumentację zdrowotną w formie papierowej i elektronicznej)

- Pracownicy zakładu zazwyczaj zakładają nową dokumentację zdrowotną po Twoim przybyciu do zakładu. Zazwyczaj zakład karny **nie** otrzymuje poprzedniej dokumentacji spoza zakładu.

- W razie potrzeby lekarze w zakładzie mogą pozyskiwać informacje z poprzednich dokumentacji. Odbywa się to jedynie za Twoją zgodą.

- Jeśli chcesz, możesz uzyskać dostęp do swojej dokumentacji zdrowotnej. Zazwyczaj możesz uzyskać wgląd w swoje dane dotyczące zdrowia przechowywane przez zakład karny. Istnieją jednak także dane, do których nie uzyskasz dostępu.

- Jeśli chcesz uzyskać wgląd w dokumentację zdrowotną, zwróć się do członka zespołu opieki zdrowotnej zakładu. Możesz także wypełnić formularz wniosku o udostępnienie dokumentacji zdrowotnej.

- Funkcjonariusze zakładu wydadzą Ci żądane informacje zazwyczaj w ciągu 40 dni. Jeśli dokumentacja zdrowotna znajduje się w innym zakładzie, zostanie przesłana do zakładu, w którym obecnie przebywasz.

- **Możesz** uzyskać wgląd w dane dotyczące stanu zdrowia, które lekarze przekazują do sądu lub komisji ds. zwolnień warunkowych, chyba że lekarz stwierdzi inaczej.

Problemy zdrowotne i choroby

Wirus HIV i AIDS

- AIDS wywołuje wirus **HIV** (Human Immunodeficiency Virus = ludzki wirus upośledzenia odporności).
- Przed zachorowaniem na AIDS, człowiek jest nosicielem wirusa HIV.
- AIDS rozwija się później, gdy organizm nie jest już w stanie obronić się przed chorobą.
- Nosiciele wirusa HIV mogą wyglądać zdrowo i czuć się dobrze. Mogą jednak zarażać wirusem innych ludzi.

Jak można zarazić się wirusem HIV/ zachorować na AIDS

- Możesz zarazić się wirusem HIV przez kontakt z krwią lub nasieniem nosiciela.
- Główne drogi zarażenia wirusem HIV to:
    - seks bez prezerwatywy,
    - korzystanie z tych samych igieł lub innych narzędzi (np. do zażywania narkotyków, wykonywania tatuaży, przebijania uszu lub innych części ciała). Inne narzędzia obejmują igły i inny sprzęt używany do wstrzykiwania narkotyków.

Nie można zarazić się wirusem HIV wykonując takie codzienne czynności, jak:

- rozmowa,
- podanie ręki,
- przypadkowy dotyk,
- korzystanie z tych samych naczyń i sztućców,
- korzystanie z tej samej toalety.

Kuracje i leki

- Na HIV i AIDS **nie ma** lekarstwa. Istnieją leki, które pozwalają kontrolować wirusa HIV i rozwój AIDS.

Co możesz zrobić

Aby zabezpieczyć się przed HIV/AIDS

✗ **Nie** uprawiaj seksu bez prezerwatywy.

✗ **W żadnym wypadku** nie pozwalaj innym na korzystanie z Twoich igieł**.**

Jeśli obawiasz się HIV/ AIDS

✓ Możesz prywatnie porozmawiać z każdym pracownikiem opieki zdrowotnej.

✓ Możesz też poprosić o spotkanie z psychologiem lub członkiem Zespołu ds. Chorób Zakaźnych (Communicable Disease Management Team).

✓ W zakładzie możesz poddać się badaniu na obecność wirusa HIV. Wynik badania będzie **poufny.**

✓ W razie potrzeby możesz poprosić pracownika opieki zdrowotnej o prezerwatywy, lateksowe chusteczki (do seksu oralnego) lub środki nawilżające. Jeśli pracownicy opieki zdrowotnej mają podejrzenie, że możesz zarazić się wirusem HIV, zobowiązani są do wydania powyższych środków zabezpieczających.

✓ Jeśli z dowolnego powodu korzystasz z igieł wspólnie z innymi osobami, powinieneś porozmawiać o tym z pracownikiem opieki zdrowotnej. Może zapewnić Ci środek oczyszczający igły i inne narzędzia.

Wirusy zapalenia wątroby typu B i C

- Są to wirusy, którymi możesz się od kogoś zarazić. Do zarażenia może dojść przez kontakt z krwią lub kontakty seksualne.

- Przeciwko wirusowi zapalenia wątroby typu B można się zaszczepić, przeciwko wirusowi zapalenia wątroby typu C nie. Szczepionka pozwala ochronić organizm przed wirusem.

- Jeśli obawiasz się zarażenia wirusem zapalenia wątroby typu B lub C lub chcesz uzyskać więcej informacji, zwróć się do pracownika opieki zdrowotnej.

Choroby i infekcje przenoszone drogą płciową (Sexually Transmitted Diseases and Infections = STDs) - choroby, którymi możesz zarazić się przez kontakty seksualne.

- Istnieje wiele różnych chorób i infekcji przenoszonych drogą płciową. Przykłady to chlamydia i opryszczka narządów płciowych.

- Większość z nich można łatwo wyleczyć, jeśli szybko zgłosisz się do lekarza.

- W większości zakładów karnych można zwrócić się do specjalnego pracownika opieki zdrowotnej w sprawie problemów natury seksualnej. Wielu lekarzy i innych pracowników opieki zdrowotnej może także leczyć choroby i infekcje przenoszone drogą płciową.

- Jeśli masz podejrzenia, że zaraziłeś się chorobą przenoszoną drogą płciową, zwróć się do pracowników opieki zdrowotnej. Możesz odbyć z nimi prywatną rozmowę.

Problemy z alkoholem i narkotykami

Główne punkty

- ✓ Jeśli masz problem z alkoholem lub narkotykami, jak najszybciej zwróć się do pracownika opieki zdrowotnej.
- ✓ Dopilnuje on, abyś otrzymał odpowiednią pomoc.
- ✓ W zakładzie karnym możesz otrzymać pomoc w walce z uzależnieniem od narkotyków lub alkoholu.
- ✓ Powiadom wychowawcę lub innego pracownika zakładu karnego, jeśli inne osoby próbują nakłonić Cię do zażywania narkotyków lub picia alkoholu albo próbują wnieść je do zakładu.

Badania na obecność narkotyków

Pracownicy zakładu karnego mogą poddać Cię badaniu na obecność narkotyków w organizmie. Konieczne będzie do tego pobranie i przebadanie próbki moczu pod kątem obecności narkotyków.

- Podczas pobytu w zakładzie karnym możesz zostać poddany badaniu na obecność narkotyków, jeśli:
  - zostałeś do tego wybrany przez pracowników. Pracownicy zakładu karnego każdego miesiąca poddają badaniu losowo wybrane osoby,
  - funkcjonariusze zakładu karnego mają powody przypuszczać, że zażywasz narkotyki,
  - nadużywałeś narkotyków w przeszłości, a badania wykazały, że podczas pobytu w zakładzie zażywałeś twarde narkotyki. W takim przypadku będziesz poddawany badaniom dość często.

Więcej informacji o badaniach na obecność narkotyków

- Zanim uzyskasz zgodę na wykonanie określonych czynności lub posiadanie niektórych przedmiotów, pracownicy zakładu karnego muszą mieć pewność, że nie bierzesz narkotyków. Wymagane jest to na przykład przed krótkoterminowym zwolnieniem lub dopuszczeniem do pracy wymagającej zaufania.
- Możesz także zostać poddany badaniom po przeniesieniu do innego zakładu karnego lub po pierwszym przybyciu do zakładu.

Co dzieje się, gdy poddawany jesteś badaniu na obecność narkotyków?

1. Funkcjonariusze zakładu karnego poinformują Cię, jak przeprowadzone będzie badanie na obecność narkotyków i dlaczego będziesz poddany badaniu.

2. Konieczne będzie pobranie próbki moczu do analizy.

3. Mocz możesz oddać na osobności, lecz w obecności funkcjonariuszy zakładu, aby mogli mieć pewność, że nie manipulujesz próbką.

4. Próbka moczu zostanie poddana analizie na obecność narkotyków w laboratorium.

5. Funkcjonariusze zakładu przedstawią Ci wyniki badania w możliwie najkrótszym terminie.

6. Jeśli wyniki badania wykażą, że zażywałeś narkotyki, funkcjonariusze powiadomią o tym pracowników opieki zdrowotnej. Ma to na celu sprawdzenie, czy nie stosowałeś leków, które mogły wpłynąć na wynik badania. Zanim funkcjonariusze zakładu zwrócą się do pracowników opieki zdrowotnej, muszą uzyskać Twoją zgodę.

7. Jeśli badanie wykaże, że zażywałeś narkotyki, będziesz musiał określić, czy jesteś **winny**, czy **niewinny** zarzutu zażywania narkotyków. Konieczne będzie stawienie się przed komisją penitencjarną i wyjaśnienie sprawy (więcej informacji znajdziesz poniżej).

Jeśli stwierdzisz, że jesteś niewinny

- Przeprowadzone zostanie kolejne badanie na obecność narkotyków w celu sprawdzenia poprawności wyników poprzedniego badania.

- Jeśli wyniki tego badania będą takie same, możliwe jest przesłanie próbki moczu do laboratorium poza zakładem karnym w celu ponownego zbadania.

- Funkcjonariusze zakładu karnego przekażą Ci odpowiednie dokumenty, jeśli wyniki testów wykażą, że zażywałeś narkotyki lub jeśli chcesz pokryć koszty kolejnego badania. Dokumenty te to
    - Informacje dla osób pozbawionych wolności, dotyczące obowiązkowych badań na obecność narkotyków,
    - Informacje dla adwokatów i osób pozbawionych wolności, dotyczące niezależnej analizy próbki poddanej obowiązkowemu badaniu na obecność narkotyków.

Jeśli stwierdzisz, że jesteś winny lub jeśli badania wykażą, że zażywałeś narkotyki

1. Jeśli zażywałeś narkotyki, oznacza to, że złamałeś **Przepis Regulaminu nr 51(9)** lub **Przepis Regulaminu dla młodocianych nr 55(10).**

2. Zazwyczaj postawiony zostanie Ci zarzut popełnienia przekroczenia i staniesz przed komisją penitencjarną. Komisja składająca się z dyrektora zakładu lub sędziego spoza zakładu rozmawiać będzie z Tobą o popełnionym przekroczeniu i podejmie decyzję o winie.

3. Jeśli zostaniesz uznany za winnego, zakład karny zadecyduje, co robić. Możesz zostać ukarany lub stracić część swoich przywilejów. Komisja może też podjąć decyzję o zapewnieniu Ci pomocy w związku z problemem z narkotykami. Może na przykład skierować Cię do grupy CARAT (Counselling, Assessment, Referral, Advice and Thoroughcare = Pomoc, Ocena, Skierowanie, Porada i Opieka).

Zgłaszanie się do pracowników w celu poddania się badaniu na obecność narkotyków (dobrowolnemu badaniu na obecność narkotyków)

Jeśli chcesz poddać się badaniu na obecność narkotyków, możesz zgłosić to pracownikom zakładu karnego. Możesz to zrobić, jeśli chcesz przestać zażywać narkotyki. Pracownicy zakładu karnego zapewnią Ci możliwą pomoc, jeśli zadeklarujesz, że przestaniesz zażywać narkotyki.

Masz do wyboru dwie drogi:

1. Zgłosić się do części zakładu nazywanej **oddziałem dobrowolnych badań na obecność narkotyków.** Jest to zabezpieczona część zakładu, gdzie możesz otrzymać pomoc w walce z nałogiem. Zobowiązany będziesz do podpisania dokumentów, w których wyrazisz zgodę na przestrzeganie zasad obowiązujących w tej części zakładu. Konieczne będzie także przeprowadzenie badań na obecność narkotyków.

2. Możesz też uzyskać pomoc w odstawieniu narkotyków bez konieczności przeniesienia do innej części zakładu. Możesz zgłosić się do programu dobrowolnych badań na obecność narkotyków. Konieczne będzie podpisanie formularza, w którym wyrazisz zgodę na przestrzeganie zasad programu. Konieczne będzie także przeprowadzenie badań na obecność narkotyków.

- ✓ Jeśli chcesz przestać zażywać narkotyki, musisz podpisać formularz zgody na przestrzeganie określonych zasad.
- ✓ W formularzu znajdziesz informacje o tym, co stanie się, jeśli wyniki badań wykażą, że nadal zażywasz narkotyki.
- ✓ Jeśli okaże się, że zażywasz narkotyki, nie zostaniesz ukarany. Jednak funkcjonariusze zakładu będą mogli zastosować inne środki, np. przeniesienie z tej części zakładu.

- W niektórych zakładach karnych możesz uzyskać dodatkowe przywileje, jeśli wyrazisz zgodę na badania na obecność narkotyków i wykażą one, że nie zażywasz narkotyków. Możesz na przykład zyskać prawo do dodatkowych widzeń lub wydawania większej ilości własnych pieniędzy.

- Aby dowiedzieć się więcej, zwróć się do funkcjonariuszy zakładu karnego. Zobowiązany będziesz podpisać formularz zgody na przestrzeganie określonych zasad, w którym zadeklarujesz, że nie będziesz zażywać narkotyków. W formularzu znajdziesz informacje o tym, co należy robić i co stanie się, jeśli okaże się, że zażywasz narkotyki.

Pomoc, jaką możesz otrzymać w przypadku problemów z narkotykami i alkoholem

Każda osoba pozbawiona wolności może uzyskać pomoc w rzuceniu narkotyków lub alkoholu.

Możesz uzyskać pomoc od:

1. **Pracowników opieki zdrowotnej.** Pracownicy opieki zdrowotnej mogą zrobić wiele, aby pomóc Ci w odstawieniu narkotyków lub alkoholu.

2. Pomoc możesz uzyskać przebywając w swoim pawilonie lub przenosząc się do innej części zakładu, która nazywa się oddziałem dobrowolnych badań na obecność narkotyków. **Patrz strona 77.**

3. **Grupy CARAT.** Jest to grupa ludzi spoza zakładu karnego lub składająca się z funkcjonariuszy służby więziennej. Ich zadaniem jest pomoc osobom pozbawionym wolności w odstawieniu narkotyków. Możesz spotkać się z członkiem grupy CARAT wkrótce po przybyciu do zakładu karnego. Wspólnie z Tobą opracują oni plan walki z nałogiem.

4. **Programy odwykowe.** Członek grupy CARAT, z którym współpracujesz, może przedstawić Ci inne rodzaje pomocy, jaką możesz otrzymać. Członek grupy CARAT określi najpierw, czy możesz uzyskać taką pomoc. Możliwe będzie przeniesienie do innego zakładu w celu uzyskania pomocy.

W przypadku skorzystania z pomocy, konieczne może być poddanie się badaniom na obecność narkotyków. Jeśli okaże się, że nadal zażywasz narkotyki, pomoc nie będzie dłużej udzielana.

- Nie obawiaj się rozmawiać z osobą, która pomaga Ci w problemach z narkotykami. Poinformuje Cię ona, jakie informacje może zachować dla siebie, a o jakich musi powiadomić inne osoby.

- Jeśli obawiasz się o członka rodziny zażywającego narkotyki lub o to, jaki wpływ na rodzinę ma Twój problem, możesz porozmawiać o tym z członkiem grupy CARAT. Osoba z grupy CARAT może zapewnić Twojej rodzinie pomoc lub informacje.

Religia

- W zakładzie karnym będziesz mógł praktykować wyznawaną religię.

- Po przybyciu do zakładu karnego możesz poinformować funkcjonariuszy o swoim wyznaniu. Będą wtedy mogli pomóc Ci w umożliwieniu praktykowania religii.

- Zakład karny zobowiązany jest zapewnić miejsce odbywania praktyk religijnych, np. modlitw lub nabożeństw.

- Każdy zakład karny zapewni obecność odpowiednich duchownych, co pozwoli na praktykowanie religii. Będą to **kapelani.**

- Możesz poprosić o spotkanie nawet, jeśli nie wyznajesz żadnej religii. Z kapelanem może spotkać się **każda** osoba osadzona, która chce z kimś porozmawiać, na przykład w przypadku zdenerwowania lub zaniepokojenia.

- Zakład karny uwzględni terminy i godziny modlitw, nabożeństw oraz świąt religijnych.

- Zawsze możesz uczestniczyć w nabożeństwie wyznawanej wiary, nawet jeśli przebywasz w izolacji, jesteś na liście osób, które podjęły próbę ucieczki lub jesteś w szpitalu. Jeśli chcesz uczestniczyć w nabożeństwie, poinformuj o tym kapelana.

- Porozmawiaj z jednym z kapelanów lub **funkcjonariuszem ds. różnorodności**, jeśli Twoje potrzeby związane z religią nie są spełnione.

- Więcej informacji znajdziesz w **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4550.** Kopia instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Osoby, które mogą pomóc w praktykowaniu religii

- Grupa kapelanów składa się z duchownych różnych wyznań. Mają oni za zadanie pomóc osobom pozbawionym wolności w praktykowaniu religii.

- Grupy te różnią się między sobą w zależności od zakładu karnego, jednak zazwyczaj obecni są kapelanowie następujących wyznań:

    - kościoła anglikańskiego,
    - rzymsko-katolickiego, metodystów i wolnego kościoła,
    - muzułmańskiego,
    - buddyjskiego,
    - żydowskiego,
    - hinduistycznego,
    - sikhijskiego.

W razie potrzeby zakład karny mogą odwiedzać przedstawiciele innych religii lub wyznań.

Rastafarianizm nie jest uznawany w zakładach karnych jako religia. Jeśli jednak jesteś rastafarianinem, grupa kapelanów będzie starała się pomóc. Zostanie Ci zapewniona wegetariańska lub wegańska żywność oraz inne potrzebne rzeczy, np. książki.

Powiadomienie funkcjonariuszy zakładu karnego o Twoim wyznaniu

- Po przybyciu do zakładu poinformuj funkcjonariuszy, czy chcesz praktykować religię. Pomoże to funkcjonariuszom zapewnić Ci wszystko, co niezbędne do jej praktykowania.

- Po przybyciu do zakładu karnego zostaniesz zapytany o wyznanie. Możesz podać funkcjonariuszowi wyznanie lub odpowiedzieć, że nie praktykujesz religii.

- Nazywa się to **rejestracją** wyznania.

Więcej informacji na temat wyznania

- Jeśli chcesz później uczestniczyć w nabożeństwach i działalności religijnej, będziesz mógł brać udział w nabożeństwach podanego wcześniej wyznania.

- Po Twoim przybyciu do zakładu karnego spotka się z Tobą kapelan, który sprawdzi, czy wpisane zostało odpowiednie wyznanie i czy masz potrzeby związane z religią.

Jeśli chcesz zmienić wyznanie

- Możesz zmienić podane wyznanie na inne.
- Konieczne będzie wypełnienie i podpisanie formularza z prośbą o zmianę podanego wyznania.
- Grupa kapelanów pomoże Ci znaleźć odpowiedniego kapelana.

Jeśli chcesz zobaczyć się z kapelanem innego wyznania bez zmiany wyznania

Możesz to zrobić, jeśli:

  - dyrektor i kapelanowie uważają, że naprawdę chcesz dowiedzieć się więcej lub praktykować inną religię,
  - dyrektor i kapelanowie uważają, że robisz to z dobrych pobudek, a nie z chęci stwarzania problemów.

Uczęszczanie na nabożeństwa i inne zajęcia związane z religią

- Zakład karny zobowiązany jest przeznaczyć przynajmniej 1 godzinę w tygodniu na nabożeństwa.
- Grupa kapelanów powiadomi Cię o terminach i godzinach nabożeństw, spotkań lub zajęć.
- Możesz brać udział w głównych nabożeństwach wyznania, które podałeś.
- Możesz także uczestniczyć w spotkaniach innych grup i zajęciach w ramach swojej wiary, o ile jest wystarczająca liczba miejsc.
- Możesz uczestniczyć w nabożeństwie, nawet jeśli poinformowałeś zakład karny, że nie wyznajesz żadnej wiary.
- Masz możliwość uczęszczania w spotkaniach osób innego wyznania. Najpierw jednak porozmawiaj o tym z kapelanem.
- Czasem zajęcia w zakładzie karnym, na przykład ćwiczenia fizyczne lub widzenia, odbywają się w tym samym czasie, co ważne wydarzenia religijne. W takich przypadkach funkcjonariusze zakładu mogą pomóc w dotarciu na nabożeństwo.

Co kapelan może dla Ciebie zrobić

- Kapelani mogą pomóc Ci utrzymać kontakt ze światem zewnętrznym. Na przykład mogą zorganizować wizytę duchownego z Twojej parafii, meczetu, świątyni lub społeczności.
- Mogą także pomóc w utrzymaniu kontaktu z rodziną. W tym celu mogą współpracować z rodziną lub innymi osobami, np. kuratorem.
- Jeśli pochodzisz z innego kraju (jesteś obcokrajowcem), kapelan może umożliwić Ci kontakt z rodziną z kraju pochodzenia.

Pomoc innego rodzaju, np. dotycząca uzyskania zwolnienia warunkowego

- Możesz zwrócić się do kapelana o wydanie ustnej lub pisemnej opinii o Tobie w związku z raportami sporządzanymi w czasie Twojego pobytu w zakładzie karnym.

- Funkcjonariusze służby więziennej sporządzają raporty dotyczące m.in. Twojego sprawowania, pracy lub nauki. W oparciu o raporty podejmowane są dotyczące Ciebie decyzje. Na przykład członkowie komisji ds. zwolnień warunkowych zapoznają się z raportami przed podjęciem decyzji o przyznaniu zwolnienia warunkowego.

Regulamin zakładu karnego

Główne punkty

- Regulamin zakładu karnego obowiązuje w każdym zakładzie, jednak dyrektorzy mogą także wprowadzać przepisy lokalne.
- Naruszenie przepisów Regulaminu zakładu karnego stanowi **przekroczenie.**
- Może zostać postawiony Ci zarzut popełnienia przekroczenia i zostaniesz ukarany.
- **Przepis Regulaminu nr 51** oraz **Przepis Regulaminu zakładu poprawczego nr 55** regulują sprawy przekroczeń.
- Regulamin zakładu karnego może być trudny do zrozumienia. Przepisy Regulaminu możesz sprawdzić w Podręczniku Dyscypliny Zakładu Karnego (Prison Discipline Manual). Jest on także zwany **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 2000.** W każdym pawilonie oraz w bibliotece zakładu powinna znajdować się kopia podręcznika.

Jeśli zrobiłeś coś, co podano na kolejnych stronach, oznacza to, że naruszyłeś przepisy Regulaminu zakładu karnego i popełniłeś przekroczenie.

Zachowanie w sposób, który może być obraźliwy, stanowić zagrożenie lub być krzywdzący dla innych

- jeśli obrażasz, bijesz lub wdajesz się w bójkę z innymi osobami,
- jeśli obrażasz lub bijesz inne osoby z powodów rasowych (czyli z powodu koloru skóry, pochodzenia lub kultury),
- jeśli mówisz lub robisz coś, co może zdenerwować, stanowić zagrożenie lub zastraszać inne osoby, a wynika to z pobudek rasowych,
- jeśli izolujesz kogoś od innych wbrew woli tej osoby. Na przykład, jeśli więzisz kogoś,
- jeśli zachowujesz się w sposób, który może narazić kogoś na niebezpieczeństwo lub spowodować utratę zdrowia.
- jeśli zachowujesz się nieodpowiednio w stosunku do pracowników zakładu karnego dla dorosłych lub młodocianych albo wobec osób odwiedzających.

Utrudnianie funkcjonariuszom służby więziennej wykonywania ich obowiązków

- Jeśli utrudniasz pracownikom zakładu karnego dostęp do miejsca w zakładzie, do którego muszą się dostać. Na przykład, jeśli budujesz barykadę, aby uniemożliwić wejście do Twojej celi.
- Jeśli utrudniasz pracownikowi zakładu karnego wykonywanie jego obowiązków.

Ucieczka z zakładu karnego

- Jeśli uciekasz z zakładu karnego lub aresztu. Na przykład, jeśli uciekasz z konwoju.
- Jeśli nie wracasz z przepustki. Uważane jest to za ucieczkę.

Narkotyki i alkohol

- Jeśli obowiązkowe badanie próbki moczu na obecność narkotyków wykaże, że zażywałeś substancje niedozwolone, nawet jeśli miało to miejsce na przepustce.
- Jeśli pijesz alkohol lub znajdujesz się pod wpływem alkoholu.

Niszczenie mienia zakładu karnego dla dorosłych lub młodocianych

- Jeśli podpalisz dowolną część budynku lub znajdujące się w nim mienie.
- Jeśli uszkodzisz lub zniszczysz dowolną część budynku lub mienie, które nie jest Twoją własnością.
- Jeśli powiesisz, napiszesz lub narysujesz na ścianie coś, co może zdenerwować, stanowić groźbę lub zastraszać innych.
- Lub jeśli dopuścisz się powyższych czynów z pobudek rasowych.

Przedmioty, których posiadanie jest dozwolone i niedozwolone

- Jeśli posiadasz coś, czego nie powinieneś, na przykład telefon komórkowy, nóż lub narkotyki.
- Jeśli posiadasz większą niż dozwolona liczbę przedmiotów.
- Jeśli przyjmujesz od osoby odwiedzającej coś, czego posiadanie jest niedozwolone, na przykład narkotyki.
- Jeśli rzecz niedozwoloną sprzedajesz lub oddajesz innej osobie.
- Jeśli sprzedajesz lub oddajesz innej osobie coś, co tylko Tobie wolno mieć.
- Jeśli zabierasz lub kradniesz coś, co nie należy do Ciebie, tylko do innej osoby lub stanowi własność zakładu.

Przebywanie w niedozwolonym miejscu w zakładzie

- Jeśli opuścisz miejsce, w którym powinieneś przebywać.
- Jeśli udasz się do miejsca, w którym **nie** wolno Ci przebywać.

Niestosowanie się do poleceń funkcjonariuszy zakładu karnego

- Jeśli otrzymałeś polecenie wykonania pracy, której **nie** wykonałeś należycie lub wcale.
- Jeśli **nie** stosujesz się do polecenia lub obowiązującego przepisu.
- Jeśli naruszysz dowolny przepis Regulaminu zakładu karnego lub pomagasz w tym innej osobie.

Naruszanie przepisów Regulaminu zakładu karnego podczas pobytu na przepustce

- Jeśli naruszysz przepisy Regulaminu przebywając na przepustce. Dotyczy to **przepisu nr 9 Regulaminu zakładu karnego** lub **przepisu nr 5 Regulaminu zakładu karnego dla młodocianych**.

Naruszenie przepisów Regulaminu zakładu karnego

Naruszenie przepisów Regulaminu zakładu karnego stanowi **przekroczenie.**

Co dzieje się, jeśli popełnisz przekroczenie?

1. Funkcjonariusz zakładu karnego powiadomi Cię natychmiast (lub w ciągu **48** godzin), jeśli uważać będzie, że popełniłeś przekroczenie oraz o rodzaju przekroczenia. Otrzymasz także dokument informujący o popełnieniu przekroczenia.

2. Będziesz musiał stawić się na przesłuchanie (przed komisją penitencjarną). W czasie przesłuchania funkcjonariusze zakładu omawiają z Tobą przekroczenie, ustalany jest przebieg zdarzenia. Przesłuchanie prowadzone będzie przez dyrektora zakładu lub przez osobę z zewnątrz, zwaną niezależnym arbitrem.

3. Podczas przesłuchania musisz określić, czy jesteś winny, czy też niewinny popełnienia przekroczenia.

4. Dyrektor lub niezależny arbiter podejmie decyzję, czy jesteś winny popełnienia przekroczenia. Najpierw wysłuchają zeznań Twoich i osób, które wiedzą, co się stało.

5. Jeśli zostaniesz uznany za winnego, zostaniesz ukarany. Listę kar znajdziesz **na stronie 88.** Jeśli zostaniesz uznany za niewinnego, na tym sprawa zostanie zakończona.

Kary

Główne punkty

- Możliwe kary wyszczególnione są w **Przepisach 55 i 55A Regulaminu zakładu karnego** oraz **przepisach 60 i 60A Regulaminu zakładu karnego dla młodocianych.**
- Wymierzone kary zależą od tego, jak poważne jest popełnione przekroczenie.
- Jeśli funkcjonariusze zakładu uznają, że przekroczenie jest poważne, w sprawę może zostać zaangażowana policja.
- Jeśli popełnisz więcej niż jedno przekroczenie, możesz zostać ukarany za każde przekroczenie z osobna. Bieg każdej kary rozpoczyna się po wykonaniu poprzedniej.
- Jeśli przekroczenie jest poważne, możesz zostać ukarany przedłużeniem pobytu w zakładzie karnym.
- Jednak w przypadku kary przedłużenia pobytu w zakładzie, kara za każde przekroczenie nie może przekraczać 42 dodatkowych dni.
- Wszelkie kary, oprócz kary nagany, mogą zostać zawieszone na okres do 6 miesięcy. Oznacza to, że wykonanie kary rozpocznie się, jeśli w tym czasie popełnisz kolejne przekroczenie.
- Oprócz przedłużenia pobytu w zakładzie karnym, dyrektor może nałożyć inną, dowolną karę.
- Niezależny arbiter (sędzia sądu rejonowego) jest jedyną osobą, która może wymierzyć karę przedłużenia okresu pozbawienia wolności oraz inne kary.

Lista kar grożących za popełnienie przekroczenia

- nagana,
- utrata przywilejów (np. posiadania telewizora w celi) na okres do 42 dni. W przypadku młodocianego jest to okres do 21 dni.
- Zatrzymanie wynagrodzenia za okres do 84 dni. W przypadku młodocianego jest to okres do 42 dni. Przekazywana będzie jednak kwota wystarczająca na pokrycie kosztów zakupu znaczków i rozmów telefonicznych z rodziną.
- Możesz także zostać osadzony pojedynczo w celi z uniemożliwionym kontaktem z innymi osobami pozbawionymi wolności na okres do 35 dni. W przypadku skazanych młodocianych powyżej 18 roku życia okres ten wynosi do 16 dni. Jest to umieszczenie w celi izolacyjnej. Przed wykonaniem kary zostaniesz skierowany na badanie do lekarza lub pielęgniarki, w celu stwierdzenia, czy stan Twojego zdrowia pozwala na wykonanie kary.
- Możesz zostać pozbawiony możliwości wykonywania prac wraz z innymi skazanymi przez okres do 21 dni.
- Jeśli przebywasz w areszcie, możesz zostać pozbawiony przywilejów.
- Możesz zostać przeniesiony z pawilonu na okres do 28 dni. W przypadku młodocianego jest to okres do 21 dni.

Tego rodzaju kary dyscyplinarne dotyczą **wyłącznie skazanych młodocianych**

- Możesz zostać pozbawiony możliwości uczestniczenia w zajęciach na okres do 21 dni.
- Możesz zostać obciążony dwiema dodatkowymi godzinami pracy przez okres do 21 dni.

Przedłużenie pobytu w zakładzie karnym

- Jeśli dopuściłeś się poważnego przekroczenia, oprócz innych kar dyscyplinarnych, możesz zostać ukarany przedłużeniem pobytu w zakładzie karnym o okres do 42 dni.
- Te dodatkowe dni nie stanowią części Twojego wyroku, lecz przedłużają okres, jaki spędzisz w zakładzie karnym.
- Kara przedłużenia pozbawienia wolności może zostać nałożona wyłącznie przez niezależnego arbitra (sędziego sądu rejonowego).

Więcej informacji na temat przedłużenia okresu pozbawienia wolności

- Jeśli jesteś w areszcie, okres pozbawienia wolności dotyczyć Cię będzie tylko wtedy, gdy zostaniesz skazany i otrzymasz wyrok.

- W przypadku skazanego z wyrokiem dożywotnim, wyrokiem bez podania długości kary tytułem środka zabezpieczającego, skazanego na mocy orzeczenia sądu cywilnego lub obcokrajowca, pozostającego w zakładzie karnym na czas wyjaśnienia spraw imigracyjnych, przedłużenie okresu pozbawienia wolności nie obowiązuje.

Komisje penitencjarne - przesłuchania

Główne punkty

✓ Zobowiązany będziesz uczestniczyć w posiedzeniu sądu penitencjarnego dotyczącym przekroczenia.

✓ Przesłuchanie prowadzone będzie przez dyrektora zakładu lub przez sędziego sądu rejonowego spoza więzienia (niezależnego arbitra).

✓ Przesłuchanie zazwyczaj odbywa się następnego dnia po powiadomieniu o popełnieniu przekroczenia.

✓ Będziesz miał przynajmniej 2 godziny na przygotowanie się do przesłuchania.

✓ Do czasu przesłuchania kontakt z innymi skazanymi może być uniemożliwiony.

✓ Będziesz miał możliwość opowiedzieć o tym, co według Ciebie miało miejsce.

✓ Możesz pozyskać świadków, którzy mogą zeznawać podczas przesłuchania.

✓ Możesz też otrzymać pomoc od innych osób. Może to być np. adwokat lub mediator zwany McKenzie friend. **Patrz strona 95.**

✓ Jeśli nie rozumiesz, co się dzieje lub masz pytania, zwróć się do funkcjonariusza zakładu karnego lub adwokata.

Co stanie się przed przesłuchaniem?

- Zostaniesz umieszczony **pod obserwacją.** Wtedy właśnie funkcjonariusz zakładu karnego powiadomi Cię o przekroczeniu, o które jesteś podejrzany.

- Funkcjonariusz powinien powiedzieć od razu (lub w ciągu 48 godzin), o jakie przekroczenie jesteś podejrzewany.

- Przesłuchanie zazwyczaj odbywa się następnego dnia (chyba że jest to niedziela lub dzień wolny od pracy).

- Będziesz miał przynajmniej 2 godziny na przygotowanie się do przesłuchania.

Przed przesłuchaniem otrzymasz **2** formularze

1. **Formularz 1127A.** Formularz zawiera informacje o przekroczeniu, o które jesteś podejrzewany. Jeśli nie rozumiesz treści formularza, **musisz** o tym poinformować.

2. **Formularz 1127C.** Zawiera informacje o przebiegu przesłuchania.

   Na tym formularzu możesz:

   - zamieścić oświadczenie o przebiegu zdarzenia. Oświadczenie zapisz na odwrocie formularza. Jeśli potrzebujesz więcej papieru, zgłoś to pracownikowi zakładu,

   - podać nazwiska świadków, których chcesz powołać na przesłuchanie, o ile wiesz w tym momencie, kim są. Jeśli wolisz, możesz w trakcie przesłuchania podać nazwiska osób, które mają być świadkami.

Więcej informacji na temat przesłuchań

- Przed przesłuchaniem konieczne może być przeprowadzenie badania przez lekarza lub pielęgniarkę, aby sprawdzić, czy Twój stan pozwala na uczestniczenie w przesłuchaniu.
- Do czasu przesłuchania kontakt z innymi skazanymi może być uniemożliwiony.

Co zrobić przed przesłuchaniem

✓ Zastanów się nad tym, co chcesz powiedzieć podczas przesłuchania.

✓ Zastanów się, czy są inne osoby, które widziały zdarzenie. Mogą one być świadkami podczas przesłuchania.

✓ Przed przesłuchaniem warto zapoznać się z Podręcznikiem porządkowym w zakładzie karnym, zwanym także **Instrukcją dla Służby Więziennej 2000**. Kopia Podręcznika powinna znajdować się w Twoim pawilonie i bibliotece w zakładzie. Jeśli nie możesz uzyskać dostępu do biblioteki, poproś o kopię.

✓ Jeśli nie uda Ci się zapoznać z Podręcznikiem, możesz wnioskować o przesunięcie terminu przesłuchania na datę późniejszą.

✓ Jeśli masz problemy z czytaniem lub pisaniem lub jeśli czegoś nie rozumiesz, poproś o pomoc funkcjonariusza zakładu lub adwokata.

Co stanie się w trakcie przesłuchania?

1. Dyrektor zakładu sprawdzi, czy:

- posiadasz formularze **1127A** i **1127C,**
- rozumiesz, czego dotyczy przesłuchanie i jaki będzie miało przebieg,
- miałeś wystarczająco dużo czasu na przygotowanie do przesłuchania np. na zastanowienie się, co chcesz powiedzieć,
- chcesz skorzystać z pomocy, np. prawnej lub tłumacza.

2. Odczytany zostanie zarzut. Zarzut określa przekroczenie, którego dopuściłeś się według pracowników zakładu.

3. Zostaniesz poproszony o określenie, czy jesteś **winny**, czy **niewinny** zarzucanego przekroczenia.

Jeśli oświadczysz, że jesteś winny

- Funkcjonariusz zakładu karnego, który umieścił Cię pod obserwacją, odczyta oświadczenie dotyczące zdarzenia.

- Następnie przedstawisz swoją opinię. Możesz zadawać pytania.

- Jeśli **nie** zgadzasz się z tym, co powiedział funkcjonariusz zakładu karnego, powiedz to. Możesz także powołać świadków, jeśli **nie** zgadzasz się z tym, co powiedział funkcjonariusz zakładu karnego.

- Dyrektor musi zbadać wszystko, z czym się nie zgadzasz.

- Dyrektor może zadecydować, że przedstawione argumenty zgodne są ze stanem faktycznym i nie wymagają dalszego omawiania. W takim wypadku zostaniesz zapytany, czy chcesz złożyć **wniosek o uwzględnienie okoliczności łagodzących.** W tym momencie możesz przedstawić dyrektorowi wszystkie okoliczności, które sprawią, że przekroczenie uważane będzie za mniej poważne.

- Następnie pracownik zakładu karnego odczyta informacje o Twoim zachowaniu od momentu przybycia do zakładu karnego, a także o innych przesłuchaniach, w których uczestniczyłeś.

- Po odczytaniu możesz ustosunkować się do tych informacji.

- Następnie dyrektor przedstawi wymierzoną Ci karę dyscyplinarną. Otrzymasz kopię formularza zawierającego informację o wymierzonej karze dyscyplinarnej. Formularz ten to **formularz 256D.**

- W dowolnym momencie, jeśli dyrektor uzna, że przekroczenie, którego się dopuściłeś, jest na tyle poważne, że konieczne jest przedłużenie okresu pozbawienia wolności, zwróci się do sądu penitencjarnego o zbadanie sprawy.

- Czas oczekiwania na posiedzenie sądu penitencjarnego może wynosić do 28 dni.

Jeśli nie przyznajesz się do winy lub jeśli nie jesteś pewien, czy przyznać się, czy nie

- Funkcjonariusz zakładu karnego, który umieścił Cię pod obserwacją, odczyta swoje oświadczenie dotyczące zdarzenia.
- Możesz przedstawić swoją opinię lub zadawać pytania.
- Dyrektor zakładu zada kilka pytań funkcjonariuszowi. Wysłucha także świadków.
- Zarówno dyrektor, jak i Ty możecie zadawać pytania świadkom.
- Następnie zostaniesz poproszony o wyrażenie swojej opinii o zarzutach (czyli o tym, czego dopuściłeś się zdaniem funkcjonariuszy) oraz o przedstawionych dowodach.
- Jeśli chcesz, możesz powołać świadków obrony (chyba, że dyrektor uważa, że istnieje uzasadniony powód, dla którego świadkowie nie powinni zostać powołani).
- Dyrektor, funkcjonariusz zakładu karnego i Ty możecie zadawać pytania świadkom.
- Będziesz miał możliwość przedstawić główne argumenty przemawiające za Twoją niewinnością.
- Następnie dyrektor przedstawi Ci swoją decyzję. Jest to werdykt. Przed wydaniem orzeczenia o winie, dyrektor musi mieć pewność, że dopuściłeś się przekroczenia.
- Jeśli uznano Cię winnym, dyrektor zakładu przedstawi Ci karę dyscyplinarną. Otrzymasz kopię formularza zawierającego informację o wymierzonej karze dyscyplinarnej. Formularz ten to **formularz 256D**.
- W dowolnym momencie, jeśli dyrektor uzna, że przekroczenie, którego się dopuściłeś, jest na tyle poważne, że konieczne jest przedłużenie okresu pozbawienia wolności, zwróci się do niezależnego arbitra o zbadanie sprawy.

Pomoc innego rodzaju, którą możesz otrzymać w trakcie posiedzenia

W czasie posiedzenia możesz otrzymać następującą pomoc:

- pomoc prawną,
- pełnomocnictwo prawne (podczas przesłuchania reprezentuje Cię adwokat),
- pomoc przyjaciela lub mediatora (taka osoba nazywa się McKenzie friend). McKenzie friend może uczestniczyć w posiedzeniu, sporządzać notatki i udzielać Ci porad. **Nie może** jednak reprezentować Ciebie, a głos zabierać może tylko za zgodą dyrektora. Mediatorem może być np. kapelan, funkcjonariusz zakładu karnego lub inna osoba pozbawiona wolności.

Jeśli posiedzenie prowadzone jest przez dyrektora

Możesz uzyskać pomoc prawną telefonicznie, listownie lub poprzez wizytę adwokata.

Nie możesz uzyskać pełnomocnictwa prawnego, o ile dyrektor nie wyrazi na nie zgody, biorąc pod uwagę:

- jak poważne jest przekroczenie i jaką karę dyscyplinarną możesz otrzymać,
- możliwe kwestie prawne, które mogą się pojawić,
- do jakiego stopnia to, co się dzieje wokół, jest dla Ciebie zrozumiałe,
- zdarzenia, które mogą spowolnić sprawę lub sprawić problemy. Na przykład, jeśli miałeś problemy z przygotowaniem obrony, ponieważ byłeś odizolowany od innych skazanych.

W przypadku takiego posiedzenia zazwyczaj **nie możesz** korzystać z pomocy mediatora (McKenzie friend) ani doradcy.

Jeśli jednak nie rozumiesz tego, co się dzieje, sprawa jest bardzo trudna lub dyrektor wyrazi zgodę, możesz skorzystać z usług mediatora lub doradcy.

Jeśli posiedzenie prowadzone jest przez niezależnego arbitra (sędziego sądu rejonowego)

- **Możesz** zawsze uzyskać pełnomocnictwo prawne (reprezentuje Cię adwokat).
- Dyrektor lub funkcjonariusz ds. prawnych mogą pomóc Ci w rozwiązaniu problemów związanych z pełnomocnictwem prawnym.

Wnioskowanie o rewizję posiedzenia lub kary dyscyplinarnej

Możesz:

- ✓ złożyć wniosek o rewizję, jeśli uważasz, że posiedzenie odbyło się w niewłaściwy sposób lub jeśli uważasz, że orzeczona kara jest zbyt surowa.
- ✓ Jeśli dyrektor uważa, że przebieg posiedzenia był nieprawidłowy, może podjąć odpowiednie kroki.
- ✓ złożyć wniosek o wycofanie przedłużenia okresu pozbawienia wolności.

Co stanie się, jeśli przebieg posiedzenia był nieprawidłowy lub jeśli uważasz, że wyznaczona kara dyscyplinarna jest zbyt surowa?

1. Jeśli dyrektor uważa, że przebieg posiedzenia był nieprawidłowy

Jeśli posiedzenie prowadzone było przez dyrektora

- Dyrektor może zmienić wynik posiedzenia. Na przykład, może zmienić orzeczenie winy i wyznaczoną karę dyscyplinarną.

Jeśli posiedzenie prowadzone było przez niezależnego arbitra (sędziego sądu rejonowego)

Dyrektor zakładu karnego może:

- skierować sprawę do rozpatrzenia przez starszego sędziego sądu rejonowego.

2. Jeśli uważasz, że przebieg posiedzenia był nieprawidłowy lub wymierzona kara dyscyplinarna była zbyt surowa.

Jeśli posiedzenie prowadzone było przez dyrektora

- Poproś funkcjonariusza zakładu w Twoim pawilonie o dostarczenie **formularza nr ADJ1**.
- Wypełnij formularz i prześlij go do dyrektora w ciągu **6** tygodni od posiedzenia.
- Decyzję w Twojej sprawie podejmie kierownik rejonu.
- Jeśli kierownik rejonu uzna, że przebieg posiedzenia był nieprawidłowy, może zmienić orzeczenie o winie lub karę dyscyplinarną.

Jeśli posiedzenie prowadzone było przez niezależnego arbitra

- Napisz pismo do dyrektora na **zwykłym papierze** z uzasadnieniem wniosku o rewizję wyniku posiedzenia. **Nie** wypełniaj formularza ADJ1. Pismo do dyrektora należy sporządzić w ciągu 14 dni od posiedzenia.
- Pismo zostanie przesłane do starszego sędziego sądu rejonowego, w tym przypadku sądu grodzkiego dla Westminster (Westminster Magistrates' Court).
- Prezes sądu może podjąć decyzję o zmianie kary dyscyplinarnej. **Nie może** jednak zmienić orzeczenia o Twojej winie.

Jeśli nadal nie jesteś zadowolony

- Możesz zgłosić się do **Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Zakładów Karnych i Dozoru Sądowego** z prośbą o rozpatrzenie sprawy. Rzecznik nie jest związany z zakładem karnym. Jego zadaniem jest rozpatrywanie skarg skazanych dotyczących życia w zakładach karnych.
- Możesz sporządzić pismo do rzecznika z prośbą o rozpatrzenie Twojej sprawy. Możesz też zwrócić się do adwokata, by zrobił to w Twoim imieniu.
- W pierwszej kolejności rzecznik podejmie próbę rozwiązania problemu między Tobą a dyrektorem zakładu.

Więcej informacji o rzeczniku

- Jeśli nie przyniesie to skutku, rzecznik przygotuje raport, w którym przedstawi swoją sugestię.
- Ponownie posiedzenie jest **niemożliwe**. Rzecznik może jednak zasugerować, aby zakład karny zmienił orzeczenie o winie lub wymierzoną karę dyscyplinarną.

  Napisz do rzecznika na adres:

  Prisons and Probation Ombudsman
  Ashley House
  2 Monck Street
  LONDON
  SW1P 2BQ

Rewizja sądowa

- Możesz zwrócić się do sędziego z wnioskiem o rozpatrzenie Twojej sprawy. Nie zawsze jednak jest to możliwe. Warto więc najpierw złożyć skargę w wyżej opisany sposób.
- Jeśli jednak chcesz zwrócić się do sędziego o rozpatrzenie sprawy, napisz pismo do adwokata z prośbą, aby się tym zajął.

Wycofanie przedłużenia okresu pozbawienia wolności

- Możesz złożyć wniosek o wycofanie przedłużenia okresu pozbawienia wolności.
- Zazwyczaj możesz ubiegać się o wycofanie do **połowy** dodatkowego okresu pozbawienia wolności.
- Możesz ubiegać się o wycofanie dodatkowego okresu pozbawienia wolności po upływie **6 miesięcy** od orzeczenia winy popełnienia przekroczenia. Może to być także 6 miesięcy od ostatniego złożenia wniosku o wycofanie przedłużenia okresu pozbawienia wolności.
- W przypadku młodocianych można ubiegać się o wycofanie przedłużenia okresu pozbawienia wolności po **4 miesiącach**.

Jak ubiegać się o wycofanie przedłużenia okresu pozbawienia wolności

- Zwróć się do pracownika zakładu karnego w Twoim pawilonie. Sprawdzi on, czy możesz ubiegać się o wycofanie.

- Następnie zostaniesz poproszony o pisemne uzasadnienie wniosku o wycofanie.

- Pracownik zakładu karnego w Twoim pawilonie sporządzi następnie raport dotyczący Twojej osoby i prześle go dyrektorowi. Wraz z raportem przesłane zostaną także informacje dotyczące wszelkich popełnionych przez Ciebie przekroczeń.

- Twój wniosek o wycofanie wszystkich dodatkowych dni zostanie najprawdopodobniej odrzucony. Będziesz jednak mógł ubiegać się o to ponownie w późniejszym terminie.

Izolacja, przeszukiwanie celi i inne czynności, które pracownicy zakładu karnego mogą podejmować w celu zapewnienia bezpieczeństwa

✓ Istnieją inne środki, które pracownicy zakładu karnego mogą podjąć, aby utrzymać kontrolę nad zakładem.

✓ Środki te **nie mogą** być stosowane w charakterze kar. W uzasadnionych przypadkach mogą jednak być użyte w celu ochrony ludzi i utrzymania bezpieczeństwa zakładu.

✓ Środki te stosowane są niezmiernie rzadko.

Izolacja (więcej informacji znajdziesz w **Regulaminie Służby Więziennej nr 45**)

Czym jest izolacja?

- Izolacja polega na odseparowaniu od innych osób pozbawionych wolności.
- O izolacji skazanego decyduje dyrektor.
- Możesz zostać odizolowany w innej części zakładu, zwanej pawilonem izolacyjnym. Zostaniesz odseparowany od innych skazanych. Możesz przebywać z innymi skazanymi, którzy także poddani są izolacji.
- Możesz zostać odsunięty od pracy i zmuszony do przebywania w celi przez okres dłuższy niż w przypadku innych skazanych.

Dlaczego stosowana jest izolacja?

- W przypadku, gdy Ty lub pracownicy zakładu karnego uważacie, że znajdujesz się w niebezpieczeństwie. Izolacja stosowana jest np., gdy istnieje zagrożenie, że inni skazani będą chcieli wyrządzić Ci krzywdę z uwagi na popełnione przestępstwo, na przykład przestępstwo na tle seksualnym. Adwokat lub policja przekażą Ci odpowiednie informacje.
- Jeśli w zakładzie karnym zachowujesz się w sposób, który stanowi zagrożenie dla innych ludzi lub powoduje problemy dla zakładu.

Jak długo trwa izolacja?

- Z początku dyrektor zakładu może umieścić Cię w izolacji na okres do 3 dni.
- Następnie możesz być umieszczany w izolacji na okres do 1 miesiąca, potem na okresy do 1 miesiąca każdorazowo.
- Skazani poniżej 21 roku życia mogą być umieszczani w izolacji na nie więcej niż 14 dni.
- Po pierwszych 3 dniach dyrektor zobowiązany jest sprawdzać przynajmniej co 14 dni, czy izolacja nadal powinna być stosowana.

Jeśli chcesz skorzystać z izolacji, weź pod uwagę:

- ✓ Izolacja to poważna sprawa. Zanim się zdecydujesz wnioskować o izolację, poważnie się zastanów.
- ✓ Izolacja możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy dyrektor uzna, że jest to uzasadnione.
- ✓ Jeśli zdecydujesz się skorzystać z izolacji, inni skazani mogą dojść do wniosków, które mogą utrudnić Twój powrót do pawilonu.

Pomoc, jaką możesz otrzymać w trakcie izolacji

Jeśli obawiasz się czegokolwiek w trakcie izolacji, zwróć się do funkcjonariusza lub dyrektora zakładu karnego.

Poniższe osoby odwiedzają pawilon izolacyjny **codziennie**:

- funkcjonariusz zakładu karnego,
- dyrektor zakładu karnego,
- lekarz lub pielęgniarka.

Poniższe osoby także odwiedzają pawilon izolacyjny, lecz nie codziennie:

- kapelan,
- przedstawiciel Niezależnej Rady ds. Nadzoru (Independent Monitoring Board) (osoby kontrolujące sposób działania zakładów karnych).

Specjalne warunki bytowe i środki obezwładniające

Są to rozwiązania rzadko stosowane. Pracownicy zakładu karnego mogą z nich skorzystać, jeśli:

- zachowujesz się w sposób brutalny,
- możesz stanowić zagrożenie dla siebie, innych osób lub mienia zakładu.

Specjalne warunki bytowe oznaczają celę, w której możesz zostać umieszczony, jeśli zachowujesz się w sposób brutalny. Cela ta może nie być umeblowana. Pozostaniesz w celi do momentu zmiany zachowania.

Środki obezwładniające to środki, które stosuje się, aby uniemożliwić skazanemu wyrządzenie krzywdy sobie lub innym osobom. **Pas obezwładniający** to rodzaj stosowanego środka obezwładniającego. Jest to pas zakładany wokół talii, połączony z kajdanami.

- Pas obezwładniający zostanie zastosowany, jeśli umieszczenie w celi izolacyjnej nie przyniosło skutku.
- Pas obezwładniający można stosować wyłącznie wobec skazanych w wieku od 17 lat.
- Co cztery godziny stan skazanego sprawdzany jest przez pracowników zakładu karnego.
- W ciągu jednego dnia zakład odwiedzi przedstawiciel Niezależnej Rady ds. Nadzoru (osób kontrolujących sposób działania zakładów karnych). W miarę możliwości, przedstawiciel będzie także obecny podczas kontroli Twojego stanu przez pracowników zakładu karnego.

Główne punkty

- ✓ Na umieszczenie w celi izolacyjnej lub skrępowanie pasem obezwładniającym wymagana jest zgoda dyrektora.
- ✓ O zaistniałej sytuacji pracownicy zakładu zobowiązani są powiadomić zespół opieki zdrowotnej.
- ✓ W możliwie najkrótszym czasie Twój stan zbada lekarz lub pielęgniarka.
- ✓ W ciągu jednego dnia zakład powinien odwiedzić przedstawiciel Niezależnej Rady ds. Nadzoru (osób kontrolujących sposób działania zakładów karnych).
- ✓ Rada sprawdzi też, czy umieszczenie w celi izolacyjnej lub zastosowanie pasa obezwładniającego było uzasadnione.
- ✓ Pracownicy zakładu często będą sprawdzać Twój stan. Jak tylko zostanie stwierdzone, że Twoje zachowanie nie stwarza już zagrożenia, zostaniesz przeniesiony z celi izolacyjnej i/lub pas obezwładniający zostanie zdjęty.

Bunt w zakładzie karnym

Jeśli bierzesz udział w poważnym zajściu w zakładzie karnym, możesz zostać oskarżony o udział w **buncie w zakładzie karnym.**

Bunt w zakładzie karnym ma miejsce wtedy, gdy wraz z innymi skazanymi próbujesz objąć kontrolę nad zakładem i odsunąć dyrektora i innych pracowników zakładu karnego od sprawowania kontroli.

Możesz zostać oskarżony o udział w buncie, jeśli:

- funkcjonariusze zakładu lub dyrektor odniosą obrażenia,
- mienie zakładu zostanie uszkodzone,
- dyrektor straci kontrolę nad zakładem lub jego częścią.

Jeśli postawione zostaną Ci zarzuty udziału w buncie w zakładzie karnym, możesz zostać ukarany:

- karą pozbawienia wolności do lat 10,
- grzywną,
- lub karą pozbawienia wolności i grzywną.

Jeśli inni skazani wszczynają bunt

- **nie** dołączaj do nich,
- opuść miejsce, w którym odbywa się zdarzenie,
- w przeciwnym wypadku funkcjonariusze zakładu mogą uznać, że brałeś udział w buncie i postawić Ci stosowne zarzuty.

Przeszukiwanie celi i posiadanych rzeczy

- Funkcjonariusze zakładu karnego mają prawo w dowolnym momencie przeszukać Twoją celę i rzeczy w celu zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie karnym.
- Nie istnieją przepisy regulujące częstotliwość przeszukiwań. Zależy to od zakładu, w którym się znajdujesz oraz od tego, czy stanowisz zagrożenie według funkcjonariuszy zakładu.

Jak przebiega przeszukanie celi i posiadanych rzeczy?

- Przed przeszukaniem celi zostaniesz poddany rewizji osobistej.
- Wszelkie przedmioty, których posiadanie jest niedozwolone, będziesz musiał przekazać funkcjonariuszom.
- Na czas przeszukiwania celi zostaniesz przeniesiony do innej części zakładu.
- Funkcjonariusze zakładu mają prawo wynosić z celi przedmioty w celu ich dalszego zbadania. Do dokładnej kontroli przedmiotów mogą zostać użyte aparaty rentgenowskie.
- Funkcjonariusze zakładu mogą sprawdzić dokumenty prawne, lecz nie będą ich czytać.

Przeszukanie skazanego

Istnieją dwa rodzaje przeszukania skazanego

1. Przeszukanie odzieży i ogólne oględziny ciała

Funkcjonariusze zakładu karnego mogą:

- poprosić Cię o zdjęcie obuwia i opróżnienie kieszeni,
- dokonać oględzin jamy ustnej, nosa, uszu i włosów.

✓ Funkcjonariusze mogą przeprowadzić przeszukanie odzieży i ogólne oględziny ciała w dowolnym momencie.

✓ Tego rodzaju przeszukanie może wykonać zarówno mężczyzna, jak i kobieta. Jeśli nie chcesz, by przeszukanie przeprowadziła kobieta, poinformuj o tym funkcjonariuszy. Przyczyną mogą być względy religijne.

✓ Przeszukanie odzieży i ogólne oględziny ciała można przeprowadzić przed i po przeniesieniu z jednej części zakładu karnego do drugiej.

2. Przeszukanie odzieży i szczegółowe oględziny ciała

Funkcjonariusze zakładu karnego mogą:

- przeszukać odzież,
- dokonać oględzin ciała. Pracownicy mogą też poprosić o pochylenie się lub przykucnięcie, w celu sprawdzenia okolic odbytu i genitaliów. Podczas oględzin funkcjonariusze nie powinni Cię dotykać.
- W trakcie przeszukania i oględzin zawsze będziesz częściowo ubrany. Funkcjonariusze najpierw przeszukają część odzieży. Przed kontrolą kolejnej części możesz się ubrać.

Więcej informacji o przeszukaniu odzieży i szczegółowych oględzinach ciała

✓ Tego rodzaju przeszukanie może przeprowadzić dowolny funkcjonariusz zakładu, funkcjonariusz wyższego stopnia, główny funkcjonariusz lub dyrektor.

✓ Przeszukanie zawsze prowadzone będzie przez mężczyznę.

✓ Przeszukanie odzieży i szczegółowe oględziny ciała można przeprowadzać w dowolnym momencie. Na przykład:

  - każdorazowo po opuszczeniu lub przybyciu do zakładu karnego,
  - przed przeszukaniem celi,
  - przed skierowaniem do pawilonu izolacyjnego,
  - po wizytach u przyjaciół, rodziny lub adwokata,
  - po każdym widzeniu, jeśli jesteś osadzonym kategorii A.

✓ Funkcjonariusze zakładu karnego powinni dokładnie wyjaśnić przebieg przeszukania odzieży i szczegółowych oględzin ciała przed ich przeprowadzeniem.

✓ Tego rodzaju przeszukanie należy przeprowadzać w sposób prawidłowy i bezpieczny.

✓ Podczas przeszukania obecni mogą być wyłącznie funkcjonariusze wykonujący przeszukanie.

Jak powinieneś być traktowany w zakładzie karnym

W zakładzie karnym powinieneś być traktowany w odpowiedni sposób. Jeśli tak nie jest, możesz podjąć próbę zmiany tego stanu.

Następna strona zawiera informacje o prawach zapewniających Twoje bezpieczeństwo oraz o środkach, które zakład karny winien podjąć, aby zapewnić Ci odpowiednie traktowanie.

Ustawa o prawach człowieka z 1998 r.

- Ustawa dotyczy praw człowieka. Każdemu przysługuje prawo do życia lub sprawiedliwego procesu.
- Jeśli uważasz, że Twoje prawa człowieka nie były przestrzegane, możesz skierować sprawę do sądu.
- Aby dowiedzieć się więcej o Ustawie o prawach człowieka, zapoznaj się z broszurą **Przewodnik po Ustawie o prawach człowieka** oraz z pakietem informacyjnym **Ustawa o prawach człowieka.** Obie pozycje znajdziesz w bibliotece.

Przemoc lub zastraszanie

- Każda osoba pozbawiona wolności ma prawo czuć się bezpiecznie.
- Jeśli ktoś stosuje wobec Ciebie przemoc lub zastraszanie, natychmiast poinformuj o tym funkcjonariuszy zakładu. Możesz zwrócić się do dowolnego pracownika zakładu, np. funkcjonariusza, kapelana lub nauczyciela.
- Stosowanie przemocy i zastraszanie obejmuje pobicia lub groźby (np. grożenie wyrządzeniem krzywdy).
- Jeśli coś takiego ma miejsce, pracownicy zakładu pomogą Ci.

Równość rasowa - ludzie różnych ras

- Rasa osoby obejmuje takie aspekty, jak pochodzenie, kultura i kolor skóry.
- Zgodnie z prawem zakłady karne zobowiązane są traktować osoby pozbawione wolności wszystkich ras w odpowiedni i sprawiedliwy sposób. Dyrektor i kierownictwo odpowiedzialni są za wypełnienie tego zobowiązania.
- **Instrukcja dla Służby Więziennej nr 2800** określa, jakie środki zobowiązany jest podjąć zakład karny, aby zapewnić równe i sprawiedliwe traktowanie osób pozbawionych wolności różnych ras. Kopia Instrukcji dostępna jest w bibliotece.
- Możesz także zapoznać się z planem zakładu dotyczącym równego i sprawiedliwego traktowania osób pozbawionych wolności różnych ras. Dokument ten to **Plan działania na rzecz równości rasowej.**

Jak powinieneś być traktowany

Zakład karny zobowiązany jest:

- zapewnić odpowiednie i sprawiedliwe traktowanie,
- umożliwić wykonywanie czynności związanych z religią i kulturą, na przykład noszenie odzieży, posiadanie książek związanych z religią oraz uczestniczenie w obchodach świąt religijnych,
- umożliwić spożywanie żywności zgodnej z religią i kulturą,
- zapewnić informacje (np. w formie podobnej do niniejszego podręcznika) w innych językach lub zapewnić pomoc tłumacza.

Co robić, jeśli jesteś nieodpowiednio traktowany ze względu na rasę lub jeśli jesteś świadkiem takiego traktowania innych osób

- ✓ Zwróć się do pracownika zakładu lub wypełnij formularz **COMP 1** lub **Formularz zgłaszania incydentów na tle rasowym (Racist Incident Reporting Form)**.

- ✓ Jeśli nie jesteś w stanie tego zrobić, możesz zwrócić się do dyrektora, kierownika lub przewodniczącego Niezależnej Rady ds. Nadzoru o rozpatrzenie sprawy w zaufaniu.

- ✓ Aby to zrobić, wypełnij **poufny formularz skargi COMP2**. Formularz możesz umieścić w zaklejonej kopercie.

- ✓ Jeśli nadal nie jesteś zadowolony, możesz skontaktować się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich ds. Zakładów Karnych i Dozoru Sądowego.

- ✓ Możesz także skontaktować się z Komisją ds. Równości i Praw Człowieka (Equality and Human Rights Commission). Komisja zapewnia porady i pomoc osobom pozbawionym wolności, które były nieodpowiednio traktowane ze względu na rasę. Możesz zwrócić się do Komisji pod adresem:

  The Equality & Human Rights Commission
  3 More London Riverside
  Tooley Street
  London SE1 2RG

  Telefon 0203 117 0235

Kto może Ci w tym pomóc?

Możesz uzyskać pomoc od:

- ✓ dowolnego pracownika zakładu karnego,
- ✓ funkcjonariusza ds. równości rasowej,
- ✓ grupy pracowników zwanej Zespołem ds. działań na rzecz równości rasowej (Race Equality Action Team),
- ✓ przedstawicieli osób pozbawionych wolności. Są to osoby pozbawione wolności, które uczęszczają na spotkania poświęcone równości rasowej, podczas których przedstawiają opinie innych osób pozbawionych wolności,
- ✓ innych pracowników, np. koordynatora ds. walki z zastraszaniem lub koordynatora ds. bezpieczeństwa w zakładzie,
- ✓ przedstawiciela Niezależnej Rady ds. Nadzoru (osób kontrolujących sposób działania zakładów karnych).

Jeśli jesteś **skazanym obcej narodowości** (oznacza to, że **nie** posiadasz paszportu brytyjskiego)

Możesz uzyskać pomoc od:

- ✓ funkcjonariusza ds. równości rasowej,
- ✓ funkcjonariusza ds. skazanych obcej narodowości,
- ✓ pracowników ambasady. Możesz zwrócić się do ambasady z pisemnym wnioskiem o pomoc lub poprosić funkcjonariusza ds. równości rasowej lub funkcjonariusza ds. skazanych obcej narodowości, aby zrobili to w Twoim imieniu,
- ✓ kilka adresów, pod które możesz wysłać wniosek, znajdziesz w bibliotece zakładu. Możesz poprosić o **Listę dyplomatów w Londynie (London Diplomatic List)** lub zapoznać się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 4630,**
- ✓ możesz także uzyskać informacje (np. w formie podobnej do niniejszego podręcznika) w innych językach.

Skazani niepełnosprawni

Ustawa o dyskryminacji osób niepełnosprawnych ma na celu zapewnienie odpowiedniego traktowania niepełnosprawnych.

Zakład zobowiązany jest postępować zgodnie z tą ustawą. Zakład powinien dołożyć wszelkich starań, aby:

- umożliwić Ci uczestniczenie w życiu zakładu karnego,
- zapewnić odpowiednie i sprawiedliwe traktowanie.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 2855**. Kopia Instrukcji dostępna jest w bibliotece.

Kto może Ci pomóc, jeśli jesteś skazanym niepełnosprawnym?

✓ Pomóc może Ci wychowawca lub funkcjonariusz odpowiedzialny za Twój pawilon. Jeśli czegoś potrzebujesz, np. przekazania informacji w inny sposób, zwróć się do nich.

✓ funkcjonariusza ds. skazanych niepełnosprawnych,

✓ członka zespołu opieki zdrowotnej.

✓ Możesz także zwrócić się do dyrektora (konieczne może być wypełnienie formularza **COMP1**)

✓ Możesz także skontaktować się z Komisją ds. Równości i Praw Człowieka. Komisja zapewnia porady i pomoc osobom pozbawionym wolności, które były nieodpowiednio traktowane ze względu na niepełnosprawność. Możesz zwrócić się do Komisji pod adresem:

The Equality and Human Rights Commission
3 More London
Riverside
Tooley Street
London SE1 2RG

Telefon 0203 117 0235

Składanie skargi lub wniosku

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 2510**. Kopię Instrukcji znajdziesz w bibliotece zakładu.

Złożenie wniosku (oznacza złożenie prośby)

- W dowolnym momencie możesz zwrócić się z prośbą do pracownika zakładu karnego.
- W niektórych przypadkach konieczne będzie wypełnienie formularza. Jeśli pracownik odmówi spełnienia prośby, powinien uzasadnić swoją decyzję.

Jak złożyć skargę

- Możesz złożyć skargę, jeśli uważasz, że zostałeś nieodpowiednio potraktowany w zakładzie karnym.
- Skargę należy złożyć w ciągu **3** miesięcy od wystąpienia problemu.

  Aby złożyć skargę możesz:

  - najpierw złożyć skargę na ręce pracownika zakładu karnego,
  - złożyć skargę do osób **spoza** zakładu (np. lokalnego posła).

- Najpierw spróbuj rozwiązać problem z pracownikami zakładu karnego. Jeśli zwracasz się do osób spoza zakładu, zazwyczaj oczekuje się, że podjęto próbę rozwiązania problemu wspólnie z pracownikami zakładu.

1. Składanie skarg dotyczących:

- komisji penitencjarnych (posiedzeń),
- nadanej kategorii bezpieczeństwa,
- decyzji o tym, czy możesz uzyskać możliwość przedterminowego zwolnienia z uwagi na śmiertelną chorobę lub niewielkie prawdopodobieństwo powrotu do przestępstwa. Takie zwolnienie to **zwolnienie okolicznościowe**.

- Tego rodzaju skargi to **skargi specjalne**. Rozstrzyga je wyłącznie kierownik rejonu lub inny pracownik spoza zakładu karnego.
- Lista skarg specjalnych zawarta jest w **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 2510, Aneks H**. Instrukcja znajduje się w bibliotece.
- Wniosek lub skargę w powyższych sprawach można wnieść wyłącznie w formie pisemnej do kierownika rejonu.
- W ciągu 6 tygodniu od otrzymania pisma, kierownik rejonu przekaże swoją decyzję na piśmie.
- Jeśli nie jesteś zadowolony z decyzji, możesz złożyć skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Zakładów Karnych i Dozoru Sądowego lub adwokata**. Patrz strona 116.**

2. Składanie skarg dotyczących innych spraw

Jak złożyć skargę

1. Zwróć się z problemem do pracownika zakładu. Jeśli przydzielony Ci został wychowawca, możesz z nim porozmawiać. Być może rozwiąże to problem.

2. Jeśli nie przyniesie to skutku, zwróć się do funkcjonariusza lub kierownika pawilonu.

Więcej informacji na temat składania skargi

3. Jeśli powyższe kroki okażą się bezskuteczne, sporządź pisemną skargę. Aby to zrobić, wypełnij formularz **COMP 1**. Następnie wrzuć formularz do **skrzynki skarg.** Nie przekazuj formularza bezpośrednio pracownikowi zakładu.

4. Formularz zostanie odesłany do Ciebie, z ustosunkowaniem się funkcjonariuszy zakładu karnego do Twojej skargi. Odpowiedź powinna wpłynąć w ciągi 3 dni roboczych.

5. Jeśli **nie** jesteś zadowolony z odpowiedzi przekazanej przez funkcjonariuszy zakładu, możesz złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie skargi wypełniając formularz **Comp 1A**.

Składanie skargi w mniej oficjalny sposób

- Aby złożyć skargę w mniej oficjalny sposób, możesz wypełnić **Poufny formularz skargi COMP2**. W formularzu uzasadnij, dlaczego wnosisz skargę w ten poufny sposób.
- Formularz możesz przesłać w zaklejonej kopercie do dyrektora zakładu, przewodniczącego Niezależnej Rady ds. Nadzoru lub kierownika rejonu.
- Z tego rozwiązania możesz skorzystać, jeśli skarga jest bardzo poważna lub trudno Ci o niej porozmawiać z pracownikami zakładu karnego.
- Osoba, do której kierowana jest skarga, podejmie decyzję o najlepszym sposobie jej rozpatrzenia. Konieczne mogą być rozmowy z innymi osobami, łącznie z osobą, której skarga bezpośrednio dotyczy.

Składanie skargi na funkcjonariuszy zakładu karnego

- Jeśli uważasz, że funkcjonariusz służby więziennej naruszył przepisy Regulaminu zakładu i źle Cię traktował, możesz złożyć skargę na ręce dyrektora lub kierownika rejonu. W prywatnych zakładach karnych skargi dotyczące funkcjonariuszy powinieneś kierować do kontrolera zakładu.

- Wypełnij formularz **COMP1** lub **COMP 2**. W formularzu opisz niewłaściwe postępowanie pracownika zakładu karnego. Na przykład, opisz zdarzenie, jego miejsce, datę oraz czy są świadkowie zdarzenia.

- Skarga zostanie rozpatrzona przez wyższego rangą funkcjonariusza zakładu. Funkcjonariusz ten porozmawia z Tobą, z osobą, przeciwko której skarga jest kierowana i wszystkimi innymi osobami, które widziały zajście.

Jeśli okaże się, że masz rację, dyrektor:

- podejmie działania wobec funkcjonariusza, którego dotyczyła skarga,

- w razie potrzeby wezwie policję,

- powiadomi Cię na piśmie o podjętej decyzji. Zazwyczaj następuje to w ciągu dwóch tygodni. Jeśli złożyłeś skargę w trybie poufnym, zwróci się do Ciebie kierownik rejonu.

Zmiana zdania na temat skargi

- Jeśli zmienisz zdanie, możesz w dowolnej chwili wycofać skargę.

- Powiadom o tym pracownika zakładu. Zostaniesz poproszony o pisemne oświadczenie dotyczące wycofania skargi.

Inne osoby, do których możesz zwrócić się w zakładzie karnym

- Możesz także zwrócić się do **Niezależnej Rady ds. Nadzoru** w sprawie skargi, po podjętej próbie rozwiązania problemu przy udziale pracowników zakładu. Rada kontroluje, czy zakłady karne prowadzone są w odpowiedni i sprawiedliwy sposób.
- Członkowie Niezależnej Rady ds. Nadzoru to wolontariusze z lokalnej społeczności. Jeśli chcesz uzyskać więcej informacji o Niezależnej Radzie ds. Nadzoru, zapoznaj się ze stosowną broszurą. Znajduje się ona w Twoim pawilonie.
- Konieczne będzie wypełnienie formularza z wnioskiem o rozpatrzenie skargi przez Niezależną Radę ds. Nadzoru. Formularz znajdziesz w swoim pawilonie.

Niezależna Rada ds. Nadzoru **może:**

- złożyć wniosek do dyrektora o uzasadnienie decyzji dotyczącej Twojej skargi,
- zasugerować dyrektorowi inne rozwiązanie,
- przedstawić informacje, które nie zostały uwzględnione.

Rada **nie może:**

- zmienić decyzji podjętej przez zakład karny.

Osoby spoza zakładu karnego, do których możesz kierować swoją skargę - po podjęciu próby rozwiązania sprawy przy udziale pracowników zakładu

1. Rzecznik Praw Obywatelskich ds. Zakładów Karnych i Dozoru Sądowego (The Prisons and Probation Ombudsman)

- Możesz zwrócić się do Rzecznika ds. Zakładów Karnych i Dozoru Sądowego, jeśli podjąłeś już próbę rozpatrzenia skargi przy udziale pracowników zakładu i nie jesteś zadowolony z wyników.
- Rzecznik nie jest związany z zakładem karnym. Jego zadaniem jest rozpatrywanie skarg osadzonych, dotyczących życia w zakładach karnych.
- Rzecznik może rozpatrywać wyłącznie te skargi, które zostały wysłane przez **Ciebie**.
- Do rzecznika należy zwrócić się w ciągu **1** miesiąca od otrzymania odpowiedzi od pracowników zakładu karnego dotyczącej skargi.
- Sporządzając pismo do rzecznika, staraj się zawrzeć w nim jak najwięcej informacji. Rzecznik nie będzie mógł przyjechać do zakładu, żeby się z Tobą spotkać, więc konieczne będzie przekazanie jak najwięcej informacji w piśmie.
- Rzecznik zazwyczaj potrzebuje do **12** tygodni na rozpatrzenie skargi. Otrzymasz pisemne powiadomienie o decyzji.
- Jeśli rzecznik uważa, że nie byłeś traktowany w odpowiedni sposób, może złożyć wniosek do dyrektora o zmianę decyzji lub zalecić zmiany kierownikowi służby więziennej.

  Napisz do rzecznika na adres:

  Prisons and Probation Ombudsman
  Ashley House
  2 Monck Street
  London
  SW1P 2BQ

  Aby uzyskać więcej informacji o rzeczniku i sposobie składania skarg, zapoznaj się z broszurą. Dostępna jest w bibliotece.

2. Skargi na temat stanu zdrowia

- Jeśli skarga dotyczy spraw zdrowotnych, najpierw zwróć się do zespołu opieki zdrowotnej zakładu karnego.

- Jeśli nie przyniesie to pożądanego skutku, możesz zwrócić się ze skargą do funduszu podstawowej opieki zdrowotnej (Primary Care Trust = PCT). Fundusze PCT odpowiedzialne są za usługi opieki zdrowotnej, tj. lekarzy, dentystów i optyków na danym obszarze.

- Jeśli nadal nie jesteś zadowolony, możesz zwrócić się do Komisji Opieki Zdrowotnej (Healthcare Commission) z prośbą o rozpatrzenie skargi. Komisja kontroluje, czy usługi opieki zdrowotnej świadczone są w odpowiedni sposób.

  W sprawie skargi pisz na adres:

  Healthcare Commission
  FREEPOST NAT 18958
  Complaints Investigation Team
  Manchester
  M1 9XZ

- Jeśli nie jesteś zadowolony z decyzji podjętej przez Komisję Opieki Zdrowotnej, możesz zwrócić się do Parlamentarnego Rzecznika Praw Obywatelskich do spraw Ochrony Zdrowia (Parliamentary and Health Service Ombudsman) o rozpatrzenie skargi. Napisz do rzecznika na adres:

  The Parliamentary and Health Service Ombudsman
  Millbank Tower
  Millbank
  London
  SW1P 4QP

- Jeśli potrzebujesz pomocy w złożeniu skargi dotyczącej spraw zdrowotnych, zwróć się o pomoc do Niezależnego Biura Pomocy w Składaniu Skarg (Independent Complaints Advisory Service).

- Dane kontaktowe możesz uzyskać od funkcjonariuszy zakładu, w bibliotece zakładu lub dzwoniąc na infolinię NFZ (NHS Direct) pod numerem 0845 4647.

3. Lokalny poseł

- Możesz napisać do lokalnego posła.
- Pamiętaj, aby w piśmie podać adres zameldowania.
- Możesz zwrócić się do posła z prośbą o skierowanie skargi do Parlamentarnego Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Ochrony Zdrowia do rozpatrzenia.

4. Adwokat.

Adwokat udzieli Ci odpowiedzi na wszelkie prawne wątpliwości.

5. Komendant Policji.

Możesz zwrócić się do policji, jeśli uważasz, że zostało popełnione przestępstwo. Zwróć się do funkcjonariusza ds. policji w zakładzie karnym, aby uzyskać odpowiedni adres, na który będziesz mógł wysłać pismo.

6. Możesz wysłać petycję do Królowej, parlamentu lub posła do Parlamentu Europejskiego.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 2510.** Znajdziesz tutaj formularz, który możesz wykorzystać do sporządzenia petycji.

7. Organ ds. odszkodowań dla ofiar przestępstw karnych (The Criminal Injuries Compensation Authority = CICA).

Jeśli w wyniku przestępstwa z użyciem przemocy zostałeś ranny, możesz zwrócić się do tej organizacji. Zadaniem organu jest wypłacanie odszkodowania za obrażenia odniesione przez ofiary przestępstw z użyciem przemocy. Możesz zwrócić się do organu pod adresem:

CICA
Tay House
300 Bath Street
Glasgow
G2 4LN

Dozór kuratora, planowanie resocjalizacji i przygotowanie do zwolnienia

Dozór kuratora

Znajdziesz tutaj informacje o przebiegu pobytu w zakładzie karnym lub pod dozorem kuratora.

Dozór kuratora ma na celu zapewnienie, że w przyszłości nie powrócisz do przestępstwa.

Dozór kuratora prowadzony jest w stosunku do wszystkich sprawców przestępstw, wprowadzany jest na różnych etapach.

Ocena i plan resocjalizacji

Zakłady karne i kuratorzy stosują System Oceny Sprawców Przestępstw (Offender Assessment System). W skrócie system nazywany jest **OASys**.

System pozwala na identyfikację przyczyny popełnienia przestępstwa i środków zapobiegających powrotowi do przestępstwa.

System stosowany jest także do określenia, czy stanowisz zagrożenie dla siebie i innych oraz współpracy z osobą pozbawioną wolności w celu wyeliminowania zagrożenia.

Dla każdej osoby pozbawionej wolności na czas równy lub dłuższy niż 12 miesięcy przygotowywany jest plan w systemie OASys.

Uczestniczysz w ocenie i otrzymujesz do wglądu wszystkie notatki.

W oparciu o ocenę sporządzany jest plan działania. Ten plan nazywa się **planem resocjalizacji.**

Na przykład, plan resocjalizacji może określać, jak zmienić zachowanie lub jak rozwiązać problem z narkotykami lub alkoholem.

Plan resocjalizacji ma wpływ na większość decyzji i zmienia się w trakcie wykonywania wyroku oraz po zwolnieniu.

Kurator i inni pracownicy

Kurator jest pracownikiem służby kuratorskiej. Kurator pracuje w ramach społeczności i zazwyczaj współpracuje z osadzonym przez cały okres pozbawienia wolności lub dozoru.

Kurator pomaga we wprowadzeniu w życie zmian zmniejszających prawdopodobieństwo powrotu do przestępstwa.

W czasie pobytu w zakładzie karnym przydzielony zostanie Ci opiekun, a także wychowawca.

Pomogą oni w realizacji planu resocjalizacji.

Opiekun i/lub wychowawca współpracować będą z kuratorem. W niektórych przypadkach ta sama osoba pełni funkcję opiekuna i wychowawcy.

Jeśli masz pytania dotyczące systemu OASys lub dozoru kuratora, zwróć się do pracowników zakładu karnego.

Związek Organizacji na Rzecz Ochrony przed Przestępczością (Multi-Agency Public Protection Arrangements = MAPPA)

Stanowi pomoc dla policji, służb kuratorskich i więziennych we współpracy z innymi służbami w postępowaniu ze sprawcami przestępstw z użyciem przemocy lub na tle seksualnym. Zadaniem Związku jest ochrona społeczeństwa.

Zostaniesz poinformowany, jeśli dotyczy to Ciebie.

Jeśli zostałeś poddany ocenie MAPPA, zostanie ona wykorzystana do przygotowania planu zarządzania ryzykiem. Ocena także pomoże pracownikom w określeniu, czy stanowisz zagrożenie dla innych ludzi, np. dzieci.

Plan resocjalizacji

W planie założone zostaną cele.

Celami będą te rzeczy, które chcesz zrealizować lub zmienić.

Możesz np. wyznaczyć sobie cele związane z edukacją, takie jak

- ✓ umiejętność czytania i pisania,
- ✓ umiejętność liczenia,
- ✓ uczenie się nowej umiejętności, co pozwoli na uzyskanie zatrudnienia po zwolnieniu z zakładu,
- ✓ zdawanie egzaminów i uzyskiwanie kwalifikacji.

W ramach planu resocjalizacji konieczne może być uczęszczanie na spotkania grupowe lub kursy pomagające w identyfikacji przyczyny popełnienia przestępstwa i w zmianie zachowania.

Przykłady

Istnieją kursy pomagające w dokonywaniu analizy sytuacji i kontroli własnych reakcji. Na przykład:

- kursy z zakresu rozwijania umiejętności myślenia i poznawczych. Umiejętności poznawcze związane są ze sposobem myślenia,
- kurs z zakresu kontroli emocji – kurs kontrolowania i opanowania gniewu (Controlling Anger and Learning to Manage It = CALM),
- programy leczenia sprawców przestępstw seksualnych (Sex Offender Treatment Programmes = SOTPs).

Więcej informacji o programach

Są to programy mające na celu pomóc z problemami związanymi ze stosowaniem przemocy.

Na przykład

- Program Zdrowe Związki (Healthy Relationships Programme), jeśli stosowałeś przemoc wobec partnera.
- Program zmiany własnego zachowania (Cognitive Self Change Programme), jeśli często stosujesz przemoc.
- Chromis Programme, dla osób, które stosują przemoc i mają problemy, które nie zostaną rozwiązane poprzez uczestnictwo w innych grupach.
- Programy pomagające w powrocie do społeczeństwa.

Edukacja

W każdym zakładzie karnym mieści się biblioteka i dział oświaty.

Z **biblioteki** można korzystać w ten sam sposób, co z publicznych bibliotek poza zakładem karnym.

- Możesz wypożyczać i zamawiać książki.
- Powinieneś mieć możliwość pójścia do biblioteki na przynajmniej 20 minut tygodniowo.
- W większości bibliotek dostępne są książki obcojęzyczne.
- Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 6710**.

Nauczanie

Zanim rozpoczniesz zajęcia, przeprowadzona zostanie rozmowa, aby sprawdzić, czy nie potrzebujesz pomocy w czytaniu i pisaniu. Rozmowa pozwoli także wybrać odpowiedni kurs.

Otrzymasz plan zajęć i własny plan nauczania, uzgodniony z prowadzącymi zajęcia.

Więcej informacji na temat nauczania

Możesz uczęszczać na zajęcia z różnych przedmiotów. Na przykład:

- czytania i pisania,
- matematyki,
- zajęcia z języka angielskiego dla obcokrajowców,
- sztuki,
- zajęcia z zakresu biznesu.

Wszystkie kursy pozwalają na uzyskanie kwalifikacji uznawanych poza zakładem karnym, np. GCSE (świadectwa ukończenia szkoły średniej) lub NVQ (państwowe kwalifikacje zawodowe). Dzięki temu, jeśli chcesz, możesz kontynuować edukację po zwolnieniu z zakładu karnego.

Możesz uzyskać pomoc w nauczaniu korespondencyjnym, np. w kursach prowadzonych przez Uniwersytet Otwarty (Open University = OU).

Osadzeni **powyżej 21 roku życia** powinni mieć możliwość uprawiania sportów lub uczestniczenia w zajęciach wychowania fizycznego przez przynajmniej godzinę tygodniowo.

Praca i szkolenia

Szkolenia

Służba więzienna współpracuje z Radą ds. Nauczania i Umiejętności (Learning and Skills Council). Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej o tym, co Rada ds. Nauczania i Umiejętności może zaoferować podczas Twojego pobytu w zakładzie karnym i po zwolnieniu z niego, skontaktuj się z funkcjonariuszem ds. oświaty.

Szkolenie ma na celu zapewnienie pomocy w uzyskaniu umiejętności pozwalających na znalezienie zatrudnienia. Takie szkolenie to **szkolenie zawodowe**.

Szkolenie zawodowe często łączy się z zajęciami oświatowymi. W ten sposób możesz ukończyć szkolenie i zdobyć kwalifikacje.

Możesz na przykład wziąć udział w kursie malowania i tapetowania. Jednocześnie możesz uczęszczać na zajęcia z matematyki i czytania, co pozwoli na uzyskanie dyplomu GCSE lub kwalifikacji zawodowych NVQ (National Vocational Qualification).

W każdym zakładzie karnym znajduje się **katalog zajęć oświatowych i szkoleniowych**, który zawiera ofertę kursów prowadzonych w zakładzie.

Praca

Praca powinna być głównym zajęciem dnia w czasie spędzonym w zakładzie karnym. Praca powinna pomóc w uzyskaniu umiejętności i kwalifikacji pozwalających na znalezienie zatrudnienia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Wkrótce po przybyciu do zakładu karnego przeprowadzona zostanie ocena, pozwalająca określić, jaki rodzaj pracy będzie dla Ciebie najbardziej odpowiedni.

Praca w zakładzie karnym odbywa się zazwyczaj w warsztatach przemysłowych i/lub jednostkach rolniczo-ogrodniczych. Będziesz wytwarzać produkty i świadczyć usługi na rzecz zakładu karnego oraz na sprzedaż w społeczności.

Dzięki pracy w tych jednostkach zdobędziesz umiejętności i doświadczenie w następujących dziedzinach:

- wyrobów włókienniczych,
- obsługi maszyn,
- stolarki,
- druku,
- wprowadzania danych,
- produkcji tworzyw sztucznych,
- projektowania komputerowego,
- utrzymania terenu.

Za pracę w zakładzie karnym otrzymywać będziesz wynagrodzenie. Wynagrodzenie otrzymasz także wtedy, gdy wyrazisz chęć do pracy, lecz w zakładzie nie będzie odpowiedniej dla Ciebie pracy. W takim przypadku wynagrodzenie stanowi połowę kwoty wynagrodzenia za wykonywaną pracę.

Prace społeczne

Praca na rzecz lokalnej społeczności wykonywana w pobliżu zakładu jest **pracą poza zakładem karnym**. Jest to szansa dla osób pozbawionych wolności na odbudowanie pewności siebie przed zwolnieniem z zakładu. Pomaga także zrozumieć problem odpowiedzialności za społeczność i osoby pracujące i mieszkające w danej społeczności. Praca poza zakładem karnym obejmuje pracę:

- w ramach projektów z zakresu ochrony środowiska,
- z osobami starszymi,
- z osobami niepełnosprawnymi,
- w zakresie zajęć sportowych.

Biura pośrednictwa pracy

W niektórych zakładach karnych działają biura pośrednictwa pracy, które pomagają w znalezieniu zatrudnienia po zwolnieniu. Biura pomagają, między innymi, w przygotowaniu do rozmów o pracę i wyszukiwaniu ofert.

Aby dowiedzieć się, czy w zakładzie karnym istnieje biuro pośrednictwa pracy, zwróć się do funkcjonariuszy zakładu.

Większość zakładów karnych zatrudnia pracowników przeszkolonych w zakresie doradztwa i wsparcia w zakresie zatrudnienia.

Wolontariat

Możesz dobrowolnie pełnić funkcję „słuchacza” w zakładzie.

Możesz także pełnić inne funkcje specjalne, np. reprezentowanie innych osób pozbawionych wolności podczas spotkań lub pomoc w kaplicy lub bibliotece.

Przygotowanie do zwolnienia z zakładu karnego

Zanim zostaniesz zwolniony z zakładu karnego, musisz wiedzieć:

- ✓ gdzie będziesz mieszkał,
- ✓ jak ubiegać się o zasiłki,
- ✓ o jakie dofinansowanie na cele mieszkaniowe możesz się ubiegać,
- ✓ czy musisz złożyć dokumenty podatkowe, jeśli byłeś zatrudniony przed pobytem w zakładzie karnym,
- ✓ czy odzież, w której stawiłeś się w zakładzie karnym jest na Ciebie dobra,
- ✓ czy będziesz musiał spotkać się z kuratorem i czy zostałeś zwolniony warunkowo.

Twoje mienie

W momencie zwolnienia z zakładu karnego, wszelkie mienie, np. odzież, którą miałeś na sobie w dniu przybycia do zakładu, zostanie wydane z powrotem. W większości zakładów będziesz miał możliwość przymierzenia swojej odzieży na kilka dni przez zwolnieniem. Jeśli nie pasuje lub nie jest odpowiednia do pory roku, możesz poprosić przyjaciół lub rodzinę, aby przywieźli Ci odpowiednią odzież.

Jeśli jest to niemożliwe, służba więzienna zapewni Ci **odzież przysługującą zwalnianemu skazanemu**. Jest to odzież we właściwym rozmiarze, odpowiednia do pory roku.

Zwróć się z prośbą o wydanie odzieży na kilka dni przez zwolnieniem z zakładu karnego.

Bilet na przejazd

Otrzymasz bilet na przejazd do domu lub w inne miejsce w Wielkiej Brytanii. Bilet pozwoli na podróż pociągiem, autobusem lub autokarem.

Pomoc pieniężna

Jest to dofinansowanie pozwalające na utrzymanie do czasu otrzymania zasiłku dla osób o niskich dochodach (Income Support) lub zasiłku dla osób poszukujących pracy (Jobseekers Allowance). Jest to niewielka kwota, ok. 46 funtów.

Pomoc pieniężna **nie** zostanie przyznana, jeśli:

- masz mniej niż 18 lat,
- odbywasz karę pozbawienia wolności do 14 dni,
- odbywasz karę pozbawienia wolności za uchylanie się od zapłaty grzywny,
- zostałeś skazany na mocy orzeczenia sądu cywilnego,
- pozostajesz w areszcie w oczekiwaniu na deportację,
- zostaniesz przewieziony prosto do szpitala,
- zamierzasz mieszkać poza granicami Wielkiej Brytanii,
- nie przysługuje Ci zasiłek dla osób o niskich dochodach,
- jesteś zwalniany na mniej niż 14 dni.

Dyrektor może także wypłacić niewielką pomoc pieniężną wynajmującemu, aby pomóc Ci w znalezieniu miejsca zamieszkania.

Udzielenie tego rodzaju pomocy zależy od decyzji dyrektora, przy czym zakład karny dokona kontroli lokalu i stwierdzi, czy jest on odpowiedni.

Miejsce zamieszkania

Jeśli po zwolnieniu z zakładu karnego będziesz bezdomny, istnieją organizacje, które mogą pomóc Ci w znalezieniu miejsca zamieszkania. Większość z nich to schroniska lub wspólnie wynajmowane domy. Jeśli pozostajesz pod dozorem kuratora, ta kwestia zostanie z nim omówiona.

Zwróć się do jednostki zakładu karnego pomagającej w powrocie do społeczeństwa.

Niektóre zakłady karne korzystają z bazy danych Easily Accessible Service Information NACRO. Zapytaj, czy możliwe jest to w zakładzie, w którym przebywasz. Są to informacje zapisane na komputerze.

Więcej informacji na temat spraw mieszkaniowych

NACRO to organizacja charytatywna współpracująca z osobami zwolnionymi z zakładu karnego.

Możesz skontaktować się z organizacją pod numerem 0800 0181 259.

Shelter to organizacja charytatywna pomagająca osobom bezdomnym.

Możesz skontaktować się z organizacją Shelter pod numerem 0808 800 4444.

Środki pieniężne i zasiłki

Możesz ubiegać się o przyznanie zasiłku za pośrednictwem biura **Jobcentre Plus**.

Możesz poprosić doradców z biur Jobcentre Plus i Benefit Surgery, pracujących w zakładzie, w którym przebywasz, o pomoc w złożeniu wniosków o zasiłki **zanim** zostaniesz zwolniony z zakładu.

Jeśli spotkanie z doradcą przed zwolnieniem jest niemożliwe, zadzwoń lub odwiedź najbliższe biuro Jobcentre niezwłocznie po zwolnieniu.

- Poinformuj pracowników biura, że chcesz umówić się na spotkanie z doradcą w ramach programu **Nowy Początek (Freshstart Scheme)**. Jest to program dla osób zwolnionych z zakładu karnego.
- Należy załatwić tę sprawę w ciągu **7 dni** od zwolnienia z zakładu. Dzięki temu możliwe będzie pobieranie zasiłku od dnia zwolnienia z zakładu karnego.

Na spotkanie w biurze Jobcentre Plus **zabierz ze sobą następujące dokumenty:**

- dowód tożsamości, np. paszport, prawo jazdy lub akt urodzenia,
- numer NIN,
- oficjalne pismo z zakładu karnego.

Jeśli nie zamierzasz wracać do miejsca zamieszkania lub jeśli dokumenty te znajdują się u przyjaciół i rodziny, dopilnuj, aby trafiły one do Ciebie. Upewnij się, że podjąłeś odpowiednie kroki **przed** zwolnieniem z zakładu karnego.

Podatek dochodowy

Jeśli nie posiadasz formularza **P45** z ostatniego miejsca zatrudnienia, przed zwolnieniem z zakładu karnego otrzymasz formularz **P80-1** z Urzędu Skarbowego (Inland Revenue).

Wypełnij formularz i wyślij do urzędu skarbowego właściwego dla ostatniego miejsca zatrudnienia.

Wypełnienie formularza konieczne będzie w celu otrzymania zasiłku dla osób poszukujących pracy oraz zasiłku dla osób o niskich dochodach.

Jeśli zamierzasz prowadzić działalność na własny rachunek, skontaktuj się z lokalnym urzędem skarbowym.

Dofinansowanie i pożyczki

Jeśli będziesz otrzymywać zasiłek dla osób o niskich dochodach lub zasiłek dla osób poszukujących pracy zależny od dochodów, możesz także uzyskać **zasiłek z opieki społecznej (Community Care Grant)**.

Zasiłek ten ma za zadanie pomóc Ci, jeśli nie masz żadnej odzieży ani mebli. Zostanie uwzględniona długość Twojego pobytu w zakładzie karnym, a także ewentualna kradzież, utrata lub uszkodzenie odzieży oraz zmiana wagi, powodująca, że posiadana odzież jest w niewłaściwym rozmiarze.

Zasiłek ten jest bezzwrotny.

Inne zasiłki

Jeśli nie możesz otrzymać zasiłku z pomocy społecznej, możesz być uprawniony do **nieoprocentowanej pożyczki w sytuacjach kryzysowych (Crisis Loan)**. Pożyczka podlega zwrotowi. Będzie ona potrącana z wypłacanych zasiłków, do momenty spłaty.

Zdrowie

Przed zwolnieniem możesz odbyć wizytę u lekarza lub pielęgniarki, jeśli masz obawy dotyczące stanu zdrowia lub zażywanych leków.

Zażywanie narkotyków nabytych na ulicy jest zawsze niebezpieczne. Jeśli zażywałeś nielegalne substancje podczas pobytu w zakładzie karnym, pamiętaj, że narkotyki dostępne poza zakładem mają zazwyczaj silniejsze działanie. Ryzyko przedawkowania narkotyków dostępnych poza zakładem karnym jest wyższe.

Jeśli przechodzisz kurację związaną z nałogiem narkotykowym, zostaniesz skierowany do placówki odwykowej, aby kontynuować kurację.

Godzina zwolnienia

Zwolnienie nastąpi najprawdopodobniej przed 8:45 rano.

Jeśli data zwolnienia przypada na sobotę lub niedzielę, zostaniesz zwolniony w piątek.

Jeśli data zwolnienia przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, zostaniesz zwolniony ostatniego dnia roboczego, poprzedzającego dzień wolny. Zazwyczaj jest to piątek.

Jeśli zwalniany jesteś warunkowo i data zwolnienia przypada na weekend, zostaniesz zwolniony w poniedziałek. Jeśli dzień zwolnienia przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, zwolnienie następuje zazwyczaj następnego dnia. Najczęściej jest to wtorek.

Zwolnienie warunkowe i dozór

Jeśli wyrok przewiduje pozbawienie wolności na ponad rok, zostaniesz zwolniony warunkowo. Jeśli masz mniej niż 21 lat, jesteś młodociany i przysługuje Ci zwolnienie warunkowe, patrz **strona 160**. Będziesz zobowiązany przestrzegać warunków zwolnienia, np. przebywać w określonym miejscu i spotykać się z kuratorem.

Aresztowanie po zwolnieniu z zakładu

Jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że zostaniesz aresztowany w dniu zwolnienia, zostaniesz o tym powiadomiony przed zwolnieniem przez dyrektora, chyba że policja zażąda nieujawniania tych informacji. Jeśli dyrektor poinformuje Cię o tym, możesz powiadomić przyjaciół, rodzinę i adwokata.

Ustawa o rehabilitacji sprawców przestępstw

Jest to ustawa dotycząca zatarcia karnych wyroków skazujących, które po określonym czasie mogą zostać usunięte z rejestru skazanych.

Ten okres to **okres zatarcia skazania**.

- Okres zatarcia skazania jest określany od daty skazania.
- Jego długość zależy od wyroku, a nie od popełnionego przestępstwa ani czasu spędzonego w zakładzie karnym.
- Po zatarciu skazania, nie musisz informować o skazaniu starając się o pracę, ubezpieczenie czy uczestnicząc w postępowaniu karnym lub cywilnym.
- Zatarcie skazania jest trwałe, nawet jeśli w przyszłości zostaniesz ponownie skazany za inne przestępstwo.

Zatarciu nie ulegają wyroki dłuższe niż 2,5 roku.

Poniższe tabele przedstawiają okresy zatarcia skazania obowiązujące dla wyroków o różnej długości. Dotyczą one wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności.

Wyrok	**Okres zatarcia skazania Skazani powyżej 18 roku życia**	**Okres zatarcia skazania Skazani w wieku poniżej 18 lat**
Ponad 2,5 roku	**Nie ulega zatarciu**	**Nie ulega zatarciu**
Od 6 miesięcy do 2,5 roku	10 lat	5 lat
do 6 miesięcy	7 lat	3,5 roku
Grzywny, dozór kuratora, prace społeczne, odszkodowanie, nakaz łączący nadzór z pracą społeczną i nakaz aresztu domowego	5 lat	2,5 roku
Zwolnienie bezwarunkowe	6 miesięcy	6 miesięcy

Okres zatarcia skazania może być różny dla niektórych wyroków

Wyrok	**Okres zatarcia skazania Skazany w wieku 18 i więcej lat**	**Okres zatarcia skazania Skazany w wieku poniżej 18 lat**
Dozór kuratora, nadzór, nakaz opieki, zwolnienie warunkowe lub kara w zawieszeniu	1 rok lub okres do wygaśnięcia nakazu, obowiązuje dłuższy z okresów	1 rok lub okres do wygaśnięcia nakazu, obowiązuje dłuższy z okresów
Nakaz stawiania się w ośrodku dla młodocianych, nakaz leczenia psychiatrycznego (z nakazem odosobnienia lub bez)	5 lat lub 2 lata po wygaśnięciu nakazu (obowiązuje dłuższy z okresów)	1 rok po wygaśnięciu nakazu

Obowiązek zgłoszenia zatartych skazań

Masz **obowiązek** zgłaszania zatartych skazań, jeśli wykonujesz określoną pracę, np.:

- prawnika,
- lekarza,
- dentysty,
- księgowego,
- pielęgniarki,
- aptekarza.

Zobowiązany jesteś do zgłoszenia zatartych skazań, jeśli ubiegasz się o pracę lub wolontariat z dziećmi i osobami poniżej 18 roku życia.

Masz **obowiązek** zgłaszania zatartych skazań, jeśli chcesz wykonywać określoną pracę, np.:

- prowadzić dystrybucję broni,
- prowadzić kasyno,
- pracować na stanowisku dyrektora i kierownika spółek ubezpieczeniowych,
- kierownika domu spokojnej starości,
- pełnić niektóre funkcje administracji państwowej,
- działać jako spółka/osoba fizyczna świadcząca usługi związane z obroną,

Masz **obowiązek** zgłaszania zatartych skazań, jeśli ubiegasz się o uzyskanie pozwolenia na posiadanie np.:

- broni gwintowanej,
- broni gładkolufowej,
- materiałów wybuchowych.

Jeśli ubiegasz się o pracę, a formularz aplikacji wymaga podania **niezatartych** skazań, powinieneś je podać.

Jeśli tego nie zrobisz, a informacje o skazaniu zostaną ujawnione, możesz zostać zwolniony za ukrycie tego faktu.

Jeśli zamierzasz mieszkać za granicą, sprawdź, jakie przepisy dotyczące zgłaszania skazań panują w danym kraju. Informacje tego rodzaju uzyskasz w odpowiedniej ambasadzie.

Rejestr karny

Wszystkie przestępstwa, zatarte i niezatarte, pozostają w rejestrze karnym. Rejestr karny znajduje się w głównym komputerze Policji.

Przestępstwa te mogą zostać usunięte, jeśli po upływie lat nie zwrócisz na siebie uwagi policji.

Niektóre przestępstwa nie zostaną usunięte, nawet jeśli po upływie lat nie zwrócisz na siebie uwagi policji. Zależy to od rodzaju popełnionego przestępstwa.

Czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego

Czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego oznacza możliwość przebywania poza zakładem przez krótki czas.

Czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego może być udzielone:

- ✓ w przypadku poważnej choroby rodzica lub partnera,
- ✓ w celu wsparcia powrotu do społeczności po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności

Czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego oznaczane jest skrótem ROTL (Release on temporary licence).

- × Czasowe zezwolenie nie jest przyznawane każdej osobie pozbawionej wolności.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 6300.**

Nie każdy może uzyskać czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego. Skazani, którzy **nie** są uprawnieni do czasowego zezwolenia to:

- skazani kategorii A lub znajdujący się na liście osób, które podjęły próbę ucieczki,
- osoby aresztowane i skazane w oczekiwaniu na wyrok,
- osoby poddane postępowaniu ekstradycyjnemu - poszukiwane przez organy ścigania innych krajów z uwagi na popełnione tam przestępstwo,
- skazani przebywający w areszcie z uwagi na inne zarzuty lub oczekujący na wyrok za inne przestępstwa,
- skazani kategorii B nie są uprawnieni do czasowego zwolnienia na dzień lub noc w celu powrotu do społeczeństwa, lecz mogą uzyskać zezwolenie na opuszczenie zakładu w przypadku śmierci bliskiego członka rodziny,
- jeśli odbywasz karę pozbawienia wolności i zostaniesz skazany za niedopełnienie nakazu konfiskaty, możesz ubiegać się o czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego, tylko podczas odbywania kary za drugie przestępstwo,
- skazani odbywający karę dożywotniego pozbawienia wolności mogą uzyskać czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego wyłącznie, jeśli odbywają karę w zakładach typu otwartego lub półotwartego,
- skazani odbywający karę dożywotniego pozbawienia wolności w zakładzie typu zamkniętego mogą uzyskać czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu, jeśli mogliby przebywać w zakładach typu otwartego lub półotwartego, lecz przeniesienie jest niemożliwe z przyczyn zdrowotnych.

Jeśli dyrektor uzna, że opuszczenie zakładu karnego nie stanowi zagrożenia, możliwe jest uzyskanie 4 rodzajów zezwolenia

Zezwolenie okolicznościowe

Jest to zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego na kilka godzin, udzielane w celu:

- odwiedzin umierających bliskich członków rodziny,
- uczestniczenia w pogrzebie bliskich członków rodziny,
- uczestniczenia w ślubie lub nabożeństwie,
- leczenia - na czas pobytu w szpitalu lub trwania leczenia,
- stawienia się w sądzie, przed trybunałem lub w związku z dochodzeniem.

Dzienne zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego w celu powrotu do społeczeństwa

Zezwolenie umożliwia:

- uczestnictwo w projektach na rzecz społeczności oraz realizacji działań wykonywanych poza zakładem w ramach wyroku i przygotowania do zwolnienia,
- utrzymywanie kontaktu z rodziną,
- uczestnictwo w szkoleniach lub kursach edukacyjnych rozwijających umiejętności.

Nocne zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego w celu powrotu do społeczeństwa

Zezwolenie podobne jest do dziennego zezwolenia, ponadto pozwala na nocleg w miejscu zamieszkania po zwolnieniu.

Zezwolenie na opuszczenie zakładu w celu opieki nad dzieckiem

Zezwolenie to przeznaczone jest dla skazanych będących jedynym rodzicem lub opiekunem dziecka do lat 16. Zezwolenie można uzyskać co 2 miesiące, czyli 6 razy w ciągu roku.

Zezwolenie na wcześniejsze opuszczenie zakładu przed zakończeniem kary (End of custody licence = ECL)

Jest to program czasowych zezwoleń na opuszczenie zakładu karnego wprowadzony w 2007 r.

- ✓ Dotyczy wszystkich uprawnionych skazanych, odbywających karę pozbawienia wolności od 4 tygodni do 4 lat.
- ✓ Zezwolenie to umożliwia opuszczenie zakładu karnego do 18 dni przed planowaną datą zwolnienia.
  - × Nie wszyscy skazani uprawnieni są do skorzystania z zezwolenia.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Zarządzeniem dla Służby Więziennej nr 42/2007**. Instrukcja znajduje się w bibliotece zakładu.

W przypadku opuszczenia zakładu w ramach zezwolenia, zobowiązany jesteś przestrzegać warunków wyroku. W przypadku naruszenia warunków zezwolenia, zostaniesz zmuszony powrócić do zakładu.

W przypadku opuszczenia zakładu w ramach zezwolenia, możesz uzyskać pomoc pieniężną. Do czasu planowanej daty zwolnienia nie możesz pobierać zasiłków.

Na przykład, jeśli zostałeś zwolniony w ramach zezwolenia w dniu 1 marca, a planowana data zwolnienia z zakładu karnego to 18 marca, do tego czasu nie możesz pobierać zasiłków.

Skazani, którym **nie** przysługuje zezwolenie na wcześniejsze opuszczenie zakładu przed zakończeniem kary

- zarejestrowani sprawcy przestępstw na tle seksualnym,
- skazani odbywający karę pozbawienia wolności za przestępstwa z użyciem przemocy,
- skazani, którzy w przeszłości podejmowali udane próby ucieczki z aresztu,
- skazani, którzy w przeszłości naruszyli dowolny warunek innego czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu,

Więcej informacji o skazanych, którym nie przysługuje zezwolenie na wcześniejsze opuszczenie zakładu przed zakończeniem kary

- skazani, którzy nie posiadają zapewnionego miejsca zamieszkania,
- skazani, którzy wraz z zakończeniem kary zostaną deportowani,
- skazani, którzy poddani zostaną procedurze ekstradycji,
- skazani przebywający w areszcie za większą liczbę zarzutów lub oczekujący na wyrok w innej sprawie,
- skazani, którzy wrócili do zakładu karnego z aresztu domowego lub innej formy ograniczenia wolności poza zakładem karnym,
- skazani uczestniczący w programie leczenia, który powinni kontynuować po zwolnieniu, chyba że kurator może wyznaczyć inny odpowiedni termin.

Zwolnienie i dozór

W zakresie zwolnienia i dozoru funkcjonuje wiele skrótów

- SED (Sentence Expiry Date) - data zakończenia kary
- LED (Licence Expiry Date) - data wygaśnięcia czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu
- SLED (Sentence and Licence Expiry Date) - data zakończenia kary i wygaśnięcia czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu
- ACR (Automatic Conditional Release) - automatyczne zwolnienie warunkowe
- ADA (Additional Days Added) - dni wydłużające okres pozbawienia wolności
- AP (All Purpose Licence) - zezwolenie uniwersalne
- HDC (Home Detention Curfew) - areszt domowy
- ARD (Automatic Release Date) - planowana data zwolnienia
- NPD (Non-Parole Date) - data zwolnienia po odbyciu 2/3 kary
- CRD (Conditional Release Date) - data zwolnienia warunkowego

Data zwolnienia, przydzielenie dozoru i jego okres zależą od długości wyroku oraz daty jego wydania.

Jest to dość skomplikowana sprawa.

Jeśli masz pytania, zwróć się do funkcjonariuszy zakładu karnego lub kuratora.

Areszt domowy (Home Detention Curfew = HDC)

Skazani odbywający karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 4 lat mogą uzyskać przedterminowe zwolnienie z zakładu i umieszczenie w areszcie domowym. Jest to także zwane dozorem elektronicznym.

Oznacza to, że skazany otrzymuje elektroniczne urządzenie, pozwalające na sprawowanie dozoru.

Określone zostaną zasady dotyczące tego, gdzie skazany może się udawać i o której godzinie musi wrócić do domu.

Więcej informacji o areszcie domowym

Jeśli masz zostać zwolniony w ramach aresztu domowego, **musisz** mieć gdzie mieszkać po opuszczeniu zakładu karnego. Jeśli nie masz dokąd pójść, możesz dowiedzieć się, czy **Biuro Zakwaterowania i Wsparcia Clearsprings (Clearsprings Accommodation and Support Service)** może zapewnić Ci miejsce zamieszkania.

Może ono zorganizować dla Ciebie zakwaterowanie w niewielkim domu lub mieszkaniu. Możliwe, że miejsce zamieszkania będziesz dzielił z 4 innymi osobami. Będziesz musiał sam gotować, sprzątać i opłacać czynsz.

Zakwaterowanie zapewnione jest przez biuro Clearsprings tylko na czas aresztu domowego.

Zobowiązany jesteś do odbycia jednej czwartej kary lub 30 dni (obowiązuje dłuższy z okresów) w zakładzie karnym.
W areszcie domowym możesz spędzić do 135 dni (4,5 miesiąca).

Pracownicy zakładu kontrolować będą, czy kara aresztu domowego jest dla Ciebie odpowiednia. Zależeć to będzie od tego, czy po opuszczeniu zakładu karnego nie stanowisz zagrożenia dla innych osób.

Możesz **odmówić** umieszczenia w areszcie domowym.

Jeśli nie przyznano Ci możliwości odbycia części kary w areszcie domowym, możesz złożyć odwołanie. Aby to zrobić, skorzystaj z procedury składania skargi.

Jeśli z przyczyn pozostających poza Twoją kontrolą, naruszysz zasady aresztu domowego, np. nie będziesz mógł mieszkać pod ustalonym adresem, możesz ponownie ubiegać się o umieszczenie w areszcie domowym.

Jeśli wracasz do zakładu karnego z powodu umyślnego naruszenia zasad aresztu domowego, może on nie zostać Ci więcej przyznany. Zależy to od tego, czy zostałeś skazany zgodnie z Kodeksem Karnym (Criminal Justice Act) z roku 1991 czy 2003. Jeśli nie jesteś pewien, zapytaj pracownika zakładu.

Więcej informacji o areszcie domowym

Jeśli zostałeś przeniesiony z powrotem do zakładu karnego, możesz odwołać się od tej decyzji.

Areszt domowy **nie przysługuje** niektórym skazanym. Na przykład:

- skazanym zobowiązanym do podpisania rejestru sprawców przestępstw na tle seksualnym,
- sprawcom przestępstw z użyciem przemocy i na tle seksualnym, skazanym na mocy wyroku zaostrzonego,
- skazanym, którzy nie stawiają się w zakładzie po wygaśnięciu czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego,
- skazanym osadzonym w zakładzie na mocy nakazu leczenia psychiatrycznego, skierowania do szpitala lub nakazu przeniesienia,
- skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności za niestosowanie się do nakazu aresztu domowego,
- niektórym skazanym przeniesionym z powrotem do zakładu karnego za naruszenie warunków aresztu domowego,
- skazanym, którzy mogą zostać wydaleni z Wielkiej Brytanii,
- niektórym skazanym, którzy w dowolnym momencie zostali przeniesieni z powrotem do zakładu karnego z uwagi na popełnienie przestępstwa przed upłynięciem okresu próby,
- skazanym, którym w momencie skazania zostało mniej niż 14 dni do połowy kary,
- skazanym, którzy uchylili się od zapłaty grzywny lub nie zastosowali się do nakazu sądu.

Aby uzyskać więcej informacji, zapoznaj się z **Instrukcją dla Służby Więziennej nr 6700.**

Zwolnienie warunkowe

Istnieją odrębne informacje o zwolnieniu warunkowym dla skazanych odbywających dłuższe kary pozbawienia wolności, np. karę dożywotniego pozbawienia wolności lub pozbawienia wolności bez podania długości kary tytułem środka zabezpieczającego. Aby uzyskać więcej informacji, zwróć się do funkcjonariuszy zakładu karnego lub kuratora.

- ✓ Zwolnienie warunkowe ma miejsce wtedy, gdy zwalniany jesteś z zakładu karnego pod dozorem kuratora przed zakończeniem kary.
- ✓ Możesz wnioskować o zwolnienie warunkowe na 6 miesięcy przed najwcześniejszą możliwą datą zwolnienia.
- ✓ Większość decyzji dotyczących zwolnienia warunkowego podejmuje niezależna komisja ds. zwolnień warunkowych (Parole Board).
- ✓ Zasady zwolnienia warunkowego są różne dla skazanych będących obywatelami Wielkiej Brytanii i dla obcokrajowców.
- ✓ Aby uzyskać informację o zwolnieniu warunkowym zwróć się do funkcjonariusza służby więziennej ds. zwolnień warunkowych.

Zwolnienie warunkowe dla skazanych posiadających obywatelstwo brytyjskie

Zwolnienie warunkowe to jeden ze sposobów pozwalających na opuszczenie zakładu karnego przed zakończeniem kary. **Patrz strona 137.**

W przypadku większości skazanych, zwolnienie warunkowe przyznawane jest przez **komisję ds. zwolnień warunkowych.** Komisja nie jest organem zakładu karnego ani Ministerstwa Sprawiedliwości. Komisja jest niezależna.

Podejmując decyzję o zwolnieniu warunkowym, komisja bierze pod uwagę:

- ✓ raporty funkcjonariuszy zakładu karnego,
- ✓ raporty kuratora,
- ✓ szczegółowe informacje dotyczące popełnionego przestępstwa (powód, dla którego znalazłeś się w zakładzie karnym),
- ✓ Twoje zachowanie w zakładzie karnym,
- ✓ czy możesz liczyć na wsparcie przyjaciół i rodziny oraz czy masz gdzie mieszkać,
- ✓ jaki jest plan działania po zwolnieniu, np. czy masz pracę.

Więcej informacji na temat zwolnienia warunkowego dla obywateli brytyjskich

Możesz wnioskować o zwolnienie warunkowe na 6 miesięcy przed upłynięciem połowy wymierzonej kary. Dzień, w którym możesz zostać warunkowo zwolniony to data uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego (Parole Eligibility Date = PED).

Jeśli nie chcesz, nie musisz ubiegać się o zwolnienie warunkowe.

Na **4 miesiące** przed datą uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego zostaniesz zapytany, czy chcesz zapoznać się ze wszystkimi raportami, które zostaną przesłane do komisji ds. zwolnień warunkowych. Te raporty stanowią Twoje **akta w sprawie zwolnienia warunkowego**.

W oparciu o akta możesz sporządzić uzasadnienie wniosku o zwolnienie warunkowe oraz przedstawić plan działania na czas zwolnienia.

Na **2 miesiące** przed datą uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego, komisja ds. zwolnienia warunkowego rozpatrzy Twoja sprawę. Kilku członków komisji nosi nazwę **Panelu.**

Przed podjęciem decyzji, komisja może chcieć z Tobą porozmawiać.

Zostaniesz powiadomiony o terminie posiedzenia panelu. Spotkasz się z jednym członkiem panelu.

Sprawa powinna zostać rozpatrzona tak, aby decyzja komisji ds. zwolnień warunkowych zapadła przed datą uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego.

Komisja ds. zwolnień warunkowych rozważy ryzyko dla społeczeństwa oraz korzyści dla Ciebie, płynące ze zwolnienia warunkowego.

Co	**Kiedy**
Wnioskowanie o zwolnienie warunkowe	**na 6 miesięcy przed datą uzyskania uprawnień do zwolnienia warunkowego**
data uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego (PED)	**Najwcześniejszy termin zwolnienia warunkowego**
Zapoznaj się z aktami w sprawie zwolnienia warunkowego i uzasadnij swój wniosek	**4 miesiące** przed datą uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego
Zbiera się panel komisji ds. zwolnienia warunkowego	**2 miesiące** przed datą uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego
Spotkanie z członkiem panelu	W trakcie tych 2 miesięcy
Uzyskanie decyzji komisji ds. zwolnienia warunkowego	Przed datą uzyskania uprawnienia do zwolnienia warunkowego, co pozwoli na przygotowanie do zwolnienia

Powiadomienie o zwolnieniu warunkowym

Komisja ds. zwolnienia warunkowego powiadomi Ciebie i zakład karny o decyzji natychmiast po jej podjęciu.

Istnieją jednak 2 wyjątki:

1. jeśli odbywasz karę pozbawienia wolności powyżej 15 lat,
2. jeśli zostałeś skazany przed 1 października 1992 r.

W takim przypadku komisja ds. zwolnienia warunkowego będzie musiała przedstawić swoją opinię Sekretarzowi Stanu. Następnie decyzję o zwolnieniu warunkowym podejmie Sekretarz.

Jeśli odmówiono Ci przyznania zwolnienia warunkowego

Powód, dla którego komisja ds. zwolnienia warunkowego odmówiła zwolnienia musi być przedstawiony w formie pisemnej i przesłany do zakładu karnego. Możesz otrzymać kopię do wglądu.

Nie możesz odwołać się od tej decyzji tylko dlatego, że się z nią nie zgadzasz.

Możesz złożyć skargę na sposób rozpatrzenia wniosku, jeśli uważasz, że nie zostało to zrobione poprawnie.

Więcej informacji na temat składania skarg znajdziesz na **stronie 111.**

Możesz, na przykład, złożyć skargę, jeśli uważasz, że:

- nie wszystkie informacje dotyczące wniosku o zwolnienie warunkowe zostały dostarczone komisji ds. zwolnień warunkowych,
- nie były przestrzegane procedury (sposób załatwiania sprawy) dotyczące zwolnień warunkowych.

Jeśli uważasz, że podjęta decyzja jest błędna, zwróć się do adwokata.

Więcej informacji o odmowie przyznania zwolnienia warunkowego

Jeśli odmówiono Ci przyznania zwolnienia warunkowego, masz możliwość ponownego rozpatrzenia sprawy co roku. Zależeć to będzie między innymi od tego, ile czasu zostało do daty zwolnienia po odbyciu kary (Non-Parole Date = NPD).

Możesz też uzyskać prawo do wcześniejszej lub specjalnej rewizji. Oznacza to, że Twój wniosek o zwolnienie warunkowe zostanie rozpatrzony ponownie szybciej.

- Prawo do wcześniejszej lub specjalnej rewizji jest rzadko przyznawane.
- Tego rodzaju rewizje stosowane są zazwyczaj w celu sprawdzenia postępów w kursach zawodowych, programach odwykowych itp.
- Prawo do specjalnej rewizji możesz uzyskać, jeśli nie było wystarczająco czasu na rozpatrzenie wniosku o zwolnienie warunkowe przed zakończeniem kary.

Zwolnienie warunkowe a skazani obcej narodowości

Istnieją dwie zasadnicze różnice dotyczące zwolnienia warunkowego dla skazanych obcej narodowości:

- jeśli zostaniesz zakwalifikowany do uzyskania zwolnienia warunkowego, Twoja sprawa zostanie automatycznie rozpatrzona. Nie masz innego wyboru.

- Decyzje o zwolnieniu warunkowym podejmuje dyrektor zakładu karnego, chyba że zostałeś skazany za przestępstwo na tle seksualnym lub z użyciem przemocy, wówczas o zwolnieniu warunkowym decyduje Ministerstwo Sprawiedliwości.

Jeśli jesteś skazanym obcej narodowości, możesz zostać wcześniej przetransportowany do kraju w ramach programu wcześniejszego powrotu do kraju pochodzenia (Early Removal Scheme = ERS). **Patrz strona 152.**

Nadzór w przypadku zakładów karnych dla młodocianych **- patrz strona 160**

Jeśli Twoja kara nie przekracza 12 miesięcy, wówczas po zwolnieniu podlegać będziesz dozorowi przez co najmniej 3 miesiące, niezależnie od długości kary.

- Konieczne będą regularne spotkania z kuratorem.
- Dozór zakończony zostanie po 3 miesiącach lub po ukończeniu 22 roku życia, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.
- Jeśli naruszysz warunki dozoru, możesz zostać ukarany grzywną lub dodatkowymi 30 dniami w zakładzie karnym.

Wyroki do 12 miesięcy dla osób pełnoletnich

Zwolnienie będzie bezwarunkowe (Automatic Unconditional Release = AUR).
Po zwolnieniu **nie** będzie prowadzony dozór kuratora.
Otrzymasz stosowne powiadomienie. Znajdziesz w nim dodatkowe informacje i konieczne będzie podpisanie powiadomienia.

- **Jeśli popełniłeś przestępstwo przed 4 kwietnia 2005 r., zapoznaj się z częścią rozpoczynającą się od strony 147.**
- **Jeśli popełniłeś przestępstwo w dniu lub po 4 kwietnia 2005 r., zapoznaj się z częścią rozpoczynającą się od strony 149.**

➢ Przestępstwa popełnione przed 4 kwietnia 2005 r.

Główne punkty

Długość kary	**Rodzaj zwolnienia**
od 12 miesięcy do 4 lat	Automatyczne zwolnienie warunkowe (Automatic Conditional Release = ARC)
powyżej 4 lat	Zakończenie kary lub zwolnienie warunkowe
Wyrok zaostrzony	Zakończenie kary lub zwolnienie warunkowe, ale czasowe zezwolenie na opuszczenie zakładu trwać będzie dłużej.

Od 12 miesięcy do 4 lat (dla przestępstw popełnionych przed 4 kwietnia 2005 r.)

- Zwolnienie warunkowe i dozór trwać będą niemal do momentu zakończenia kary - przez 3/4 okresu kary.

- Niektórzy skazani za przestępstwa na tle seksualnym podlegają dozorowi do końca kary.

- Dodane zostaną dni wydłużające okres pozbawienia wolności (Any additional days added = ADAs), orzeczone przez komisję penitencjarną. **Patrz strona 90.**

- Data zakończenia czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego to Data wygaśnięcia zezwolenia (Licence Expiry Date = LED).

- Jeśli nie będziesz przestrzegać warunków zezwolenia, zostaniesz przeniesiony z powrotem do zakładu karnego.

- Sąd może orzec o przeniesieniu Cię z powrotem do zakładu karnego przed Datą zakończenia kary.

Na krótko przed zwolnieniem otrzymasz zezwolenie na automatyczne warunkowe zwolnienie.

Wyjaśnia ono warunki zezwolenia oraz podaje imię, nazwisko i adres kuratora.

Warunki to:

- regularne spotkania z kuratorem,
- zamieszkiwanie pod ustalonym adresem,
- przyjmowanie wizyt kuratora,
- postępowanie zgodnie z prawem.

Jeśli nie dopełnisz warunków zwolnienia, zostaniesz przeniesiony z powrotem do zakładu karnego.

Jeśli przestępstwo, za które zostałeś skazany, popełniłeś **przed 1 stycznia 1999 r.** i jeśli naruszysz warunki zwolnienia, sprawa zostanie skierowana do sądu.

Jeśli przestępstwo, za które zostałeś skazany, popełniłeś **po 1 stycznia 1999 r.** i jeśli naruszyłeś warunki zwolnienia, kurator ma obowiązek zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o przeniesienie Cię z powrotem do zakładu karnego.

Powyżej 4 lat (dla przestępstw popełnionych przed 4 kwietnia 2005 r.)

- Po zwolnieniu warunkowym lub po odbyciu 2/3 kary, okres próby i dozoru trwać będzie niemal do momentu zakończenia kary - do 3/4 kary.

- Dla niektórych sprawców przestępstw na tle seksualnym, okres próby i dozoru trwa do końca okresu kary.

- Do daty zakończenia kary należeć będziesz do grupy ryzyka.

Wyrok zaostrzony (dla przestępstw popełnionych przed 4 kwietnia 2005 r.)

Wyrok zaostrzony składa się z 2 części.

- Okres spędzony w zakładzie karnym.
- Okres próby.

Na przykład

Twój wyrok to 4 lata, z czego 2 lata to kara pozbawienia wolności w zakładzie karnym oraz 2 lata okresu próby.

Połowę z 2 lat spędzisz w zakładzie karnym, czyli 1 rok. Następnie czeka Cię 6 miesięcy okresu próbnego, co jest normalne dla takiego okresu pozbawienia wolności w zakładzie karnym i dodatkowo 2 lata okresu próbnego. Po 4 latach kara jest wykonana.

Decyzja o przedterminowym zwolnieniu zostanie podjęta przez komisję ds. zwolnień warunkowych, jeśli Twój wyrok to 4 lata lub powyżej, a zwolnienie może nastąpić w dowolnym momencie po odbyciu połowy kary.

Jeśli naruszysz warunki okresu próbnego, kurator może wnioskować o przeniesienie Cię do zakładu karnego.

➢ Przestępstwa popełnione po 4 kwietnia 2005 r. włącznie

Standardowe wyroki od 12 miesięcy do 4 lat (za przestępstwa popełnione po 4 kwietnia 2005 r. włącznie)

Zostaniesz zwolniony na mocy zwolnienia uniwersalnego (All Purpose Licence). Do zakończenia kary objęty będziesz okresem próbnym i dozorem (Sentence and Licence Expiry Date = SLED).

Krótko przed zwolnieniem, otrzymasz formularz zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego. Wyjaśnia on warunki zezwolenia oraz podaje imię i nazwisko oraz adres kuratora.

Warunki dla standardowych wyroków od 12 miesięcy do 4 lat obejmują:

- regularne spotkania z kuratorem,
- zamieszkiwanie pod ustalonym adresem,
- przyjmowanie wizyt kuratora,
- postępowanie zgodnie z prawem.

W przypadku złamania warunków okresu próbnego, możesz zostać ukarany grzywną lub nakazem powrotu do więzienia.

Wyroki zaostrzone (dla przestępstw popełnionych po 4 kwietnia 2005 r. włącznie)

Wyrok zaostrzony składa się z 2 części

- okres spędzony w zakładzie karnym,
- okres próby.

Na przykład, kara to 8 lat pozbawienia wolności, z czego 3 lata w zakładzie karnym i 5 lat okresu próby. Po odbyciu połowy kary w zakładzie karnym (1,5 roku), komisja ds. zwolnienia warunkowego podejmie decyzję, czy możesz zostać zwolniony. Jeśli nie zostaniesz zwolniony, pozostaniesz w zakładzie karnym do końca okresu pozbawienia wolności wyznaczonego przez sąd.

Po zwolnieniu objęty będziesz okresem próby do końca kary.

Nakaz powrotu do zakładu karnego lub cofnięcie okresu próbnego

W przypadku nakazu powrotu do zakładu karnego, otrzymasz **pakiet zażalenia**. Pakiet będzie przydatny w składaniu apelacji w związku z nakazem powrotu do zakładu karnego.

Nakaz powrotu do zakładu karnego rozpatrywany jest przez komisję ds. zwolnień warunkowych. Komisja rozpatruje Twoją sprawę w ciągu 28 dni od nakazu powrotu do zakładu. Komisja ds. zwolnień warunkowych decyduje, czy wydanie nakazu powrotu do zakładu karnego było uzasadnione.

Jeśli chcesz złożyć odwołanie, zrób to szybko. Możesz zwrócić się do komisji ds. zwolnień warunkowych na piśmie lub osobiście.

Więcej informacji o nakazie powrotu do zakładu karnego

Jeśli zostałeś zwolniony z zakładu karnego warunkowo lub za zezwoleniem wyszczególniającym warunki zwolnienia, możesz otrzymać nakaz powrotu do zakładu, jeśli nie dopełnisz warunków zwolnienia. Niedopełnieniem warunków zwolnienia może być powrót do przestępstwa lub naruszenie przepisów. Nazywa się to także naruszeniem okresu próby.

Niedopełnienie warunków lub nieprzestrzeganie zezwolenia może mieć następujące skutki:

- okres próby może zostać cofnięty ze skutkiem natychmiastowym,
- powiadomiona zostanie policja (na szczeblu lokalnym i krajowym), a także służba kuratorska oraz zakład karny, w którym ostatnio przebywałeś.
- Zostaniesz aresztowany i przeniesiony do najbliższego zakładu karnego.
- Zakład, w którym przebywasz, a także służba kuratorska powiadomi zarząd służby więziennej o Twoim powrocie do zakładu karnego.
- Zostanie Ci wysłany pakiet zażalenia i zostaniesz zapytany, czy chcesz wnieść odwołanie od decyzji nakazującej Twój powrót do zakładu karnego.
- Komisja ds. zwolnień warunkowych powinna rozpatrzyć Twoją sprawę w ciągu 28 dni od Twojego powrotu bez względu na to, czy wniesiesz odwołanie, czy nie. Komisja odrzuci lub utrzyma w mocy decyzję nakazującą Twój powrót do zakładu karnego, ustali datę ponownego zwolnienia warunkowego lub ustali datę ponownego rozpatrzenia nakazu powrotu do zakładu.
- Jeśli potrzebujesz pomocy, możesz zwrócić się do prawnika.

Skazani innej narodowości

Program wcześniejszego powrotu do kraju pochodzenia dla skazanych obcej narodowości (Early Removal Scheme = ERS)

Program ten pozwala skazanym obcej narodowości opuścić Wielką Brytanię przed zakończeniem kary.
Informacja o skazanym zostanie przesłana do Agencji ds. Granic i Imigracji.
Agencja poinformuje Cię, czy opuścisz Wielką Brytanię i zorganizuje podróż do kraju pochodzenia.

Przed powrotem do kraju pochodzenia konieczne jest odbycie minimalnego okresu kary w Wielkiej Brytanii.
Najdłuższy okres w ramach ERS nie przekracza 270 dni. Nie wszyscy skazani kwalifikują się do programu ERS. Są to na przykład:

- skazani zobowiązani do podpisania rejestru sprawców przestępstw na tle seksualnym,
- sprawcy przestępstw z użyciem przemocy i na tle seksualnym, skazani na mocy wyroku zaostrzonego,
- skazani odbywający karę za niedopełnienie obowiązku powrotu z czasowego zwolnienia z zakładu,
- skazani osadzeni w zakładzie na mocy nakazu leczenia psychiatrycznego, skierowania do szpitala lub nakazu przeniesienia,
- skazani odbywający karę pozbawienia wolności za niestosowanie się do nakazu aresztu domowego,
- skazani, którzy w dowolnym momencie otrzymali nakaz powrotu do zakładu karnego z powodu niedopełnienia warunków aresztu domowego,
- skazani, którzy w czasie wykonywania kary zostali umieszczeni w areszcie domowym lub otrzymali przedterminowe okolicznościowe zwolnienie i otrzymali nakaz powrotu do zakładu karnego,
- skazani, którzy w dowolnym momencie otrzymali nakaz powrotu do zakładu karnego z uwagi na popełnienie przestępstwa przed upłynięciem okresu próby,
- skazani, którym w momencie skazania zostało mniej niż 14 dni do połowy kary,
- skazani, którzy uchylili się od zapłaty grzywny lub nie zastosowali się do nakazu sądu.

Jeśli nie zostaniesz zwolniony w ramach programu ERS, wykonanie kary będzie kontynuowane.

Deportacja

Agencja ds. Ochrony Granic i Imigracji powiadomi Cię, jeśli wraz z zakończeniem wykonywania kary zostaniesz deportowany.

Agencja prześle do zakładu karnego nakaz zatrzymania imigranta.

Zostaniesz zatrzymany w zakładzie karnym po zakończeniu kary lub zostaniesz przeniesiony do centrum zatrzymań imigrantów do czasu deportacji (wydalenia) z Wielkiej Brytanii.

Jeśli nie chcesz zostać deportowany, zwróć się do adwokata, aby dowiedzieć się, czy możesz złożyć odwołanie.

Więcej informacji znajdziesz w **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4630.**

Repatriacja

Z niektórymi krajami Wielka Brytania podpisała umowy repatriacyjne. Oznacza to, że niektórzy skazani mogą odbyć karę pozbawienia wolności w kraju pochodzenia.

Możesz podlegać repatriacji, jeśli:

- jesteś obywatelem kraju, do którego chcesz się udać,
- Twój wyrok jest ostateczny i nie jest rozpatrywana apelacja,
- karą za popełnione przestępstwo w innym kraju jest także pozbawienie wolności,
- w momencie złożenia wniosku pozostało przynajmniej 6 miesięcy do zwolnienia.

Funkcjonariusze zakładu karnego mogą sprawdzić, czy Wielka Brytania zawarła umowę repatriacyjną z Twoim krajem pochodzenia.

Aby rozpocząć proces repatriacji, skorzystaj z procedury wniosków/skarg zakładu karnego.
Wielka Brytania i Twój kraj pochodzenia zobowiązane są do złożenia oficjalnego wniosku o repatriację.

Możesz także zwrócić się do pracowników ambasady Twojego kraju o złożenie wniosku za Ciebie.

Listę ambasad znajdziesz w **Instrukcji dla Służby Więziennej nr 4630**.

Rozpatrywanie wniosków o repatriacje może trwać długo, w niektórych przypadkach nawet 2 lata.

Wielka Brytania zazwyczaj odmownie rozpatruje wnioski o repatriację, jeśli:

- w przypadku przeniesienia za granicę odbyłbyś krótszą karę pozbawienia wolności,
- obciążony jesteś grzywną lub sądowym nakazem zapłaty.

W przypadku repatriacji zobowiązany jesteś do odbycia tej samej kary pozbawienia wolności, która została wymierzona w Wielkiej Brytanii.

Zobowiązany będziesz do przestrzegania przepisów dotyczących rewizji wyroku, zwolnienia i dozoru obowiązujących w kraju, do którego się udajesz.

O wszelkich zmianach zostaniesz poinformowany przed podpisaniem umowy repatriacyjnej.

Więcej informacji znajdziesz w broszurze **Ustawa o repatriacji skazanych z 1984 roku - informacje dla skazanych obcej narodowości**, która dostępna jest w bibliotece zakładu.

Informacje sporządzone są w językach: duńskim, holenderskim, angielskim, fińskim, francuskim, niemieckim, greckim, włoskim, portugalskim, hiszpańskim, szwedzkim i tureckim.

Przeniesienie do zakładów karnych w Szkocji, Irlandii Północnej, na Wyspach Normandzkich lub Wyspie Man

Przeniesienie z zakładów karnych w Anglii lub Walii do zakładów karnych w wyżej wymienionych krajach to **przeniesienie do innej jurysdykcji**.

Możesz złożyć wniosek o przeniesienie na stałe, co pozwoli na widzenia z rodziną i przyjaciółmi.
Służby więzienne obu krajów zobowiązane są do wyrażenia zgody na przeniesienie.

Istnieją dwa rodzaje przeniesienia:

- Nieograniczony - wyrok będzie realizowany w całości przez rejon docelowy, a Ty zobowiązany będziesz do postępowania zgodnie z lokalnymi przepisami dotyczącymi zwolnienia i dozoru.
- Ograniczony - Anglia i Walia ustalą warunki przeniesienia. Mogą one dotyczyć zwolnienia, dozoru podczas zwolnienia lub nakazu powrotu do zakładu karnego.

Więcej informacji o przeniesieniach

Aby zapewnić sobie szansę na pozytywne rozpatrzenie wniosku o przeniesienie:

- powinieneś mieć przynajmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności do daty zwolnienia,
- nie powinieneś mieć nierozpatrzonej apelacji w związku ze skazaniem lub wyrokiem,
- nie wolno Ci stawać przed sądem w charakterze oskarżonego.

Kwestie, które należy uwzględnić we wniosku o przeniesienie to:

- powód, dla którego wnioskujesz o przeniesienie,
- czy większość czasu mieszkałeś w kraju, do którego chcesz powrócić,
- czy masz tam bliską rodzinę i przyjaciół,
- czy wykazałeś, że po zwolnieniu planujesz mieszkać w tym kraju.

Możesz także złożyć wniosek, aby okres próby odbywał się w Szkocji, Irlandii Północnej, na Wyspach Normandzkich lub Wyspie Man. Aby dowiedzieć się, jak to zrobić, zwróć się do kuratora.

Osoby młodociane pozbawione wolności i zakłady karne dla młodocianych

Ta część dotyczy młodocianych w wieku od 18 do 21 lat. Opisuje różnice pomiędzy zakładami karnymi dla młodocianych a innymi zakładami karnymi.

- Zapoznaj się jednak z większością informacji zawartych w niniejszej publikacji.
- Zakłady karne dla młodocianych są zazwyczaj w skrócie nazywane **ZKM (young offender institutions = YOIs)**.

Pracownik zakładu nazywany **wychowawcą** jest zawsze gotowy udzielić pomocy wszystkim przebywającym w ZKM. Zwróć się do niego, jeśli masz pytania lub potrzebujesz pomocy.

Gdzie odbywać się będzie wyrok

- Wyrok będzie odbywał się w zakładzie karnym dla młodocianych **(ZKM).** Twój ZKM może być niezależną jednostką bądź też częścią zwykłego zakładu karnego.
- Jeśli zostałeś aresztowany, możesz być zatrzymany w areszcie ZKM lub miejscowym zakładzie karnym aż do zakończenia procesu.

Kto decyduje, gdzie będzie odbywał się wyrok

Jeśli wymierzono ci wyrok dożywotniego pozbawienia wolności

(dożywotni areszt, dożywotnie zatrzymanie z możliwością zwolnienia przez Jej Królewską Mość)

- Pracownicy ZKM, do którego zostaniesz skierowany po ogłoszeniu wyroku, będą musieli wypełnić dotyczące Ciebie kwestionariusze.
- Następnie zostaniesz skierowany do jednostki skazanych na dożywotnie pozbawienie wolności („Lifer Centre”), gdzie będziesz oczekiwał na ostateczną decyzję o tym, dokąd zostaniesz przeniesiony. Pracownicy Zarządu zdecydują, w którym miejscu będzie odbywał się wyrok.

W przypadku wyroku zatrzymania

- Miejscowy zakład karny lub areszt, w którym przebywasz, zdecyduje do jakiego ZKM trafisz.

Co dzieje się po przybyciu do ZKM

Przez pierwsze kilka dni po przybyciu do ZKM odbywać się będą spotkania **wprowadzające**, w trakcie których:

  - możesz zadawać pracownikom zakładu karnego pytania lub zwierzyć się z nurtujących cię problemów,

  - Pracownicy poinformują Cię także, co możesz robić w trakcie pobytu w ZKM.

Plan resocjalizacji (jeśli wyrok to 4 tygodnie lub więcej)

- Pracownicy zakładu karnego ułożą wspólnie z Tobą **plan resocjalizacji.**

- Plan ten zawiera zobowiązania Twoje oraz pracowników zakładu karnego na czas Twojego pobytu w ZKM. Na przykład opisze on Twoją edukację oraz wykonywane prace.

- Jeśli do spędzenia w ZKM pozostało Ci mniej niż 3 miesiące, to plan resocjalizacji obejmie swoim zasięgiem przygotowanie do życia po zwolnieniu z zakładu.

- Plan resocjalizacji będzie zazwyczaj obejmował co najmniej 3 miesiące od chwili opuszczenia ZKM. Dzieje się tak, ponieważ kurator będzie na bieżąco monitorował, jak sobie radzisz po opuszczeniu ZKM.

- **Kuratorzy** oraz **opiekunowie** pomogą Ci wykonać wszystkie elementy planu resocjalizacji. Kurator jest osobą spoza zakładu karnego. Opiekun to osoba z zakładu karnego. Twój wychowawca również będzie uczestniczył w całym procesie.

Co możesz robić w trakcie przebywania w ZKM

Edukacja

- W czasie pobytu w ZKM będziesz mógł się uczyć.
- Wszystkie ZKM prowadzą zajęcia, w trakcie których możesz nauczyć się nowych rzeczy. Na przykład, jeśli potrzebujesz, możesz uzyskać pomoc w nauce czytania, pisania czy w matematyce.
- Większość zajęć jest prowadzona w ciągu dnia, jednak niektóre mogą odbywać się wieczorem.

Nauka zawodu

- Istnieje wiele szkoleń, w których możesz wziąć udział. Mogą one pomóc zdobyć nowe umiejętności lub znaleźć pracę.
- Szkolenia podniosą także Twoje kwalifikacje. Dzięki temu możesz zdać egzaminy np. NVQ (National Vocational Qualifications - Krajowe Kwalifikacje Zawodowe).
- Jeśli pracownicy zakładu karnego uważają, że jest to bezpieczne, możesz także pracować jako wolontariusz na rzecz lokalnej społeczności.

Wychowanie fizyczne (np. uprawianie sportów, siłownia)

- Przez co najmniej dwie godziny w tygodniu będziesz mógł uprawiać sport i ćwiczyć.
- Ćwiczenia fizyczne możesz wykonywać w ciągu dnia, wieczorami oraz w weekendy.
- Zajęcia mogą być prowadzone wewnątrz lub na zewnątrz budynku zakładu karnego. Będziesz mógł spędzić część czasu każdego dnia na powietrzu.
- Jeśli doznasz urazu lub będziesz potrzebował specjalnego rodzaju ćwiczeń, powinieneś otrzymać stosowną pomoc.

Czas wolny (nazywany także czasem na kontakty z innymi skazanymi)

- W większości ZKM możesz spędzić co najmniej jedną godzinę dziennie z innymi skazanymi, grając w gry lub oglądając telewizję.

Religia

- Co tydzień możesz pójść na nabożeństwo w ZKM.
- Nabożeństwa odprawiane są w różnych obrządkach. **Patrz strona 79.**

Palenie

- **Nie wolno** palić w obszarach przeznaczonych dla osób poniżej 18 roku życia.
- Palenie może być dozwolone w **niektórych** miejscach ZKM dla osób od 18 do 20 roku życia, prawdopodobnie poza budynkiem, czasami w celi.

Przygotowanie do życia po zwolnieniu z ZKM

- Otrzymasz pomoc od funkcjonariuszy zakładu karnego w celu przygotowania do życia po zwolnieniu z ZKM.
- Porozmawiają z Tobą o spotkaniach z kuratorem, miejscu Twojego zamieszkania, pracy, sprawach zdrowotnych, narkotykach, pieniądzach i Twojej rodzinie.

Co stanie się po zwolnieniu

Opuścisz ZKM, ale nadal zobowiązany będziesz przestrzegać niektórych zasad przez przynajmniej 3 miesiące od opuszczenia zakładu lub do ukończenia 22 roku życia, w zależności od tego, co nastąpi szybciej. Okres ten będzie dłuższy, jeśli spędzisz więcej czasu w ZKM.

Jest to **dozór.** Kurator będzie na bieżąco monitorował, jak sobie radzisz po opuszczeniu ZKM.

- Będziesz podlegał dozorowi, chyba że:
    - został eś skazany za uchylanie się od zapłacenia grzywny lub niezastosowanie się do nakazu sądu,
    - w momencie zwolnienia z ZKM masz ukończone 22 lata.

- Przez co najmniej 3 miesiące po zwolnieniu z ZKM, kurator będzie sprawdzał, jak sobie radzisz.

- Po zwolnieniu z ZKM otrzymasz dokument zwany **zezwoleniem**. Zezwolenie zawiera zasady, których jesteś zobowiązany przestrzegać po zwolnieniu z zakładu.

- Zgodnie z prawem zobowiązany jesteś do postępowania zgodnie z warunkami zezwolenia. Jeśli nie rozumiesz treści zezwolenia, poinformuj o tym.

- Jeśli naruszysz warunki zezwolenia, możesz być zmuszony do zapłacenia grzywny lub powrotu do ZKM.

- W przypadku **zwolnienia warunkowego**, zobowiązany będziesz postępować zgodnie z zasadami zwolnienia, do czasu zakończenia kary. Jest to data zwolnienia po odbyciu 2/3 kary.

Indeks

Informacje o organizacji Prison Reform Trust (Zarząd Reform w Więziennictwie)

Celem organizacji Prison Reform Trust jest stworzenie sprawiedliwego i odpowiedniego systemu więziennictwa. Staramy się osiągnąć ten cel analizując sposób działania zakładów karnych, zapewniając osadzonym, funkcjonariuszom i osobom spoza zakładu informacje oraz wpływając na rząd i wysokich urzędników, aby wprowadzili zmiany.

Podziękowania

- Służba Więzienna JKM (Her Majesty's Prison Service = HMPS). Organizacja Prison Reform Trust pragnie podziękować osadzonym i funkcjonariuszom zakładu karnego Wandsworth za pomoc w przygotowaniu tej publikacji.

- Organizacja Prison Reform Trust pragnie podziękować fundacji Big Lottery Fund oraz fundacji Diana, Princess of Wales Memorial Fund za wsparcie naszej organizacji w poprawianiu jakości informacji dostępnych dla skazanych.

- Mencap

Numer IBSN 0 046209 86 3

What is this book about?

- What you need to know about prison life.
- Prison rules and ways of doing things.
- Your rights.

"The handbook is like an A-Z of information for prisoners. We could never do without it."

Adeleke, prisoner HMP Wandsworth

"When a prisoner first comes into prison he often doesn't know the questions he needs to ask. This guide is an invaluable aid."

Prison Officer

Ministry of JUSTICE
Safer Custody and Offender Rights
NOMS
1st Floor, Fry,
2 Marsham Street
London, SW1P 4DF
www.hmprisonservice.gov.uk

PRISON REFORM TRUST
Prison Reform Trust
15 Northburgh Street,
London, EC1V 0JR
Tel: 020 7251 5070
e-mail: prt@prisonreformtrust.org.uk
www.prisonreformtrust.org.uk

Prison Service Vocab Number BZ032 (Rev 2008) Form Number 2311
ISBN 0 946209 86 3
Printed by HM Prison Service
Prison Reform Trust Registered Charity No. 1035525
Company Limited by Guarantee No. 2906362 Registered in England & Wales